

**Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina**

**Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH
Javna ustanova Centar za edukaciju sudaca i tužitelja u F BiH
Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца у ФБиХ
Public Institution Centre for Judicial and Prosecutorial Training of F BiH**

**Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca u RS
Javna ustanova Centar za edukaciju sudaca i tužitelja u RS
Јавна установа Центар за едукацију судија и тужилаца у РС
Public Institution Centre for Judicial and Prosecutorial Training of RS**

POČETNA OBUKA

MODUL 4

IZVRŠNA I VANPARNIČNA OBLAST

Modul priredile:

**Bogdanka Dabić-Jovičić, Okružni sud Istočno Sarajevo
Šida Jašarspahić, Sud Bosne i Hercegovine**

Sarajevo 2009

UVOD

Edukativni modul koji se nalazi pred Vama rezultat je podrške koju Kanada-Bosna i Hercegovina Projekat pravosudne reforme (JRP) pruža Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine i Centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, u cilju kreiranja i efikasnog provođenja programa početne obuke stručnih saradnika i savjetnika koji djeluju u sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće i Upravni odbori Centara usvojili su trogodišnji Program početne obuke za stručne saradnike i savjetnike. Ovaj Program obuhvata edukaciju stručnih saradnika/savjetnika u različitim oblastima od značaja za izgradnju kapaciteta ove ciljane kategorije kako sa aspekta trenutne uloge i djelovanja u ukupnom pravosudnom sistemu, tako i sa aspekta kreiranja kvalitetnih kadrova za izbor budućih sudija i tužilaca.

Program se sastoji od ukupno 12 edukativnih modula, koji će se realizirati putem pružanja obuke po 4 edukativna modula u toku jedne godine. Sadržaj edukativnih modula je kreiran uvažavajući potrebe i ciljeve početne obuke, međunarodne standarde i trendove koji tretiraju položaj, principe i inovativne metode djelovanja sudskog i tužilačkog sistema u modernom demokratskom društvu, te pozitivnu zakonsku regulativu i praksu u BiH u specifičnim oblastima.

Metodologija izrade modula bazirana je na pozitivnim iskustvima na međunarodnom nivou i u BiH i predstavlja kombinaciju teorije, prakse i vježbi u odgovarajućoj oblasti.

U izradi modula učestvovali su stručnjaci iz različitih oblasti iz cijele Bosne i Hercegovine, uz relevantnu podršku međunarodnog konsultanta i članova tima JRP-a, kojima ovim putem želimo odati priznanje i zahvalnost.

Oni su svojim radom na izradi ovog edukativnog materijala, pokazali da pravosuđe Bosne i Hercegovine svojim stručnim kapacitetima može odgovoriti specifičnoj potrebi profesionalnog razvoja stručnih saradnika i savjetnika, kao i potrebi pravosuđa za kreiranjem visoko kvalificirane baze budućih sudskih i tužilačkih kadrova.

Stručnu i finansijsku podršku u procesu izrade Programa početne obuke i edukativnih modula pružio je Kanada-Bosna i Hercegovina Projekat pravosudne reforme (JRP) kojeg finansira Vlada Kanade putem Kanadske agencije za međunarodni razvoj (CIDA), a implementira Konzorcijum Genivar-Univerzitet Ottawa.

Sa nadom da će realizacija programa početne obuke i ovih modula doprinijeti razvoju kapaciteta stručnih saradnika/savjetnika kroz obezbjeđivanje praktičnog alata za njihov svakodnevni rad, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine i Centri za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske se posebno zahvaljuju Kanada-Bosna i Hercegovina Projektu pravosudne reforme, bez kojeg izrada Programa početne obuke i ovih edukativnih modula ne bi bila moguća.

Milorad Novković
predsjednik

Šahbaz Džihanović
direktor

Visoko sudsko i tužilačko vijeće
Bosne i Hercegovine

Centra za edukaciju sudija i tužilaca
u Federaciji Bosne i Hercegovine

Drago Ševa
direktor

Centra za edukaciju sudija i tužilaca
Republike Srpske

1 Tabela sadržaja

1	TABELA SADRŽAJA	1
2	PODMODUL 1 : IZVRŠNA OBLAST	5
2.1	<i>IZVRŠNA ISPRAVA</i>	7
2.2	<i>VRSTE IZVRŠNIH ISPRAVA</i>	7
2.3	<i>IZVRŠNOST ODLUKE</i>	9
2.4	<i>IZVRŠNOST PORAVNANJA</i>	10
2.5	<i>PODOBNOST IZVRŠNE ISPRAVE ZA IZVRŠENJE</i>	11
2.5.1	VJEŽBE I	11
2.5.2	VJEŽBE II	13
2.5.3	SUDSKA PRAKSA:	15
	VJERODOSTOJNA ISPRAVA	29
2.5.4	VJEŽBE	31
	OBRAZLOŽENJE	34
2.6	<i>SREDSTVA I PREDMET IZVRŠENJA</i>	35
2.7	<i>SREDSTVA IZVRŠENJA RADI NAPLATE NOVČANOG POTRAŽIVANJA</i>	36
2.8	<i>SREDSTVA IZVRŠENJA RADI OSTVARENJA NENOVČANE TRAŽBINE</i>	37
2.8.1	VJEŽBE	39
2.8.2	SUDSKA PRAKSA	39
2.9	<i>OCJENA UREDNOSTI PRIJEDLOGA ZA IZVRŠENJE</i>	45
2.9.1	VJEŽBE	48
2.9.2	SUDSKA PRAKSA	50
2.10	<i>PRAVNI LIJEKOVI</i>	58
2.11	<i>PRIGOVOR</i>	59
2.12	<i>SADRŽAJ PRIGOVORA</i>	60
2.13	<i>RAZLOZI ZA PRIGOVOR</i>	60
2.14	<i>ODLUKE O PRIGOVORU</i>	62
2.14.1	VJEŽBE	63
2.15	<i>SUDSKA PRAKSA</i>	65

2.16 POSTUPAK POVODOM PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU NA OSNOVU VJERODOSTOJNE ISPRAVE	75
2.16.1 VJEŽBE	76
2.16.2 SUDSKA PRAKSA	77
2.17 ODLAGANJE IZVRŠENJA	81
2.17.1 VJEŽBE	83
2.17.2 SUDSKA PRAKSA	84
<u>RJEŠENJE</u>	87
<u>OBRAZLOŽENJE</u>	87
2.18 OBUSTAVLJANJE IZVRŠENJA	92
2.18.1 SUDSKA PRAKSA	95
<u>3 PODMODUL II-VANPARNIČNI POSTUPAK</u>	100
3.1 POJAM VANPARNIČNOG POSTUPKA	100
3.2 OSNOVNE RAZLIKE IZMEĐU PARNIČNOG I VANPARNIČNOG POSTUPKA	101
3.3 NAČELA VANPARNIČNOG POSTUPKA	102
3.4 VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI	104
3.5 PRIJEDLOG ZA PONAVALJANJE POSTUPKA	104
3.6 PRAVILA O SUKOBU IZMEĐU VANPARNIČNOG I PARNIČNOG POSTUPKA	104
3.7 SUDSKA PRAKSA:	105
3.7.1 RJEŠAVANJE PRETHODNOG PITANJA	105
3.7.2 DOZVOLJENOST REVIZIJE	105
3.7.3 SUDSKI ROKOVI	106
3.7.4 SUKOB VANPARNIČNOG I PARNIČNOG POSTUPKA	106
3.7.5 PREINAČENJE ILI UKIDANJE REŠENJA	107
3.7.6 PREKID VANPARNIČNOG POSTUPKA	108
3.7.7 KADA SUD POSTUPA I ODLUČUJE U VANPARNIČNOM A KADA U	108
3.7.8 PARNIČNOM POSTUPKU	108
3.7.9 PRAVOSNAŽNOST ODLUKE VANPARNIČNOG SUDA	109
3.7.10 PREINAČENJE SOPSTVENE ODLUKE	110
3.7.11 DOZVOLJENOST REVIZIJE	110
3.7.12 IZJAVLJIVANJE REVIZIJE	111
3.7.13 DOPUŠTENOST REVIZIJE	111

3.7.14	PRETHODNO PITANJE U VANPARNIČNOM POSTUPKU	112
3.8	RASPRAVLJANJE ZAOSTAVŠTINE	112
	OPŠTE NAPOMENE	112
	PRETHODNE RADNJE	113
	POSTUPAK SA TESTAMENTOM	115
	POSTUPAK OSTAVINSKOG SUDA PO PRIJEMU SMRTOVNICE	116
	RASPRAVLJANJE ZAOSTAVŠTINE	118
	SPOR O PRAVU NA NASLEĐE	119
	SPOR O PRAVU NA LEGAT ILI O DRUGOM PRAVU IZ ZAOSTAVŠTINE	120
	RJEŠENJE O NASLIJEĐIVANJU I LEGATU	121
	NASLJEDNO-PRAVNI ZAHTEVI POSLIJE PRAVOSNAŽNOSTI RJEŠENJA O NASLIJEĐIVANJU	122
	POSTUPAK KAD JE ZA RASPRAVLJANJE ZAOSTAVŠTINE NADLEŽAN INOSTRANI ORGAN	124
3.9	SUDSKA PRAKSA:	125
3.9.1	DOSTAVLJANJE REŠENJA O NASLIJEĐIVANJU	125
3.9.2	REVIZIJA IZJAVLJENA OD NEOVLAŠĆENIH LICA	125
3.9.3	PREINAČENJE ILI UKIDANJE REŠENJA	126
3.9.4	OSPORAVANJA UGOVORA O POKLONU I RASPRAVA ZAOSTAVŠTINE	126
3.9.5	PRAVOSNAŽNOST ODLUKE VANPARNIČNOG SUDA	126
3.9.6	PREINAČENJE SOPSTVENE ODLUKE	127
3.9.7	OBUSTAVA OSTAVINSKOG POSTUPKA	127
3.9.8	UPUĆIVANJE NA PARNICU - ZBOG SPORA O ČINJENICAMA	128
3.10	OBRASCI ZA PRAKTIČNU PRIMJENU	129
3.10.1	RJEŠENJE DA SE NEĆE RASPRAVLJATI ZAOSTAVŠTINA	129
3.10.2	OGLAS AKO SE NE ZNA DA LI IMA NASLJEDNIKA	129
3.10.3	OGLAS AKO JE NEPOZNATO BORAVIŠTE NASLJEDNIKA	130
3.10.4	PRIJEDLOG ZA POPIS I PROCJENU IMOVINE	131
3.10.5	RJEŠENJE O ODREĐIVANJU UVIĐAJA RADI POPISA I PROCJENE IMOVINE	132
3.10.6	ZAPISNIK O ROČIŠTU ZA POPIS I PROCJENU OSTAVINSKE IMOVINE	133
3.10.7	ZAPISNIK O ROČIŠTU SA OSTAVINSKE RASPRAVE	134
3.10.8	RJEŠENJE O NASLIJEĐIVANJU, PO ZAKONSKOM REDU NASLIJEĐIVANJA	136
3.10.9	PRIJEDLOG O RASPRAVLJANJU NAKNADNO PRONAĐENE IMOVINE	138
3.10.10		138
3.10.11	ZAPISNIK O ROČIŠTU KADA SE RASPRAVLJA O NAKNADNO PRONAĐENOJ IMOVINI	138
3.10.12	RJEŠENJE KOJIM SE ODLUČUJE O NAKNADNO PRONAĐENOJ IMOVINI	139

3.10.13	ZAPISNIK O ROČIŠTU U OSTAVINSKOM POSTUPKU, KADA POSTOJI TESTAMENT	141
3.10.14	RJEŠENJE O PREKIDU OSTAVINSKOG POSTUPKA	143
3.10.15	ZAPISNIK O ROČIŠTU, NAKON PREKIDA OSTAVINSKOG POSTUPKA	144
3.11	LITERATURA	147

UVODNE NAPOMENE

Kategorije

U Modulu IV, čiji je naslov Izvršna i vanparnična oblast, sadržane su dvije tematske cjeline. Prva obuhvata materiju koja je regulisana Zakonom o izvršnom postupku i označena je Podmodulom I, a druga materiju koja se odnosi na Zakon o nasljeđivanju i označena je Podmodulom II.

Trajanje

Za obradu sadržaja Podmodula I, koji se odnosi na izvršni postupak, potrebno je vrijeme od jednog radnog dana a za obradu sadržaja Podmodula II, koja se odnosi na Zakon o nasljeđivanju, potrebno je takođe vrijeme od jednog radnog dana.

Oblik

Dvodnevni seminar

Ciljevi edukacije

Opšti ciljevi: Pružanje obavezne početne stručne obuke radi sticanja znanja iz oblasti izvršnog postupka, razvoj profesionalnih vještina i sposobnosti u ovoj oblasti, bolje razumijevanje i primjena određenih pravnih normi čiji je rezultat brz, efikasan i pravičan postupak, doprinos pravosudnoj reformi i jačanju izgradnje efikasnog pravosudnog sistema u Bosni i Hercegovini.

- **Posebni ciljevi:** Obučiti stručne saradnike/savjetnike za obavljanje poslova u sudovima iz oblasti izvršnog postupka, postići bolje razumijevanje pravnih pravila i pravnih rješenja Zakona o izvršnom postupku kako bi njegove odredbe pravilno primjenjivali u praksi, razvijati vještinu vođenja postupka izvršenja, ukazati na postojeću sudsku praksu i primjenu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u postupku provođenja izvršenja.

Mogući predavači/edukatori

Stručna lica koja odredi Centar za edukaciju sudija

Tabela sadržaja

Materijali

Viši savjetnik

Šida Jašarspahić i Bogdanka Dabić-Jovičić

2 PODMODUL 1 : IZVRŠNA OBLAST

Uvod:

Na području Bosne i Hercegovine primjenjuju se četiri zakona iz oblasti izvršnog postupka i to pred: Sudom Bosne i Hercegovine, sudovima Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske te Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Nazivi ovih zakona su:

Zakon o izvršnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH broj 18/03)

Zakon o izvršnom postupku (Službene novine F BiH broj 32/03 i 33/06)

Zakon o izvršnom postupku (Službeni glasnik RS broj 59/03, 85/03 i 64/05)

Zakona o izvršnom postupku (Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH broj 8/00, 1/01 i 5/02)

Teoretski sadržaj tematskih cjelina u ovom Podmodulu obrađen je na osnovu odredbi članova Zakona o izvršnom postupku koji se primjenjuje na području Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske zbog toga što su identične te što se većina predmeta izvršenja u Bosni i Hercegovini provode u skladu sa navedenim propisima.

Podmodul je urađen tako što je prvo dat teoretski prikaz određenog instituta iz oblasti izvršnog prava, zatim su navedena pitanja, primjeri sudske prakse i uzorci rješenja, sve vezano za konkretnu oblast na koju se odnose.

U ovom predmetu obrađena je sljedeća materija:

- osnovi za određivanje izvršenja(član22)
- vrste izvršnih isprava, njihova izvršnost i podobnost za izvršenje (član 23 do 27)
- vjerodostojne isprave (član 29)
- sredstva za izvršenje (članovi 68, 118 i 139)
- ocjena urednosti prijedloga za izvršenje (član 36)
- pravni lijekovi u izvršnom postupku (članovi 46 do 53)
- izrada odgovarajućih odluka (član 59)
- odlaganje i obustava izvršenja (članovi 60 do 63)

- postupak povodom prigovora protiv rješenja o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave (član50)

2.1 IZVRŠNA ISPRAVA

Izvršna isprava je osnov na kome se zasniva potraživanje tražitelja izvršenja. To je kvalifikovana isprava u pisanoj formi koja sadrži materijalno-pravno ovlaštenje za određivanje i provođenje izvršnog postupka.

Za sve izvršne isprave bitno je sljedeće: moraju sadržavati: obavezu dužnika na neko davanje, odnosno činjenje ili nečinjenje, da je odluku, koja predstavlja izvršnu ispravu, donio nadležni organ ili ustanova (sud, organ uprave, pravne osobe koje imaju javna ovlaštenja) u određenom postupku i da bude podobna za izvršenje. Opšte je pravilo da ove odluke moraju biti i pravosnažne , odnosno konačne.

Potraživanje tražitelja izvršenja mora biti utvrđeno određenom kvalifikovanim ispravom koja je donesena u prethodnom kognicijskom postupku.

Prema pravilu člana 22 Zakona o izvršnom postupku sud određuje izvršenje samo na osnovu izvršne ili vjerodostojne isprave,osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.Nema izvršenja bez valjanog pravnog osnova - izvršnog naslova.

Izvršni postupak je egzekutorski jer se izvršenik prisiljava na određene radnje ili mu se oduzimaju stvari ili oduzimaju ili ograničavaju prava.

Prinudno izvršenje može se odrediti i provesti samo u slučaju kada postoji potraživanje koje je dokazano na takav način koji objektivno otklanja svaku moguću sumnju u njegovo postojanje.

2.2 VRSTE IZVRŠNIH ISPRAVA

U stavu 1 člana 23 Zakona o izvršnom postupku taksativno su nabrojane izvršne isprave. To su: izvršna odluka sudova i izvršno sudsko poravnanje, zatim izvršna odluka donesena u upravnom postupku i poravnanje u upravnom postupku ako glase na ispunjenje novčane obaveze, ukoliko zakonom nije drukčije određeno, izvršna notarska isprava i druga isprava ako je zakonom određena kao izvršna isprava. Međutim, u citiranom propisu nisu navedene definicije nabrojanih izvršnih isprava.

Dakle, opšte je pravilo da se izvršenje može odrediti i provesti samo na osnovu sudskih odluka i odluka drugih organa koje su podobne za sudsko prinudno izvršenje.

Pod izvršnom ispravom podrazumijeva se svaka od nabrojanih isprava u stavu 1 navedenog člana koja je donesena u Bosni i Hercegovini. Pravilo je da se izvršenje može odrediti samo na osnovu sudskih odluka i odluka drugih organa koje su podobne za sudsko prinudno izvršenje.

Izreke ovih odluka moraju biti dovoljno jasne, određene i razumljive da bi bile podobne za izvršenje. U izvršnom postupku nije dozvoljeno odstupanje od sadržaja izreke izvršne isprave na osnovu koje je dozvoljeno izvršenje.

Izvršne isprave su kvalifikovane isprave u pisanoj formi u kojim je utvrđeno potraživanje jednog lica protiv drugog lica. Samo na osnovu isprava, koje su takvog sadržaja, može se odrediti prinudno namirenje u njima utvrđenih potraživanja.

Prema sadržaju navedenih odredbi Zakona o izvršnom postupku izvršne isprave, s obzirom na njihovog donositelja, možemo podijeliti na dvije vrste: isprave donesene u sudskom postupku i isprave donesene u postupcima koji nisu sudski, a glase na novčano potraživanje.

U prvu grupu izvršnih isprava spadaju izvršna sudska odluka i izvršno sudsko poravnanje.

Sudovi na području Bosne i Hercegovine odlučuju u građanskom postupku, krivičnom postupku i postupku u upravnim sporovima. Po pravilima građanskog postupka sudovi rješavaju u parničnom, vanparničnom i izvršnom postupku.

U parničnom postupku sudovi donose odluke u obliku presude i rješenja. Presudom odlučuju o osnovanosti tužbenog zahtjeva, a rješenjem u zbog smetanja posjeda.

Najveći broj izvršnih isprava upravo se odnosi na kondemnatorne presude parničnog suda. To su presude kojim je tuženom naloženo da nešto učini, trpi ili propusti. Deklaratorne i konstitutivne presude ne mogu biti podobne za sudsko prinudno izvršenje.

Izvršna sudska isprava može biti i rješenje kojim je utvrđeno smetanje posjeda, jer je to odluka o tužbenom zahtjevu u ovoj vrsti sporova.

Svojstvo izvršne isprave imaju i druga rješenja, koja su donesena prilikom vođenja parničnog postupka kao što su: rješenje o troškovima postupka, rješenje o novčanom kažnjavanju stranaka, svjedoka i drugih učesnika u postupku, rješenje o određivanju troškova svjedocima, rješenje o obavezi trećeg lica da podnese određenu ispravu i ostala rješenja koja glase na izvršenje obaveze.

Izvršna isprava može biti i rješenje kojim je završen vanparnični postupak. To su na primjer: rješenje kojim je utvrđena novčana naknada za ekproprisane nekretnine, rješenje o diobi zajedničke imovine, rješenje o diobi zajedničke stvari i slično.

Sudsko poravnanje je sporazum koji sranke zaključuju u postupku pred sudom, a glasi na ispunjenje obaveze na davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje. I sudsko poravnanje mora ispunjavati sve bitne uslove koji se odnose na sadržaj pojma izvršnosti i podobnosti da bi se moglo prihvatiti kao izvršna isprava.

I u izvršnom postupku sud može donijeti rješenja koja sama po sebi imaju kvalitet izvršne isprave. To su: rješenje o izricanju novčane kazne u izvršnom postupku (član 17), rješenje o dosudi nekretnine kupcu (član 93, stav 1 i 2), rješenje kojim se nalaže izvršeniku da tražitelju izvršenja isplati iznos vrijednosti stvari koje se nisu mogle naći kod izvršenika niti treće osobe (član 198, stav 1 i 3).

Stranke mogu postići sudsko poravnanje i u izvršnom postupku o zasnivanju založnog prava na pokretnim i nepokretnim stvarima .

Svojstvo izvršne isprave imaju presuda i rješenje koji su doneseni u krivičnom postupku samo u slučaju kada sadržavaju obavezu stranke da izvrši određenu činidbu imovinsko-pravne prirode kao što su: rješenje o troškovima krivičnog postupka, osuda na novčanu kaznu, dosuđeni imovinsko-pravni zahtjev.

Izvršne odluke u upravnom postupku donose upravni organi, službe ili pravne osobe koje imaju javna ovlaštenja. Svi oni odlučuju u obliku rješenja i zaključka, koji predstavljaju izvršne isprave pod uslovom da glase na ispunjenje novčanih obaveza. To može biti i poravnanje zaključeno u upravnom postupku koje se takođe odnosi samo na ispunjenje novčane obaveze.

Međutim, odluke o izrečenim novčanim kaznama, koje su donesene u upravnom postupku, izvršavaju organi uprave, službe i pravne osobe sa javnim ovlaštenjima, pa takve odluke ne mogu poslužiti kao valjan pravni osnov u postupku sudskog izvršenja.

Izvršna notarska isprava određena je Zakonom o notarima. Treba imati na umu da je to nije svaka notarska isprava već samo ona koju je notar obradio u skladu sa odredbama navedenog zakona.

Izvršne isprave mogu biti i odluke koje donosi arbitraža kao i poravnanje zaključeno pred arbitražom.

Izvršna isprava je i platni nalog koji se izdaje pod uslovima određenim Zakonom o radio-televiziji Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o radio- televiziji Republike Srpske.

Osim opšte podjele na izvršne isprave donesene u sudskom postupku i na one koje su donesene u postupcima koji nisu sudski, a glase na novčano potraživanje, postoji i druga podjela na izvršne isprave domaćih i stranih sudova.

Kada se uporede važeća pravila sudskog izvršnog postupka sa ranijim zakonskim odredbama, može se zaključiti da je proširen broj izvršnih isprava koji kao izvršni naslovi mogu poslužiti za određivanje i sprovođenje rješenja. Na ovaj način omogućeno je tražiteljima izvršenja da brže i efikasnije ostvare njihova pravosnažno utvrđena potraživanja.

2.3 IZVRŠNOST ODLUKE

Sudska odluka, kojom je naloženo ispunjenje potraživanja na neko davanje ili činjenje, izvršna je ako je postala pravosnažna i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje. Rok za dobrovoljno ispunjenje(paricioni rok) teče od dostave odluke izvršeniku, a završava se istekom posljednjeg dana određenog sudskom odlukom, ako zakonom nije drukčije određeno.

Ako je odlukom naloženo ispunjenje potraživanja na neko trpljenje ili nečinjenje (propuštanje), ova odluka je izvršna ako je postala pravosnažna. Navedeno pravilo ne odnosi se na slučaj kada je u izvršnoj ispravi određen poseban rok za usklađivanje ponašanja izvršenika sa njegovom obavezom.

Odluka, koja je donesena u upravnom postupku, izvršna je ako je postala izvršna prema pravilima koja uređuju taj postupak.

Pravosnažnost – konačnost i protek paricionog roka kumulativne su pretpostavke da bi odluke mogle biti izvršne isprave. Od ovog opšteg pravila postoje odstupanja jer neke odluke ne sadrže paricioni rok i za njih je dovoljna njihova pravosnažnost. To je na primjer odluka kojom je dužnik obavezan na nečinjenje. Međutim, neki pravni teoretičari smatraju da je i u takvim slučajevima potrebno odrediti paricioni rok.

2.4 IZVRŠNOST PORAVNANJA

Sudsko poravnanje ili upravno poravnanje je izvršno ako je dospjelo potraživanje, koje se prema njihovom sadržaju treba ispuniti.

Dospjelost potraživanja dokazuje se zapisnikom o poravnanju, javnom ispravom ili prema zakonu ovjerenom ispravom.

Ako se dospjelost ne može dokazati na način naveden u stavu 2 člana 26 Zakona o izvršnom postupku, dokazuje se pravosnažnom odlukom donesenom u parničnom postupku u kojem se utvrđuje dospjelost.

Sve navedene odredbe suštinski se ne razlikuju od ranijih. Dakle, i poravnanje treba da sadrži rok za ispunjenje obaveze i određenje od kada počinje teći taj rok. Stranke u poravnanju sporazumno određuju kada je dužnik obavezan ispuniti svoju obavezu iz ove izvršne isprave.

Ako postoje sumnje ili nejasnoće u pogledu utvrđivanja i određivanja dospjelosti poravnanja, ove činjenice se mogu dokazivati pravosnažnom odlukom donesenom u parničnom postupku. U tom slučaju sudskom odlukom se utvrđuje dospjelost.

Na poravnanje se ne stavlja klauzula pravosnažnosti i izvršnosti suda ili organa pred kojim su stranke zaključile poravnanje. Prema načelu formalnog legaliteta stranke dokazuju na osnovu ovjerenog zapisnika da je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje obaveze utvrđene zaključenim poravnanjem.

Na osnovu poravnanja, koje je postalo izvršno samo u jednom dijelu, sud može odrediti izvršenje samo u odnosu na taj dio. Ovo predstavlja novinu jer raniji zakon nije sadržavao navedenu odredbu.

Prema tome sada se dospjelost, kao pretpostavka da bi neko poravnanje postalo izvršno, ne mora odnositi na cijelo potraživanje iz poravnanja. Dovoljno je da je obaveza dospjela samo u jednom dijelu poravnanja, koji je podoban za izvršenje, pa u takvom slučaju u tom dijelu poravnanje stiče svojstvo izvršne isprave.

2.5 PODOBNOST IZVRŠNE ISPRAVE ZA IZVRŠENJE

Članom 27, stav 1 Zakona o izvršnom postupku određena je definicija podobne izvršne isprave. Prema toj odredbi izvršna isprava je podobna za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražitelj izvršenja i izvršenik, zatim predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze.

Ako u izvršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obaveze, taj rok se određuje rješenjem o izvršenju. U takvom slučaju predloženo izvršenje sud će odrediti uz uslov da izvršenik u roku koji mu je određen ne ispuni svoju obavezu. Odredbe iz stava 2 i 3 Zakona o izvršnom postupku ne primjenjuju se u postupku izvršenja na osnovu izvršne isprave notara.

Prema tome da bi izvršni sud mogao odrediti izvršenje, izvršna isprava, treba da bude i podobna za izvršenje.

2.5.1 VJEŽBE I

Izreka presude je glavni dio presude koji za stranke proizvodi materijalno-pravne posljedice i procesno-pravne posljedice. Pravosnažna postaje samo izreka presude koja mora biti jasna, određena i podobna za prinudno izvršenje.

U postupku izvršenja sud je vezan samo izrekom pravosnažne presude, a ne i njenim obrazloženjem. Prinudno izvršenje sud može odrediti samo u granicama sadržaja izreke pravosnažne i izvršne presude.

Imajući u vidu navedene napomene, obrazložite da li su podobne za izvršenje sljedeće pravosnažne presude:

1.

Tuženi je dužan isplatiti tužitelju naknade plaće za period od 01.01.2004. godine do 17.11.2004. godine sa zakonskom zateznom kamatom od dospijeća do isplate.

2.

Razvodi se brak parničnih stranaka na osnovu člana 55 Porodičnog zakona.

Maloljetno dijete N.N. povjerava se na odgoj, čuvanje i vaspitanje majci.

Tuženi je dužan da plaća za izdržavanje malodobnog djeteta počev od 29.04.2003. godine mjesečno po 120,00 KM uz zakonsku zateznu kamatu, dok za to budu postojali zakonski uslovi.

3.

Tuženi je dužan tužiteljici predati u posjed ove stvari: veš mašinu, frižider i bicikl u roku od 15 dana od prijema presude.

4.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici preda u posjed poslovnu prostoriju i pokretne stvari koje su nabrojane u zapisniku Mjesne zajednice „Obre“ od 10.05.2003. godine, koji je sastavni dio ove presude.

5.

Tuženi je dužan priznati tužitelju pravo vlasništva na ljetnoj kuhinji koja se nalazi u dvorištu porodične kuće u Zenici.

6.

Utvrdjuje se da je tužitelj vlasnik dijela nekrentine k.č. broj 7/24, livada zvana „Luka“ pa se tuženi obavezuje da navedeni dio nekretnine preda tužitelju u posjed u roku od 30 dana.

7.

Poništava se rješenje tuženog broj 22-741-8/02 od 01.09.2002. godine.
Tuženi je dužan tužitelju uspostaviti sva prava iz radnog odnosa u roku od 15 dana.

8.

Odbija se tužbeni zahtjev opredijeljen na isplatu iznosa od 7.800,00 KM.

Tužitelj je dužan namiriti tuženom trošak postupka.

9.

Odbija se tužbeni zahtjev opredijeljen na naknadu štete u iznosu od 12.870,00 KM.

Obavezuje se tuženi da snosi parnične troškove u iznosu od 209,00 KM.

10.

Utvrđuje se da tužitelj ima pravo služnosti u korist svoje nekretnine k.č. 51 „Gradište“ preko nekretnine tuženog K.Č. broj 8 „Gradište“.

11.

Tuženi je dužan na ime izdržavanja mladb. tužitelja D.D. i K.K. plaćati ukupno mjesečno 260,00 KM počev od 3.6.2005.godine.

12.

Utvrđuje se da je tuženi omeo tužitelja u posjedu parcele Bašta na način što je porušio 7 metara drvene ograde između parcela stranaka.

2.5.2 VJEŽBE II

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća postavljena pitanja:

1. Šta su prema Zakonu o izvršnom postupku osnovi za određivanje izvršenja?
2. Da li svaka notarska isprava može imati svojstvo izvršne isprave?

3. Koje izvršne isprave donose sudovi u parničnom postupku?
4. Koje izvršne isprave u upravnom postupku mogu donijeti upravni organi, službe ili pravno lice koje ima javno pravna ovlaštenja?
5. Da li je poravnanje zaključeno u postupku pred arbitražom izvršna odluka?
6. Kada su sudsko, odnosno upravno poravnanje izvršni?
7. Kada je izvršna isprava podobna za izvršenje?
8. Kako će postupiti sud u slučaju kada u izvršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obaveze?
9. Kada je izvršna sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje potraživanja ili neko davanje ili činjenje?
10. Od kada teče rok za dobrovoljno ispunjenje potraživanja na neko davanje ili činjenje?
11. Kada je izvršna sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje potraživanja na neko trpljenje ili nečinjenje (propuštanje)?
12. Šta je dokaz za dospelost potraživanja sadržanog u sudskom, odnosno upravnom poravnanju?
13. Može li presuda donesena u krivičnom postupku biti izvršna isprava?
14. Kada je izvršno sudsko, odnosno upravno poravnanje?
15. Može li se izvršenje odrediti na osnovu sudske odluke koja nije postala pravosnažna i odluke u upravnom postupku koja nije postala konačna?
16. Da li sud u izvršnom postupku može donijeti rješenja koja sama po sebi imaju kvalitet izvršne isprave?

17. Koja rješenja, donesena u toku vođenja parničnog postupka, imaju svojstvo izvršne isprave?
18. Kada je izvršna odluka koja je donesena u upravnom postupku?
19. Da li se može odrediti izvršenje na osnovu odluke koja je postala izvršna samo u jednom dijelu?
20. Da li stranke u izvršnom postupku mogu postići sudsko poravnanje?

2.5.3 SUDSKA PRAKSA:

I

Izvršna isprava – podobnost za izvršenje

Član 20, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

Član 46, stav 2 i 50, stav 2 Zakona o obligacionim odnosima

NIJE PODOBNA ZA SUDSKO IZVRŠENJE ODLUKA SUDA KOJOM SE NAMEĆE DUŽNIKU DA POVJERIOCU „DODIJELI DRUGI ODGOVARAJUĆI TROSOBAN STAN NA RASPOLAGANJE“.

Iz obrazloženja:

Predmet potraživanja je činjenje ili nečinjenje i ono je po svojoj prirodi obligaciono-pravne kategorije, pa shodno članu 46, stav 2 Zakona o obligacionim odnosima – dalje: ZOO predmet mora biti moguć, dopušten i određen, odnosno odrediv. Predmet potraživanja je određen ako je unaprijed tačno utvrđeno šta dužnik treba tačno da čini ili ne čini da bi odgovorio svojoj obavezi, a odrediv ako izvršna isprava sadrži elemente putem kojih se može utvrditi šta dužnik treba da čini ili ne čini (član 50, stav 2 ZOO).

U konkretnom slučaju izvršna isprava – presuda Osnovnog suda u B.L. RS – 41/94 od 17.05.1995. godine na osnovu koje je dozvoljeno izvršenje rješenja Osnovnog suda u B.L. I. br. 3787/00 od 02.02.2001. godine po ocjeni i Vrhovnog suda, ne ispunjava uslove iz člana 20, stav 1 ZPP. Ovom odlukom je, naime, naloženo dužniku da povjeriocu „dodijeli odgovarajući trosobni stan na korištenje, a po osnovu konkursa objavljenog u aprilu mjesecu 1993. godine“. Kako u toj izvršnoj ispravi nije označena

lokacija i površina tog stana, te kako taj stan nije moguće identifikovati na osnovu elemenata sadržanih u obrazloženju odluke, čije se izvršenje traži, drugostepeni sud je pravilno zaključio da navedena izvršna isprava nije podobna za sudsko izvršenje zato što predmet dužnikove obaveze nije određen ili bar odrediv u skladu sa ovlaštenjima koja po ZPP ima sud koji odlučuje o prijedlogu za izvršenje, pa je stoga neprihvatljivo pravno shvatanje izraženo u zahtjevu za zaštitu zakonitosti da je navedeni izvršni naslov podoban za sudsko izvršenje. Zato drugostepeni sud nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog i izvršnog postupka na koju ukazuje zahtjev za zaštitu zakonitosti, kada je osporenom odlukom preinačio prvostepeno rješenje o izvršenju tako što je odbio prijedlog za izvršenje, ukinuo sve provedene radnje i postupak izvršenja obustavio.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske, broj: Gvl.10/02 od 23.08.2002. godine

II

Priznavanje stranih odluka – ne može se priznati ovršna javnobilježnička isprava iz Republike Hrvatske

Članovi 3 i 86, stav 3 Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima

Član 20 Sporazuma između Vlade BiH, Federacije BiH i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima

NE MOŽE SE U POSTUPKU PRIZNAVANJA I IZVRŠENJA STRANE ODLUKE DATI EGZEKVATURA OVRŠNOJ JAVNOBILJEŽNIČKOJ ISPRAVI IZ REPUBLIKE HRVATSKE.

Iz obrazloženja:

Neutemeljeni su žalbeni navodi predlagatelja da je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je, pozivom na član 20 Sporazuma između Vlade BiH, Vlade Federacije BiH i Vlade Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima, pobijanim rješenjem odbio zahtjev predlagatelja za nostrifikaciju ugovora o leasingu broj: LV-673500, kao neosnovan. Navodi predlagatelja da je navedeni ugovor solemniziranjem kod javnog bilježnika stekao snagu ovršne javnobilježničke

isprave, koja, prema odredbi člana 21 Ovršnog zakona Hrvatske, ima snagu ovršne isprave, kao i pozivanje predlagatelja na odredbu člana 86, stav 3 Zakona o rješavanju sukoba Zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima (Službeni list SFRJ broj 43/82 i 77/82 – koji je F BiH preuzela kao svoj zakon), da se stranom sudskom odlukom smatra i odluka drugog organa koja je u državi u kojoj je donesena izjednačena sa sudskom odlukom, odnosno sudskim poravanjem, ne čini pobijano rješenje nezakonitim.

Prema odredbi člana 3 preuzetog Zakona, odredbe tog zakona ne primjenjuju se na imovinske, odnosno druge materijalno-pravne odnose s međunarodnim elementom ako su ti odnosi regulisani međunarodnim ugovorima, u konkretnom slučaju, odredbom člana 20 Sporazuma između Vlade BiH, Vlade Federacije BiH i Vlade Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima (Sporazum ima karakter međunarodnog ugovora), regulisano je da države ugovornice, pod uvjetima (čl. 21), iz ovog Sporazuma na svom teritoriju priznaju i izvršavaju (samo) sudske odluke u građanskim stvarima, te sudske nagodbe u takvim predmetima donesene i sklopljene pred sudom druge države ugovornice, a ne i odluke drugih organa iz člana 86, stav 3 navedenog Zakona.

Stoga je prvostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo kada se pozvao na odredbu člana 20 navedenog Sporazuma i pobijanim rješenjem odbio zahtjev predlagatelja za nostrifikaciju ugovora o leasingu broj: LV-673500.

Rješenje Vrhovnog suda F BiH, broj Gž-53/01 od 09.11.2001. godine

III

NA TEMELJU PRESUDE KOJOM JE UTVRĐENO OVRHOVODITELJEVO PRAVO KORIŠTENJA NEKRETNINA NE MOŽE SE U OVRŠNOM POSTUPKU TRAŽITI OVRHA PREDAJOM U POSJED NEKRETNINE JER PRESUDA NE SADRŽI KOMDENATORNI ZAHTJEV.

Iz obrazloženja:

Ovršnu ispravu u ovom predmetu predstavlja pravomoćna presuda Općinskog suda u S. od 06. veljače 1997. godine kojom je utvrđeno da ovrhovoditelju pripada pravo korištenja 4/56 dijela čest. zem. 1609/1 i 217 K.O. Split, a ovršenica je obavezana na naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 3.472,00 kn.

Iz sadržaja ovršne isprave ne proizlazi obveza izvršenice na predaju nekretnine u posjed ovrhovoditelju, već se radi samo o deklaratornoj presudi u pogledu prava ovrhovoditelja.

Prema iznesenom ovrhovoditelj na temelju pravomoćne presude Općinskog suda u S. broj: II P 2589/93 može zahtijevati samo naknadu parničnog troškova, jer je samo u tom dijelu ta presuda konmdenatorna.

Županijski sud u Splitu, Gž-2413/1997 od 19. prosinca 1997. godine

IV

Član 95 Zakona o parničnom postupku – raniji

Član 305 Zakona o parničnom postupku – sadašnji

RJEŠENJE O IZVRŠENJU MORA BITI IDENTIČNO IZVRŠNOJ ISPRAVI PA SE, SHODNO TOME, OVIM RJEŠENJEM MOŽE ODREDITI DA DUŽNIK SVOJU OBAVEZU IZVRŠI SAMO PREMA POVJERIOCU OZNAČENOM TOJ ISPRAVI, A NE PREMA POVJERIOČEVOM PUNOMOĆNIKU.

Iz obraloženja:

Osnovano se u zahtjevu za zaštitu zakonitosti (u daljem tekstu zahtjev) ukazuje na to da u pogledu obaveze dužnika rješenje o izvršenju mora biti identično izvršnoj ispravi, kako to proizlazi iz odredaba člana 35, stav 1 i člana 38, stav 1 Zakona o izvršnom postupku (Službeni list SFRJ broj 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91, i Službeni glasnik Republike Srpske broj 17/93 i 14/94, u daljem tekstu ZIP). Drugim riječima, dužnik može svoju obavezu da ispuni samo u odnosu na povjerioca koji je označen u izvršnoj ispravi. U ZIP-u nije predviđena mogućnost sprovođenja izvršenja prenosom sredstava sa računa dužnika u korist punomoćnika povjerioca. Naprotiv, prema odredbi člana 199, stav 1 tog Zakona, rješenjem o izvršenju na novčanim sredstvima koja se vode na računu dužnika kod organizacije koja obavlja poslove platnog prometa (što se shodno primjenjuje i na banku kod koje dužnik ima otvoren račun) nalaže organizaciji, (u ovom slučaju banci) da novčani iznos za koji je određeno izvršenje prenese sa računa dužnika na račun povjerioca. Zato se u fazi izvršnog postupka do donošenja rješenja o

izvršenju, koju karakteriše identičnost dužnikove obaveze iz izvršne isprave i iz tog rješenja, punomoćnik povjerioca, nije mogao legitimisati kao lice kome bi, umjesto povjerioca bilo isplaćeno novčano potraživanje, jer on nije povjerilac u izvršnom postupku. To je moguće tek u kasnijoj fazi provođenja rješenja o izvršenju.

Osnov da povjeriočev punomoćnik primi novčano potraživanje umjesto povjerioca u izvršnom postupku nije sadržan ni u članu 95 Zakona o parničnom postupku, na koji se on pozvao u odgovoru na zahtjev. Prema toj zakonskoj odredbi, advokat može, ako stranka nije bliže odredila njegova ovlaštenja u punomoćju, da u ime stranke koja mu je izdala punomoćje stavlja zahtjev za izvršenje ili obezbjeđenje i da preuzima potrebne radnje u postupku povodom takvog zahtjeva (stav 1, tačka 2), odnosno da od protivne stranke primi dosuđene troškove (stav 1, tačka 3). Pod preduzimanjem potrebnih radnji u postupku povodom zahtjeva za izvršenje očigledno se ne podrazumijeva prijem novčanog potraživanja u ime povjerioca, tim prije što navedena odredba nije sadržana u ZIP-u, kao posebnom zakonu kojim je uređen postupak izvršenja, nego u Zakonu o parničnom postupku. Ovlaštenja advokata iz stava 1, tačka 3 pomenutog zakonskog člana sastoje se samo u tome da primi dosuđene troškove od protivne stranke koje bi mu ona dobrovoljno isplatila, dakle van izvršnog postupka u kojem se potraživanja naplaćuju prinudnim putem.

Vrhovni sud Republike Srpske, Gvl-16/02 od 03.01.2003. godine

V

Članak 171, stav 1 Zakona o parničnom postupku

NOVČANA OBVEZA JE POTPUNO ODREĐENA I KADA U IZRECI PRESUDE NIJE ODREĐENA U APSOLUTNOM IZNOSU, AKO SU DATI BITNI ELEMENTI NA TEMELJU KOJIH SE NOVČANI IZNOS OBVEZE MOŽE POUZDANO IZRAČUNATI U MOMENTU IZVRŠENJA PRESUDE.

Iz obrazloženja:

Ovaj sud smatra, a to stajalište zastupa ne samo dosadašnja sudska praksa već i doktrina, da je obveza izražena na potpun način i kada je određiva. Povezanost s time presuda koja glasi na novčanu obvezu udovoljava tim zahtjevima i kada u njezinoj izreci

novčana tražbina nije određena u apsolutnom iznosu, ako su dati bitni elementi na temelju kojih se novčani iznos obveze može sa sigurnošću izračunati u momentu njenog izvršenja. U odnosu na zatezne kamate obveza je dovoljno određena, kada je u presudi u apsolutnom novčanom iznosu određena glavnica, te određen dan od kada su počele teći dosuđene zatezne kamate i kada je odlučeno da se te kamate obračunaju po odredbama Zakona o visini stope zatezne kamate, koji je bio na snazi u pojedinim vremenskim razdobljima zakašnjenja, jer je tim zakonima propisano kako će se utvrditi visina stope za pojedina razdoblja, te koja će se metoda (način) obračuna primijeniti. Stoga po mišljenju i ovog suda nije bilo nužno o zateznim kamatama odlučiti na način koji revizija sugerira, niti je načinom na koji je o tom dijelu tužbenog zahtjeva odlučeno nižestupanjskim presudama, učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka, kako to revizija bez osnove prigovara.

Presuda Vrhovnog suda F BiH, broj: Rev-208/02 od 20.05.2004. godine

VI

***Isplata penzije utvrđene pravomoćnim i izvršnim rješenjem
u upravnom postupku***

***ISPLATA DOSPJELE PENZIJE, ČIJI SU OSNOV I VISINA UTVRĐENI
PRAVOMOĆNIM I IZVRŠNIM RJEŠENJEM U UPRAVNOM POSTUPKU, MOŽE
SE TRAŽITI U IZVRŠNOM POSTUPKU.***

Iz obrazloženja:

Premet ovog spora je isplata dospjele penzije čiji su osnov i visina utvrđeni pravomoćnim i izvršnim rješenjem u upravnom postupku.

Zbog navedenog izvršenje rješenja može se tražiti na osnovu člana 273, stav 2 Zakona o upravnom postupku i izvršnim putem tog suda, ali se ne može voditi parnica za isplatu penzije, pa je ovaj sud ocijenio da je prvostepeni sud pravilno odlučio da nije nadležan da u parnici sudi za isplatu penzije, te je žalba odbijena i prvostepeno rješenje potvrđeno.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: Gž-122/02 od 28.05.2002. godine**VII****Član 2 i 35 Zakona o izvršnom postupku
Član 125 i 127 Zakona o krivičnom postupku**

KADA JE U PITANJU TRAZIBINA KOJA PREDSTAVLJA TROŠKOVE KRIVIČNOG POSTUPKA I PAUŠAL, (A VRŠI SE U KORIST BUDŽETA I PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI), POSTUPAK IZVRŠENJA POKREĆE SE DOSTAVLJANJEM SAMO OVJERENOG PREPISA PRESUDE S POTVRDOM O NJENOJ IZVRŠNOSTI NADLEŽNOM SUDU ZA NJENO IZVRŠENJE.

Iz obraloženja:

Postupak izvršenja pokreće se na prijedlog vjerovnika, a kada je to određeno zakonom i po službenoj dužnosti. U slučaju kada je postupak izvršenja pokrenut po službenoj dužnosti, osoba koja je pokrenula postupak u postupku izvršenja ima položaj vjerovnika, a osoba prema kojoj je postupak pokrenut – položaj dužnika, ako zakonom nije drukčije određeno – član 2 Zakona o izvršnom postupku.

U konkretnom slučaju u pitanju je tražbina koja predstavlja troškove krivičnog postupka i paušal po pravosnažnoj i izvršnoj presudi Kantonalnog suda u T. broj: K-215/96 od 06.05.1998. godine, a sud koji je donio presudu u prvom stepenu nije nadležan sud za njeno izvršenje.

Kako se ova tražbina vrši u korist budžeta i po službenoj dužnosti, Kantonalni sud u T. dužan je bio dostaviti samo ovjeren prepis presude s potvrdom o njenoj izvršnosti Opštinskom sudu u K., kao nadležnom sudu za njeno izvršenje – član 125, stav 3 i 127, stav 2 Zakona o krivičnom postupku. Iako Opštinski sud u K. kao izvršni sud nije ujedno i sud koji je donio presudu na temelju koje se izvršenje mora provesti po službenoj dužnosti, nego je presudu donio Kantonalni sud u T., funkcija Kantonalnog suda u T. kao donosioca izvršne isprave nije se mogla sastojati u podnošenju izvršnom sudu prijedloga za određivanje u smislu člana 35 Zakona o izvršnom postupku – dakle procesnopravnog zahtjeva stranke kojim se izvršni postupak pokreće – već kako je i navedeno samo dostavljanjem ovjerenog prepisa presude (denuntiatio).

Ovaj sud smatra da je, u konkretnom slučaju, suvišno bilo konstruiranje funkcije izvršnog vjerovnika u postupku koji je pokrenut i provodi se po službenoj dužnosti, jer u takvom slučaju isključena je potreba i mogućnost postojanja i djelovanja procesno aktivne stranke u takvom postupku. Ovo tim prije što sud koji je donio izvršnu ispravu nije pravna osoba, jer nema izvorne ni stranačke ni procesnoslovne sposobnosti.

Zbog navedenog smatramo da pridavanje položaja izvršnog vjerovnika sudu od kojeg potiče izvršna isprava na temelju koje se izvršni postupak provodi po službenoj dužnosti nema opravdanja pa niti u ovoj situaciji, jer nije nastala kriza izazvana inkompatibilnom konfuzijom uloge suda i vjerovnika u istom procesnom subjektu. Na ovakav zaključak, pored navedenog, ukazuje i činjenica što se u članu 2, stav 4 Zakona o izvršnom postupku ne spominju i organi koji izvršni postupak pokreću po službenoj dužnosti odnosno organi koji su donijeli izvršnu ispravu, a sami nisu nadležni za provođenje izvršnog postupka.

Rješenje Vrhovnog suda F BiH, broj: R-91/03 od 24.06.2003. godine

VIII

Član 16 Zakona o parničnom postupku Federacije BiH – sadašnji

Član 272, stav 2 Zakona o upravnom postupku Federacije BiH

Član 255 Carinskog zakona Bosne i Hercegovine

SUD JE APSOLUTNO NENADLEŽAN ZA IZVRŠENJE NOVČANE KAZNE ZBOG CARINSKOG PREKRŠAJA.

Iz obrazloženja:

Iz stanja spisa i obrazloženja ožalbenog rješenja proizilazi da je tražitelj izvršenja podnio prijedlog za izvršenje sudu na osnovu rješenja Federalnog ministarstva finansija, Carinske uprave, Carinarnice Sarajevo, radi naplate novčane kazne.

Prvostepeni sud se oglasio apsolutno nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari pozivajući se na odredbe člana 272, stav 2 Zakona o upravnom postupku i člana 255 Carinskog zakona.

Suprotno žalbenim navodima, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je donio ožalbeno rješenje pri čemu su dati razlozi koje u cijelosti kao valjane prihvata i ovaj sud.

Naime, prema odredbama člana 23, stav 1, tačka 2 Zakona o izvršnom postupku, izvršni dokumenti su: izvršna odluka donesena u upravnom postupku i poravnanje u upravnom postupku ako glasi na ispunjenje novčane obaveze, ukoliko zakonom nije drugaćije određeno.

U konkretnom slučaju, radi se o naplati novčane kazne zbog carinskog prekršaja pa je prvostepeni sud pravilno postupio kada je donio ožalbeno rješenje pozivajući se na odredbe člana 255 Carinskog zakona kojim je propisan način prinudne naplate, pa je ovaj sud žalbu tražitelja izvršenja odbio i potvrdio prvostepeno rješenje imajući u vidu odredbe člana 235, stav 2 Zakona o parničnom postupku.

Rješenje Općinskog suda u Sarajevu, broj: I-544/04 od 30.04.2004. godine i Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: Gž-1304/04 od 22.07.2004. godine

IX

Rješenje o izvršenju

Član 39 Zakona o izvršnom postupku

U SMISLU ČLANA 39 ZIP-a RJEŠENJE O IZVRŠENJU MORA BITI ISTOVJETNO SA OBAVEZOM IZVRŠENIKA SADRŽANOM U ISPRAVI (PRESUDI), KAO I SA PODACIMA KOJI SU NAZNAČENI U PRIJEDLOGU ZA IZVRŠENJE, PA SE U PRIJEDLOGU ZA IZVRŠENJE NE MOŽE TRAŽITI DA SE IZVRŠENJE PROVEDE NA NAČIN KOJI NIJE ISTOVJETAN SA OBAVEZOM IZVRŠENIKA SADRŽANOM U ISPRAVI (PRESUDI).

Iz obrazloženja:

Prema stanju spisa, presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: PS.41/03 od 29.07.2004. godine, tuženi je obavezan da tužitelju, između ostalog, preda u posjed sve pokretne i nepokretne stvari, kao i kompletnu dokumentaciju o imovini preduzeća.

Na osnovu ove presude, tražilac izvršenja je podnio prijedlog za izvršenje, navodeći da se izreka navedene presude ne može izvršiti u dijelu koji se odnosi na povrat pokretnih i nepokretnih stvari i dokumentacije, pa kako je privatizacijski postupak specifičan i regulisan specijalnim propisima, a predmet obligacionog odnosa ne samo stvari navedene u izreci presude nego i dionice, predložio je da se predmetno izvršenje provede na 67% kapitala preduzeća koje je privatizovano, čija je vrijednost iskazana kroz paket dionica.

Prvostepeni sud je prilikom odlučivanja pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo i to odredbi člana 365 i 392 ZIP-a, kada je samo djelomično usvojio prijedlog za izvršenje tražioca izvršenja i to samo u dijelu koji je u potpunoj saglasnosti sa izrekom navedene pravosnažne presude, a u preostalom dijelu prijedlog odbacio kao neuređan.

U smislu člana 39 ZIP-a rješenje o izvršenju mora biti iistovjetno sa obavezom izvršenika sadržanom u ispravi, konkretno u presudi Općinskog suda Sarajevo broj: PS.41/03 od 29.07.2004. godine (kao i sa podacima koji su naznačeni u prijedlogu za izvršenje). Zbog toga rješenje o izvršenju koje donosi sud i ne mora biti obrazloženo zbog poštivanja principa formalnog legaliteta, koji ne dozvoljava da se pravosnažne sudske odluke mijenjaju u izvršnom postupku, što osigurava pravnu sigurnost.

Zbog ovoga su neosnovani svi žalbeni prigovori koji se svode na to da se pravosnažna sudska odluka ne može u cijelosti izvršiti, tim prije što je tražilac izvršenja imao priliku da u parničnom postupku opredijeli tužbeni zahtjev na povrat 67% kapitala preduzeća, iskazanog kroz paket dionica.

S obzirom na navedeno, ovaj sud je žalbu tražioca izvršenja odbio kao neosnovanu i prvostepeno rješenje potvrdio primjenom odredbe člana 235, stav 1, tačka 2 ZPP-a.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 009-0-Pž-07-000551 od 13.09.2007. godine

X

Član 291, stav 1 Zakona o parničnom postupku (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 58/03, 85/03 i 74/05) i član 21 Zakona o izvršnom postupku (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 59/03, 85/03 i 64/05) u vezi člana 2 Zakona o šumama (Službeni glasnik Republike Srpske broj 53/05)

U IZVRŠNOM POSTUPKU SUD ĆE SHODNO ODREDBAMA ČLANA 293, STAV 3 ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU I ČLANA 21 ZAKONA O IZVRŠNOM

POSTUPKU PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI PAZITI DA LI LICE KOJE SE POJAVLJUJE KAO STRANKA MOŽE BITI STRANKA U POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Iz stanja spisa proizilazi da je tražilac izvršenja podnio dana 29.09.2006. godine Osnovnom sudu u Kotor Varošu prijedlog za izvršenje i kao tražilac izvršenja označen je ŠG „Č.“ K. koji je kao takav bio označen i kao tužitelj u izvršnoj ispravi.

Iz odredbi izmijenjenog člana 2 Zakona o šumama (Službeni glasnik RS broj 53/05 i 66/03) proizilazi da je ŠG „Č.“ K. izgubila svojstvo pravnog lica nakon upisa u sudski registar promjene oblika organizovanja JPŠ „S.š.“ na osnovu odluke Vlade Republike Srpske. Donošenjem pobijanog rješenja prvostepeni sud je zanemario konstatovane promjene i nije utvrđivao da li je označeni tražitelj izvršenja u ovoj pravnoj stvari imao svojstvo pravnog lica, odnosno da li mu je to svojstvo prestalo temeljem promjene zakonskih propisa i promjene upisa u sudski registar, a što je obavezan učiniti po službenoj dužnosti, imajući u vidu odredbu člana 293, stav 3 Zakona o parničnom postupku. Iz iznesenih razloga povodom žalbe ukinuto je prvostepeno rješenje pa se predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će zatražiti od tražitelja izvršenja da u skladu sa naprijed konstatovanim promjenama u organizaciji subjekta pravilno označi tražitelja izvršenja JPŠ „Š.R.S.“ AD S., nakon čega će, vodeći računa i o zastupanju tražitelja izvršenja, donijeti na zakonu zasnovanu odluku, za koju će dati jasne i logične razloge.

Rješenje Okružnog suda u Banjaluci, broj 011-0-Pž-07-000 298 od 16.11.2007. godine

XI

IZREKA PRAVOSNAŽNE PRESUDE, KOJOM JE PONIŠTENO RJEŠENJE TUŽENE O ODBIJANJU PRIGOVORA TUŽITELJA, A TUŽENI NIJE OBAVEZAN DA DONESE NOVO RJEŠENJE UMJESTO PONIŠTENOG, NIJE PODOBNA ZA IZVRŠENJE.

Povjerilac je u prijedlogu za izvršenje naveo da je pravosnažnom presudom ovog suda, broj: P-57/05 od 28.12.2005.godine, djelimično usvojen tužbeni zahtjev povjerioca, te poništeno rješenje dužnika Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, broj: 34-7150-1/04 od 8.2.2005.godine. Poništenjem navedenog rješenja poništene su i sve pravne posljedice koje je takvo rješenje prouzrokovalo. S obzirom da dužnik nije donio novo rješenje u skladu sa pravnim shvatanjem Suda BiH, zauzetim u predmetnoj presudi, povjerilac je predložio da sud donese rješenje o izvršenju kojim se nalaže dužniku da u roku od 8 dana postupi po pravosnažnoj presudi Suda Bosne i Hercegovine, broj: P-57/05 od 28.12.2005.godine i donese zakonito rješenje kao i da isplati povjeriocu troškove izvršenja u iznosu od 290,00 KM, sa zakonskom kamatom počev od 11.04.2007. godine, pa do isplate.

Sud je našao da prijedlog povjerioca za izvršenje nije osnovan.

U smislu odredbe člana 18. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 18/03), sud određuje izvršenje samo na osnovu izvršne ili vjerodostojne isprave, što znači da se izvršenje sudske odluke može sprovesti samo u onom obimu koji je obuhvaćen izrekom izvršne isprave. Izvršna isprava mora sadržavati obavezu dužnika na neko davanje, odnosno činjenje ili nečinjenje. U konkretnom slučaju pravosnažnom presudom ovog suda, broj: P-57/05 od 28.12.2005.godine, čje izvršenje se traži, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev povjerioca, te poništeno rješenje dužnika Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, broj: 34-7150-1/04 od 8.2.2005.godine.

Dakle izrekom navedene presude dužnik nije obavezan na donošenje novog umjesto poništenog rješenja, odnosno na davanje, činjenje ili nečinjenje, jer to tužitelj tužbom nije ni tražio.

U postupku prinudnog izvršenja sud je vezan samo izrekom presude, odnosno izvršne isprave, a ne i njenim obrazloženjem.

Iz navedenih razloga, a u smislu člana 34. stav 6. Zakona o izvršnom postupku pred sudom Bosne i Hercegovine, odlučeno je kao u izreci.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine, broj: I-59/07 od 04.06.2007. godine

X

Član 70, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

Neprihvatljiv je prigovor žalbe da je predmet izvršenja u ovom slučaju nepodoban i nedopušten. Nekretnina, čiji se popis, procjena i predaja predlaže u prijedlogu za izvršenje, dovoljno je individualizirana, a tražitelj izvršenja je priložio izvod iz zemljišne knjige kao dokaz da je k.č.53 upisana u z.k. ul. br.63 KO Tešanj kao vlasništvo izvršenika. Prema tome u svemu je postupio u skladu sa odredbom člana 70, stav 1 Zakona o izvršnom postupku.

Iz navedenog proizlazi da pravo vlasništva na nekretnini, koja je predmet izvršenja, nije upisano u zemljišnoj knjizi na druge osobe. Priloženi zaključeni ugovori o kupoprodaji i poklonu između izvršenika i trećih lica nisu od uticaja na provođenje određenog izvršenja.

Kantonalni sud u Zenici Gž-958/04 od 18.11.2004. godine

Bosna i Hercegovina

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

S A R A J E V O

Broj: I-97/07

Sarajevo, 19.07.2007. god.

Sud Bosne i Hercegovine, sudija A.A., u predmetu izvršenja povjerioca B.B. „GOLUB“ d.o.o. Zagreb, koga zastupa C.C., advokat iz Sarajeva, protiv dužnika Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine Banja Luka, ul. Bana Lazarevića bb, koju zastupa Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine, radi naplate novčanog potraživanja, odlučujući o prijedlogu povjerioca za izvršenje pravosnažne presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: Pž – 07/06 od 22.05.2007. godine, na osnovu članova 23. stav 2., 31. i 34. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03), dana 19.07.2007.godine, donio je

RJEŠENJE O IZVRŠENJU

Dužniku, Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, određuje se rok od 30 dana za dobrovoljno ispunjenje obaveze naložene pravosnažnom presudom ovog suda, broj: Pž-07/06 od 22.052007. godine.

U slučaju da dužnik u ostavljenom roku dobrovoljno ne izvrši navedenu presudu, određuje se izvršenje protiv dužnika Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, radi naplate glavnog duga u iznosu od

612.848,73 KM, sa zakonskim zateznim kamatama i to na iznose:

- 149.475,30 KM, od 31.12.2002. godine do isplate,*
- 179.370,36 KM, od 31.12.2003. godine do isplate,*
- 179.370,36 KM, od 31.12.2004. godine do isplate,*
- 104.632,71 KM, od 28.07.2005.godine do isplate,*

pljenidbom *novčanih sredstava dužnika koja se nalaze na računima broj:*

- 6 koji se vodi kod Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo,*
- 3 koji se vodi kod Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo,*
- 1 koji se vodi kod Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo,*
- 000 koji se vodi kod Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo,*
- 040 koji se vodi kod Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo,*
- 13 koji se vodi kod UPI banka -Sjedište Sarajevo,*
- 565 koji se vodi kod LHB BANKA AD Banja Luka,*
- 632 koji se vodi kod LHB BANKA AD Banja Luka,*

i to navedenim redom za slučaj prrezaduženosti, te prenosom radi naplate na transakcijski račun punomoćnika povjerioca C.C., advokata iz Sarajeva, ul Jadranska bb, broj: 917 koji se vodi kod Gospodarske banke d.d. Sarajevo.

Nalaže se navedenim bankama da postupe po ovom Rješenju o izvršenju, te im se zabranjuje da vrše isplatu drugim licima dok se povjerilac ne namiri u cijelosti.

Troškovi izvršenja određuju se u iznosu od 18.984,00 KM.

Izvršenje će sprovesti Sud Bosne i Hercegovine.

SUDIJA

A.A.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenje stranke mogu izjaviti žalbu, a treća lica prigovor, Vijeću Upravnog odjeljenja ovog Suda, u roku od 8 dana od dana dostavljanja rješenja.

Žalba, odnosno prigovor ne sprječavaju sprovođenje rješenja.

VJERODOSTOJNA ISPRAVA

Opšte je pravilo da se izvršenje može odrediti i provesti samo na osnovu sudskih odluka i odluka drugih organa koje su podobne za sudsko prinudno izvršenje.

Od ovog pravila izuzetak je vjerodostojna isprava na osnovu koje se određuje i sprovodi izvršenje, a da prethodno nije proveden parnični ili drugi postupak u kome se donosi izvršna isprava. Dakle, vjerodostojna je isprava sačinjena u pisanoj formi na osnovu koje se može naložiti izvršenje u određenim pravnim situacijama radi namirenja novčanog potraživanja.

Prema članu 29 Zakona o izvršnom postupku izvršenje radi ostvarivanja novčanog potraživanja određuje se i na osnovu vjerodostojne isprave.

Na osnovu vjerodostojne isprave prijedlog za izvršenje pored pravnog lica može podnijeti i fizičko lice, ako posjeduje takvu ispravu koja se po ovom Zakonu priznaje kao izvršni naslov. Naime, novi Zakon o izvršnom postupku ne pravi nikakvu razliku između navedenih lica, kada je u pitanju aktivna legitimacija. Takođe i na strani izvršenika u prijedlogu za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave može biti i fizičko i pravno lice.

U odnosu na izvršne isprave navedene u članu 23 Zakona o izvršnom postupku vjerodostojne isprave nemaju kvalitet izvršnih isprava u užem smislu i ne predstavljaju kvalifikovanu izvršnu ispravu.

Vjerodostojne isprave ipak u visokom stepenu čine vjerovatnim postojanje one novčane tražbine koja se takvom ispravom dokazuje. Na ovakav način se pojednostavljuje postupak u prinudnoj naplati novčanih tražbina, u slučaju kada novčano potraživanje nije sporno među strankama.

U odnosu na odredbe ranijih propisa u oblasti izvršnog postupka, koje se odnose na vjerodostojne isprave, smanjen je broj subjekata koji mogu podnijeti prijedlog za izvršenje na osnovu izvoda iz poslovnih knjiga i računa, jer to ovisi od vrste usluge za koju je ispostavljen račun.

Razlog za ovakvo rješenje je smanjenje broja izvršnih predmeta u sudovima i ubrzanje izvršnog postupka na osnovu vjerodostojnih isprava.

Prema Zakonu o izvršnom postupku vjerodostojna isprava je mjenica i ček s protestom i povratnim računom, ako su potrebni za zasnivanje potraživanja, i računi ili

izvodi iz poslovnih knjiga za cijenu komunalnih usluga isporuka vode, toplotne energije i odvoz smeća.

Dakle, vjerodostojne isprave taksativno su nabrojane u članu 29, stav 2 Zakona o izvršnom postupku.

Prema ranijim propisima vjerodostojna isprava je mogla biti i privatna isprava ovjerena po zakonu i isprava koja je po posebnim propisima imala značaj javne isprave.

U novom Zakonu o izvršnom postupku kao vjerodostojne isprave nisu navedeni : račun, faktura, izvod iz ovjerenih poslovnih knjiga i obračun kamata, koji su postojali kao izvršne isprave u ranijim propisima.

Razlog je ranija sudska praksa prema kojoj su se na rješenje o izvršenju, određeno u nabrojanim slučajevima, redovno izjavljivali prigovori, nakon čega je vođen parnični postupak.

To što samo protiv malog broja ovakvih rješenja o izvršenju nije bio podnesen prigovor, posljedica je činjenice što, prema ranijim propisima, nije trebao biti ni obrazložen. Da je u ovim slučajevima tražilac izvršenja odmah pokrenuo postupak po tužbi, stekao bi znatno brže izvršnu ispravu pa bi na taj način uštedio vrijeme, a smanjio i troškove postupka.

Određivanje računa ili izvoda iz poslovnih knjiga kao vjerodostojnih isprava samo ako se odnose na cijenu komunalnih usluga, isporuka vode, toplotne energije i odvoz smeća, praktično je dovelo do smanjenja broja aktivno legitimisanih subjekata za podnošenje prijedloga za izvršenje.

Opredjeljenje za ovakvo zakonsko rješenje su da se radi o izvršenim uslugama za koje se plaćanje vrši periodično, a pružanje usluga se ne može uskratiti na bilo koji način i time prisiliti izvršenika da plati dug.

Način ovakvog regulisanja postigao je zadovoljavajuće rezultate jer se naplata cijene za komunalne usluge, isporuku vode, toplotne energije i odvoz smeća u većem broju predmeta ostvaruje u izvršnom postupku.

Izvršenje na osnovu čeka i mjenice provodi se djelimično (vrši se pljenidba sredstava na računu izvršenika) i prije pravosnažnosti rješenja o izvršenju, odnosno nakon odluke o prigovoru u slučaju ako bude odbijen. Ovaj prigovor mora biti obrazložen. U slučaju kada prigovor bude usvojen, do okončanja parničnog postupka blokira se račun izvršenika, kad su u pitanju ček i mjenica. Nakon sticanja izvršne isprave izvršni postupak se nastavlja.

Izvod iz poslovnih knjiga, račun, faktura i obračun kamata, kao jednostrani akti njihovih emitenata na kojim se zasnivaju potraživanja, nisu dovoljno pouzdan dokaz na način kao što je to u slučaju sa izvršnim ispravama ili barem na način kao kod mjenice, čeka ili povratnog računa, na kojem bi se temeljilo izvršenje sa već navedenim posljedicama za izvršenika.

Zbog navedenog po važećem Zakonu o izvršnom postupku ne spadaju u taksativno nabrojani krug vjerodostojnih isprava. Ranije su, u nekim slučajevima, ovi akti mogli biti zloupotrijebljeni od strane tražitelja izvršenja radi šikaniranja izvršenika blokadom njegovih sredstava.

Zakon je samo dao naznaku i odredio vjerodostojne isprave, ali ne sadrži pravila o njihovoj sadržini i formi. Zato su u ovom dijelu relevantne odredbe pravnih tekstova kojim se reguliše njihova forma i izdavanje. Za račune ili izvode iz poslovnih knjiga nije propisana unaprijed određena sadržina i forma.

Međutim, mjenica i ček su strogo formalne isprave jer kao hartije od vrijednosti moraju ispunjavati sve uslove koji se traže zakonom iz oblasti mjeničnog i čekovnog prava da bi se prihvatile kao vjerodostojne isprave. Stoga prilikom određivanja izvršenja na osnovu mjenice i čeka, prije donošenja rješenja o izvršenju, sud je dužan cijeniti da li su ove isprave sačinjene u zakonom propisanoj formi, to jest da li sadržavaju sve propisane elemente.

Vjerodostojna isprava je podobna za izvršenje ako su u njoj označeni: tražitelj izvršenja i izvršenik, predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze. Ova isprava mora sadržavati i dospelost potraživanja jer više ne postoji mogućnost da tu činjenicu tražitelj izvršenja označi u posebnoj pismenoj izjavi, kao što je to mogao učiniti prema ranijim odredbama izvršnog postupka.

2.5.4 V J E Ž B E

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća postavljena pitanja:

- 1. Koje vjerodostojne isprave su navedene u Zakonu o izvršnom postupku?*
- 2. Koje potraživanje se ostvaruje na osnovu vjerodostojne isprave?*
- 3. Da li je vjerodostojna isprava rezultat prethodno provedenog parničnog ili nekog drugog postupka?*
- 4. Koja su lica aktivno legitimisana da podnesu prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave?*
- 5. Na osnovu kojih računa ili izvoda iz poslovnih knjiga može se podnijeti prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave?*
- 6. Da li je Zakonom o izvršnom postupku određena forma i sadržina vjerodostojnih isprava?*
- 7. Koji su potrebni uslovi da bi vjerodostojna isprava bila podobna za izvršenje?*

8. *Koje vjerodostojne isprave su strogo formalne?*
9. *Kakav mora biti prigovor koji je izjavljen protiv rješenja o izvršenju određenog na osnovu vjerodostojne isprave?*
10. *Kada je vjerodostojna isprava podobna za izvršenje?*
11. *Da li postoji mogućnost da tražitelj izvršenja označi dospelost potraživanja u posebnoj izjavi u pisanoj formi?*
12. *Protiv kojih lica sud može odrediti izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave?*

Republika Srpska

Osnovni sud u Sokocu

Broj : 89 0 Ip 002451 08 Ip

Sokolac, 16.04.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u pravnoj stvari tražioca izvršenja Bis.B. Sarajevo, koga zastupa punomoćnik advokat u Ilidži C.C., protiv izvršenika D.D. Sarajevo, radi naplate duga, dana 16.04.2008. godine donio je

R J E Š E N J E

Odbacuje se kao nedozvoljen prijedlog za izvršenje tražioca izvršenja Bis.B. Sarajevo podnesen ovom sudu 19.03.2008. godine protiv izvršenika Restart d.o.o. Sarajevo.

O B R A Z L O Ž E N J E

Tražilac izvršenja je podnio prijedlog za izvršenje navodeći da prijedlog zasniva na vjerodostojnim ispravama, t.j. računima.

Nakon što je izvršen uvid u prijedlog tražioca izvršenja i račune dostavljene uz prijedlog utvrđeno je da u ovom slučaju tražilac izvršenja nije zasnovao svoj prijedlog na osnovu vjerodostojne isprave kao što je tvrdio u svom prijedlogu.

Naime, članom 29. Zakona o izvršnom postupku određeno je da se izvršenje određuje i na osnovu vjerodostojne isprave a vjerodostojne isprave su: mjenica i ček sa protestom i povratnim računom ako su potrebni za zasnivanje potraživanja i računi ili izvodi iz poslovnih knjiga za cijenu komunalnih usluga isporuke vode, toplotne energije i odvoz smeća.

Dakle, računi na osnovu kojih tražilac izvršenja zasniva svoj prijedlog nisu vjerodostojne isprave jer se se radi o računima nastalim u poslovnom odnosu stranaka po osnovu ugovora o distribuciji i prodaji štampe, kako je to tražilac izvršenja i naveo u svom prijedlogu.

Na osnovu navedog, primjenom člana 39. Zakona o izvršnom postupku, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

POUKA : Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda u dva primjerka.

REPUBLIKA SRPSKA

OSNOVNI SUD SOKOLAC

Broj: 89 0 Ip 005605 08 Ip

Sokolac, 25.11.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja Javno preduzeće Radio-televizija Republike Srpske, Banja Luka, protiv izvršenika B.B., radi naplate novčanog potraživanja, odlučujući o prijedlogu za izvršenje, dana 25.11.2008. godine, donio je sljedeće

RJEŠENJE O IZVRŠENJU

Na osnovu vjerodostojne isprave - Izvoda iz poslovnih knjiga tražioca izvršenja, broj 608, određuje se izvršenje radi naplate novčanog potraživanja tražioca izvršenja u iznosu od 39,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom na navedeni iznos, počevši od 17.9.2008. godine pa do isplate duga, kao i troškova izvršnog postupka u iznosu od 50,00 KM, zapljenom, procjenom i prodajom izvršenikovih pokretnih stvari, te namirenjem tražioca izvršenja iz iznosa dobijenog prodajom uplatom na žiro račun tražioca izvršenja broj 000084, koji je otvoren kod Hypo Alpe Adria Bank a.d. Banja Luka.

Prijedlog tražioca izvršenja u dijelu u kojem predlaže da se odredi izvršenje radi naplate novčanog potraživanja navedenog u stavu 1. izreke ovog rješenja obustavom iznosa do jedne trećine plate, odnosno penzije izvršenika, smatra se povučenim.

O b r a z l o ž e n j e

Ispitujući prijedlog za izvršenje tražioca izvršenja, sud je zaključio da je isti osnovan u dijelu u kome tražilac izvršenja predlaže izvršenje zapljenom, procjenom i prodajom pokretnih stvari izvršenika, te da nije osnovan u dijelu u kome se predlaže izvršenje obustavom iznosa do jedne trećine plate, odnosno penzije izvršenika.

Naime, izvršenik B.B. d.o.o. Sokolac, je pravno lice, pa je očigledno da kao takav ne može imati ni platu, ni penziju, jer to mogu imati samo fizička lica. Na osnovu navedenog sud je dopisom od 7.10.2008. godine naložio tražiocu izvršenja da svoj prijedlog o izvršenju ispravi u tom dijelu, što tražilac izvršenja nije učinio, pa sud, primjenom člana 336. stav 3. Zakona o parničnom postupku, u vezi sa članom 21. Zakona o izvršnom postupku, smatra da je prijedlog za izvršenje u tom dijelu povučen.

Na osnovu naprijed navedenog, zaključeno je da su ispunjeni uslovi iz člana 39. Zakona o izvršnom postupku, te je odlučeno kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

Pouka o pravnom lijeku: Protiv ovog rješenja dozvoljen je prigovor ovom sudu roku od 8 dana od dana prijema ovog rješenja.

2.6 SREDSTVA I PREDMET IZVRŠENJA

Stavom 1, člana 6 Zakona o izvršnom postupku određena je definicija sredstava izvršenja, a stavom 2 predmeta izvršenja.

Sredstva izvršenja su izvršne radnje ili sistem takvih radnji kojim se prema zakonu potraživanje prinudno ostvaruje. To su metodi direktne ili indirektne prinude na izvršenika ili neka druga lica koji se preduzimaju u izvršnom postupku radi namirenja potraživanja tražitelj izvršenja. Međutim, obje vrste prinude moraju se vršiti samo preduzimanjem onih procesnih radnji koje su propisane pravilima o izvršnom postupku.

Tražitelj izvršenja disponira koje će sredstvo izvršenja predložiti. On može u izvršnom predmetu navesti i više sredstava za izvršenje, ali je dužan i naznačiti i njihov redosljed po kome će sud postupiti.

Sredstva izvršenja se razlikuju po tome da li se odnose na naplatu novčanih potraživanja ili ostvarenje nenovčanih tražbina.

Predmet izvršenja je objekat radnje izvršenja, odnosno njihovih skupova. To mogu biti sve stvari i prava na kojim se shodno pravilima izvršnog postupka provodi izvršenje radi ostvarivanja potraživanja.

Predmet izvršenikove obaveze mora biti jasno određen, odnosno odrediv, a ne smije biti u suprotnosti sa prinudnim prpoisima. Predmet je određen ako je unaprijed tačno utvrđeno šta izvršenik treba da čini ili ne čini da bi ispunio svoju obavezu, ili su samo dati elementi na osnovu kojih se može pouzdano utvrditi vrsta prestacije koju izvršenik treba da učini.

Predmet izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja su pokretne i nepokretne stvari, potraživanja i druga imovinska prava izvršenika. Izuzetak su one stvari i prava na kojim se izvršenje ne može provesti ili je ograničeno njegovo izvršenje.

Prema članu 7 Zakona o izvršnom postupku predmet izvršenja ne mogu biti stvari van prometa, rudno blago i druga prirodna bogadstva. Predmet izvršenja ne mogu biti ni objekti, naoružanje i oprema za potrebe oružanih snaga i policije, kao ni novčana sredstva osigurana za te namjene.

Stvari i prava predstavljaju predmet izvršenja zbog toga što se mogu pretvoriti u novac. Na ovim objektima provodi se izvršenje da bi se dobio određeni novčani iznos koji će nakon toga ustvari postati predmet izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja.

Tražitelj izvršenja ima pravo i može biti namiren jedino isplatom određenog broja novčanih jedinica kada izvršenik nema novčanih sredstava. U takvoj situaciji nužno je prvo njegove stvari pretvoriti u novac. Dobiveni određeni novčani iznos postaje predmet

izvršenja na osnovu kojeg se namiruje tražitelj izvršenja. Zbog toga ovakav predmet izvršenja pravni teoretičari nazivaju posrednim predmetom izvršenja.

Svakoj pojedinoj grupi predmeta odgovara i svojevrsan način izvršenja koji se manifestuje u sredstvima izvršenja.

Predmet izvršenja na nenovčano potraživanje su određene ili zamjenjive pokretne stvari, nepokretne stvari, radnje i lica. Nekada dolazi do izmjene prvobitne sadržine potraživanja tražitelja izvršenja pa tako i predmeta izvršenja. To se dešava u situaciji kada se umjesto predaje pokretne stvari, koja je naložena izvršnom ispravom, tražitelju izvršenja isplati određeni novčani iznos. Kada se obaveza u određenim situacijama realizuje uz pritisak na izvršenika da izvrši svoju obavezu, tada se prinudno izvršenje ostvaruje posrednim putem (određivanje novčane kazne).

Izvršenje na dionici je novo sredstvo izvršenja, a provodi se pljenidbom dionice, upisom rješenja o određivanju izvršenja u registar, procjenom i prodajom dionice, te namirenjem tražitelja izvršenja iz kupoprodajne cijene. Pljenidbom dionice tražitelj izvršenja stiče založno pravo na dionici. Rješenje o izvršenju se dostavlja Registru vrijednosnih isprava, depozitaru i emitentu dionice.

Novo sredstvo izvršenja je i pljenidba osnivačkog ili drugog udjela u pravnoj osobi. Kada sud dozvoli izvršenje, rješenje o izvršenju na osnovu navedenog sredstva, dostaviće registarskom sudu, odnosno drugom nadležnom registarskom tijelu pravne osobe radi zabilježbe založnog prava.

I druga imovinska prava mogu biti sredstvo izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja. Izvršenje se provodi pljenidbom tog prava i njegovim unovčenjem u skladu sa pravilima koja se odnose na pokretne stvari.

2.7 SREDSTVA IZVRŠENJA RADI NAPLATE NOVČANOG POTRAŽIVANJA

Najčešći vid sprovođenja sudskih odluka odnosi se na izvršenje na novčanim potraživanjima. Ovo je logično jer se većina pravnih poslova utvrđuje ili iskazuje u vidu novčanih ekvivalenata.

Sredstva izvršenja radi ostvarenja novčanog potraživanja distanciraju se prema stvari ili pravu koje se pretvara u novčana sredstva da bi se namirilo takvo potraživanje povjerioca.

Zakonom o izvršnom postupku određene su sljedeće izvršne radnje ili sistem tih radnji koje su potrebne radi naplate novčanog potraživanja: prodaja pokretnih stvari, prodaja i drugo izvršenje na nepokretnim stvarima, izvršenje na potraživanju izvršnog dužnika, prenos potraživanja za predaju pokretnih stvari ili nepokretnosti, unovčenje drugih imovinskih prava, prenos sredstava koja se vode na računu banke, prodaja dionica u prvrednim subjektima.

Izvršenje na nekretnini provodi se zabilježbom rješenja o izvršenju u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem tražitelja izvršenja iz dobivene cijene prodajom. Sve nabrojane radnje preduzimaju se redosljedom koji je utvrđen zakonom, a u procesnom smislu su međusobno povezane.

Na osnovu zabilježbe rješenja o određivanju rješenja u zemljišnoj knjizi tražitelj izvršenja stiče pravo da svoju tražbinu namiri iz nekretnine na kojoj je izvršena zabilježba, pod uslovom da je ta nekretnina uknjižena.

U slučaju kada je određeno izvršenje na nekretnini, koja je vanknjižno vlasništvo izvršenika, primjenjuju se uslovi propisani članom 113 Zakona o izvršnom postupku. Pri tome nemaju nikakvog značaja razlozi zbog kojih ta nekretnina nije upisana u zemljišne knjige.

Izvršenje na pokretnim stvarima i na novčanoj tražbini izvršenika provodi se pljenidbom navedene tražbine i njenim prenosom sa izvršenika na tražitelja izvršenja. Ovakvom radnjom tražitelj izvršenja stiče založno pravo na izvršenikovo tražbini, ako za pojedine slučajeve nije drukčije određeno zakonom. U ovim predmetima pravi se razlika da li se radi o prenosu radi naplate ili umjesto naplate.

Izvršenje na plati i drugim stalnim novčanim primanjima provodi se pljenidbom dijela plate do maksimalne visine određene zakonom. Poslodavcu, koji je izvršenikov dužnik, sud daje nalog da zaplijeni iznos određen rješenjem o izvršenju i da ga isplati tražitelju izvršenja.

Sredstvo izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja može biti i predaja ili isporuka pokretne stvari.

Izvršenje na dionici je novo sredstvo izvršenja, a provodi se pljenidbom dionice, upisom rješenja o određivanju izvršenja u registar, procjenom i prodajom dionice te namirenjem tražitelja izvršenja iz kupoprodajne cijene. Pljenidbom dionice tražitelj izvršenja stiče založno pravo na dionici. Rješenje o izvršenju sud dostavlja Registru vrijednosnih papira, depozitaru i emitentu dionice.

Novo sredstvo izvršenja je i pljenidba osnivačkog ili drugog udjela u pravnoj osobi. Kada sud dozvoli izvršenje, rješenje o izvršenju na osnovu navedenog sredstva, dostavlja Registarskom sudu, odnosno drugom nadležnom registarskom tijelu za pravne osobe radi zabilježbe založnog prava.

I druga imovinska prava mogu biti sredstvo izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja. Izvršenje se provodi pljenidbom tog prava i njegovim unovčenjem u skladu sa pravilima koja se odnose na pokretne stvari.

2.8 SREDSTVA IZVRŠENJA RADI OSTVARENJA NENOVČANE TRAŽBINE

Da bi se u izvršnom postupku ostvarila nenovčana tražbina, određeno je više sredstava izvršenja, odnosno izvršnih radnji ili njihov skup. To su: predaja pokretnih stvari, ispražnjenje i predaja nepokretnosti, izvršenje obaveza na činjenje, nečinjenje ili

trpljenje, izvršenje odluka iz oblasti porodičnog prava-predaja i oduzimanje djeteta, izvršenje radi vraćanja zaposlenog na rad, izvršenje odluke o diobi stvari, upisivanje u javne knjige, izdejstvovanje izjave volje.

Ako izvršenik ne ispuni svoju nenovčanu obavezu, koja je utvrđena u izvršnoj ispravi, njemu se izriču sudski penali. Na prijedlog tražitelja izvršenja sud određuje izvršeniku i naknadni primjereni rok u kome treba da ispuni obavezu. Ako izvršenik obavezu ne ispuni ni u tom roku, za svaki dan zakašnjenja tražitelju izvršenja će dugovati određeni novčani iznos.

U postupku izvršenja radi predaje određenih pokretnih stvari kao sredstvo izvršenja predviđeno je oduzimanje stvari od izvršenika, odnosno treće osobe i predaja tih oduzetih stvari tražitelju izvršenja.

Ako je to nemoguće, sud će na prijedlog tražitelja izvršenja izvršiti procjenu vrijednosti stvari, a izvršenika obavezati da tražitelju izvršenja plati utvrđeni iznos vrijednosti stvari.

Radi ostvarenja potraživanja ispražnjenjem i predajom nepokretnih stvari, određuje se udaljenje osoba i uklanjanje stvari sa nekretnine te predaja nekretnine tražitelju izvršenja.

Obaveza, koja glasi na radnju koju može obaviti i druga osoba, izvršiće se tako što će sud ovlastiti tražitelja izvršenja da obavljanje takve radnje povjeri drugoj osobi ili da je on lično obavi. Trošak obavljanja ovih radnji snosi izvršenik.

Izvršenje radi ostvarenja obaveze na trpljenje ili nečinjenje provodi se nalogom izvršeniku da se ponaša na način kako mu je naloženo u izvršnoj ispravi uz prijetnju izricanja novčane kazne u slučaju njegovog suprotnog ponašanja.

U slučaju ponovnog smetanja posjeda, koje se ne razlikuje od ranijeg, sud će ovlastiti tražitelja izvršenja da sam uspostavi prijašnje stanje o trošku izvršenika. Na prijedlog tražitelja izvršenja sud će donijeti novo rješenje o izvršenju radi uspostavljanja prijašnjeg stanja na osnovu ranije donesenog rješenja kojim je utvrđeno smetanje posjeda.

Izvršeniku i odgovornim osobama u izvršeniku, koji je pravna osoba, izvršenje radi vraćanja zaposlenog na rad provodi se izricanjem novčane kazne.

Kao sredstvo izvršenja u izvršnom postupku predviđena je dioba koja se provodi fizičkom diobom. Ako je fizička dioba nemoguća ili bi se mogla izvršiti uz znatno smanjenje vrijednosti stvari, onda je sredstvo izvršenja prodaja stvari, ako je to određeno izvršnom ispravom.

Kada je izvršnom ispravom naloženo da se izvrši upis u javni registar, ovaj upis se vrši bez izvršnog postupka na način što će se podnijeti molba Registru da provede upis na osnovu izvršne isprave.

2.8.1 V J E Ž B E

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća postavljena pitanja:

- 1. Šta su sredstva za izvršenje?*
- 2. Po čemu se razlikuju sredstva za izvršenje?*
- 3. Koja su sredstva izvršenja radi ostvarenja novčanog potraživanja?*
- 4. Šta je predmet izvršenja?*
- 5. Protiv koga se mogu poduzimati izvršne radnje?*
- 6. Kojim sredstvom i na kojem predmetu izvršenja će sud odrediti izvršenje?*
- 7. Može li sud ograničiti izvršenje samo na neke od više predloženih sredstava ili više predmeta izvršenja?*
- 8. Šta ne može biti predmet izvršenja?*
- 9. Koja su sredstva izvršenja radi ostvarenja nenovčane tražbine?*
- 10. Kako se izvršava obaveza koja glasi na radnju koju može obaviti i druga osoba?*

2.8.2 SUDSKA PRAKSA

I

Članak 28 u svezi sa člankom 246

ODUZIMANJE PUTNE ISPRAVE NE MOŽE BITI PREDMET IZVRŠENJA I OSIGURANJA RADI NAMIRENJA NOVČANOG POTRAŽIVANJA.

Iz obrazloženja:

Protiv rješenja, kojim je odbijen prijedlog vjerovnika za oduzimanje putnih isprava dužniku radi osiguranja novčanog potraživanja, žali se vjerovnik iz svih razloga propisanih odredbom člana 353, stav 1 Zakona o parničnom postupku (NN broj: 53/91 i 91/92- dalje) i predlaže da se rješenje ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

Žalba nije osnovana.

Vjerovnik ističe u žalbi da je on, nakon neuspjele prve javne dražbe, predložio novi predmet ovrhe- oduzimanje putne isprave, a ne osiguranje.

Međutim, prema odredbi člana 38 Zakona o ovršnom postupku (NN broj: 53/091 i 91/92- dalje ZIP) predmet izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja (kao i predmet osiguranja) mogu biti dužnikove stvari i imovinska odnosno materijalna prava, a ne isprave, pa bi takav prijedlog trebalo odbiti.

Prema tome pobijano rješenje nije u suprotnosti sa odredbama ZIP-a.

Županijski sud u Zagrebu, Gž-4529/1127 od 05. svibnja 1998. godine

II

IZVRŠNI POSTUPAK – IZVRŠENJE NA NEPOKRETNOSTIMA

Član 6 Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima

***Član 23 Zakona o početnom bilansu stanja u postupku privatizacije
državnog kapitala u preduzećima***

***Član 1 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku
(Službeni list SFRJ broj 27/090)***

NE MOŽE SE SPROVESTI IZVRŠENJE RADI OSTVARENJA NOVČANOG POTRAŽIVANJA PRODAJOM PUTEM USMENOG JAVNOG NADMETANJA ILI NEPOSREDNOM POGODBOM U IZVRŠNOM POSTUPKU MAGAZINA KOJI SLUŽI PREDUZEĆU ZA OBAVLJANJE NJEGOVE DJELATNOSTI.

Iz obrazloženja:

Članom 6 Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 24/98), na koji se poziva zahtjev za zaštitu zakonitosti (u daljem tekstu: zahtjev), propisano je da preduzeće u državnoj i mješovitoj svojini ne može prodavati stalna sredstva od dana stupanja na snagu toga zakona (to jest od 23. jula 1998. godine u smislu njegovog člana 50) do dana registracije nastalih svojinskih promjena kod registarskog suda. Prema drugoj zakonskoj odredbi na koju se, takođe, poziva zahtjev – članu 23. Zakona o početnom bilansu stanja u postupku privatizacije državnog kapitala u preduzećima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 24/98), preduzeću nije dozvoljena prodaja stalnih sredstava, niti promjena vlasničke strukture kapitala, od dana stupanja na snagu tog zakona (to jest od 23. jula 1998. godine, u smislu njegovog člana 39) do dana odobrenja programa privatizacije, u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima. Pomenute zakonske odredbe su imperativnog (prinudnog) karaktera.

Vrhovni sud Republike Srpske, Gvl-2/02 od 03.01.2003. godine

III

ZABILJEŽBA IZVRŠENJA

Član 72 Zakona o izvršnom postupku

(Službeni glasnik Republike Srpske broj 59/03 i 64/05)

NAKON ŠTO SUD DONESE RJEŠENJE O IZVRŠENJU PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI ODREDIĆE U ZEMLJIŠNOJ KNJIZI ZABILJEŽBU IZVRŠENJA.

NA PODRUČJE GDJE ZEMLJIŠNE KNJIGE NISU USPOSTAVLJENE ILI SU UNIŠTENE ODNOSNO NESTALE, SUD ĆE PO ZAHTJEVU I NA TROŠAK TRAŽIOCA IZVRŠENJA OBJAVITI RJEŠENJE O IZVRŠENJU U SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRPSKE I NAJMANJE DVA DNEVNA LISTA KOJA SE DISTRIBUIRAJU NA TERITORIJI REPUBLIKE SRPSKE.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 251 g Zakona o izvršnom postupku (Službeni glasnik Republike Srpske broj 59/03, 85/03 i 64/05) propisano je da će na osnovu sporazuma stranaka o zasnivanju založnog prava na nekretnini sud rješenjem odrediti uknjižbu i preduzeti sve što je potrebno radi provođenja uknjižbe založnog prava na nekretnini dužnika, te da to rješenje ima značaj rješenja o obezbjeđenju, dok je odredbom člana 251 đ navedenog zakona propisano da će na prijedlog povjerioca, sud rješenje, kad utvrdi da je sporazum stranaka iz člana 251 v ovog zakona postao izvršan odrediti i provesti izvršenje na nepokretnoj stvari dužnika, radi namirenja obezbijeđenog novčanog potraživanja povjerioca prema odredbama o izvršenju na nekretnini, da to rješenje ima značaj rješenja o izvršenju, te da zabilježba rješenja o izvršenju na nekretnini ima pravno dejstvo od dana uknjižbe založnog prava na nekretninama u postupku obezbjeđenja.

Rješenje Okružnog suda u Banjaluci 011-0-PŽ-06-000 339 od 24.04.2007. godine

IV

POSTUPAK UTVRĐIVANJA DUŽNIKOVE IMOVINE

***Član 37 Zakona o izvršnom postupku
(Službeni glasnik Republike Srpske broj 59/03, 85/03 i 64/05)***

Član 70, stav 2 Zakona o izvršnom postupku

KUPOPRODAJNI UGOVOR NIJE DOKAZ O VLASNIŠTVU NA PREDMETU IZVRŠENJA JER SE PRAVO VLASNIŠTVA STIČE UPISOM U ZEMLJIŠNE KNJIGE (UPIS JE KONSTITUTIVAN).

UKOLIKO TRAŽILAC IZVRŠENJA NE RASPOLAŽE IZVODOM IZ ZEMLJIŠNE KNJIGE, MOŽE PREDLOŽITI UTVRĐIVANJE DUŽNIKOVE IMOVINE (TZV. PROKAZNI POSTUPAK).

Okružni sud u Banjaluci broj 011-0- Pž-07-000274

V

Član 7 Zakona o izvršnom postupku

OSNOVNA SREDSTVA PRAVNOG LICA NISU IZUZETA OD PREDMETA IZVRŠENJA.

Sud određuje izvršenje na onom predmetu i onim sredstvom koji su navedeni u prijedlogu za izvršenje, kao što je to učinjeno u ovom slučaju.

Što se tiče prigovora žalbe da predmet izvršenja ne mogu biti osnovna sredstva izvršenika, koji je pravno lice, izvršeniku se ukazuje na odredbu člana 7 Zakona o izvršnom postupku prema kojoj predmet izvršenja ne mogu biti stvari van prometa, rudno blago i drugo prirodno bogatstvo, zatim objekti, naoružanje i oprema za potrebe oružanih snaga i policije, kao ni novčana sredstva osigurana za te namjene.

Prema tome osnovna sredstva pravnog lica nisu izuzeta od predmeta izvršenja.

Kantonalni sud u Zenicu broj: Gž-1047/03 od 22.10.2003. godine

VI

Član 138 Zakona o izvršnom postupku

NEPRIHVATLJIV JE PRIJEDLOG ŽALBE DA SUD OMOGUĆI IZVRŠENICI DA PLAĆA MJESEČNO PO 1/6 DIJELA NJEZINE PENZIJE, JER TRAŽITELJ IZVRŠENJA SE PROTIVI ISTOM.

Prvostepenim rješenjem dozvoljena je promjena predmeta izvršenja pa je na osnovu pravosnažne presude Općinskog suda u Visokom broj: P-536/99 od 28.02.2001. godine određeno izvršenje pljenidbom i prenosom 1/3 penzije izvršenice koju ostvaruje u Federalnom zavodu PIO – Kantonalna administrativna služba u Zenici pod brojem: 07-00 na ruke tražitelja izvršenja radi naplate glavnog potraživanja u iznosu od 4.200,00 KM i troškova izvršnog postupka u iznosu od 2.700,00 KM.

Prilikom donošenja ovog rješenja prvostepeni sud je imao u vidu sve pravno relevantne činjenice konkretnog slučaja i kriterije iz odredbe člana 138 Zakona o izvršnom postupku.

Zato je neprihvatljiv prijedlog žalbe da sud omogući izvršenici da plaća po 1/6 dijela njezine penzije, jer tražitelj izvršenja neopravdano čeka na naplatu pravosnažno mu dosuđene tražbine od 2001. godine.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-777/05 od 31.08.2005. godine

VII**Član 36, stav 4 Zakona o izvršnom postupku**

TRAŽITELJ IZVRŠENJA U PRIJEDLOGU ZA IZVRŠENJE NAD POKRETNIM STVARIMA NIJE DUŽAN BLIŽE NAZNAČITI TE STVARI.

Prema članu 120 Zakona o izvršnom postupku pljenidba nad pokretnim stvarima se obavlja sastavljanjem pljenidbenog popisa. Popisati se mogu stvari koje se nalaze u posjedu izvršenika te njegove stvari koje se nalaze u posjedu tražitelja izvršenja.

Pljenidbenim popisom popisaće se onoliko stvari koliko je potrebno za namirenje potraživanja tražitelja izvršenja i troškova izvršenja.

Zato tražitelj izvršenja u prijedlogu za izvršenje na pokretnim stvarima ne mora bliže naznačiti te stvari.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-706/04 od 14.10.2005. godine

VIII

Član 70, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

Neprihvatljiv je prigovor žalbe da je u ovom slučaju predmet izvršenja nepodoban i nedopušten. Nekretnina, čiji se popis, procjena i prodaja predlaže u prijedlogu za izvršenje, dovoljno je individualizirana jer sadrži sve potrebne podatke koji se na nju odnose, a tražitelj izvršenja je predložio izvod iz zemljišne knjige kao dokaz da je k.č. br. 63 upisana u z. k. br.85 KO Tešanj kao vlasništvo izvršenika. Dakle, u svemu je postupio u skladu sa članom 70, stav 1 Zakona o izvršnom postupku.

Iz navedenog proizlazi da pravo vlasništva na nekretnini, koja je predmet izvršenja, nije upisano u zemljišnoj knjizi na druga lica. Priloženi zaključeni ugovori o kupoprodaji i poklonu između izvršenika i dugih lica irelevantni su za provođenje određenog izvršenja.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-958/04 od 18.11.2004.godine

2.9 OCJENA UREDNOSTI PRIJEDLOGA ZA IZVRŠENJE

Prema članu 36, stav 1 Zakona o izvršnom postupku prijedlog za izvršenje mora sadržavati: zahtjev za izvršenje u kojem će biti naznačena izvršna ili vjerodostojna isprava na osnovu koje se traži izvršenje, podatke o tražitelju izvršenja i izvršeniku, potraživanje čije se ostvarenje traži, sredstvo kojim treba provesti izvršenje, predmet izvršenja, ako je poznat, kao i druge podatke koji su potrebni za provođenje izvršenja.

Izvršenje se uglavnom pokreće na osnovu prijedloga tražitelja izvršenja, a po službenoj dužnosti samo kada je to zakonom određeno.

Tražitelj izvršenja je fizičko ili pravno lice čije se potraživanje ostvaruje ili obezbjeđuje u izvršnom postupku. Izvršenik je lice protiv koga se pokreće prijedlog za izvršenje. Ova lica su stranke u postupku što znači da izvršni postupak ima dvostranački karakter.

Prilikom naznačenja tražitelja izvršenja i izvršenika, shodno primjeni odredbi parničnog postupka, u prijedlogu za izvršenje treba navesti potpune podatke o strankama, posebno njihove tačne adrese prebivališta, odnosno sjedišta, bez obzira da li stranke imaju punomoćnike, odnosno zakonske zastupnike

Dosadašnja praksa ukazuje da punomoćnici nisu označavali u prijedlogu sve istaknute potrebne podatke, pa je zbog ovog propusta često bila onemogućena ili otežana naplata sudske takse. To se naročito događalo kada su tražitelji izvršenja bili strani subjekti koji su ovlastili punomoćnike da i naplatu vrše putem njihovih računa ili na njihove adrese.

U interesu je tražitelja izvršenja da u prijedlogu za izvršenje navede tačnu adresu prebivališta izvršenika, odnosno njegovog sjedišta ako je to pravno lice, da bi im sud mogao uručiti rješenje o izvršenju te tako ostvariti procesne pretpostavke za provođenje izvršenja. Netačni podaci o izvršeniku negativno se odražavaju na dužinu trajanja postupka i njegovu efikasnost.

Ako je sredstvo prijedloga za izvršenje pljenidba i prijenos novčanih sredstava sa transakcijskog računa, onda prijedlog za izvršenje mora sadržavati i broj tog računa.

Svojstvo stranaka u izvršnom postupku izvodi se iz izvršne isprave-izvršnog naslova bez obzira na naziv stranke, odnosno učesnika u postupku u kojem je donesena izvršna isprava. U parničnom postupku to su tužitelj i tuženi, u vanparničnom postupku predlagač i protivnik predlagača te ostali procesni subjekti ovisno o njihovom nazivu u konkretnom postupku.

Pokretanje postupka po službenoj dužnosti je izuzetak od opšteg pravila. Predviđeno je u slučaju kada sud izvršenja treba da izvrši odluku koju je sam donio. To na primjer može biti izvršenje odluke o novčanoj kazni koja je izrečena u toku vođenja izvršnog postupka, a nije plaćena u određenom roku.

Prijedlog za izvršenje mora sadržavati zahtjev za izvršenje u kojem je naznačena izvršna ili vjerodostojna isprava na osnovu kojih tražitelj zahtijeva izvršenje. Takođe mora sadržavati i predmet na kome se izvršenje ima provesti.

Tražitelj izvršenja često ne raspolaze podacima o imovini izvršenika pa će te podatke, na njegov zahtjev, sud naknadno pribaviti. U ovakvoj situaciji tražitelj izvršenja nije u mogućnosti u prijedlogu za izvršenje precizirati predmet izvršenja dok se ne utvrdi izvršenikova imovina na način u odredbi člana 37 Zakona o izvršnom postupku.

U skladu sa važećim propisima izvršnog postupka u prijedlogu za izvršenje tražitelj izvršenja dužan je navesti i sredstvo kojim se izvršenje treba provesti što je logično, jer ova činjenica doprinosi brzini i efikasnosti izvršnog postupka. Naime, sredstva izvršenja propisana su pravilima izvršnog postupka, a od njihovog opredjeljenja zavisi i mjesna nadležnost suda.

Sud ne može odrediti izvršenje putem drugog sredstva izvršenja izvan onih koje je predložio tražitelj izvršenja u svom prijedlogu. To može učiniti u kasnijem toku postupka, ali samo na prijedlog stranke.

Prijedlog za izvršenje mora sadržavati i druge podatke koji su potrebni za provođenje izvršenja. Zahtjevom za izvršenje, to jest navedenim prijedlogom rješenja o

izvršenju, omogućava se sudu da brže postupa u izvršnim predmetim na način što će predloženo izvršenje usvojiti stavljanjem pečata.

U izvršnom postupku nije dopušteno odstupanje od izreke izvršne isprave pa tražitelj izvršenja može predložiti izvršenje one obaveze koja je identična sadržaju ovog dijela izvršne odluke.

Ako je uz prijedlog za izvršenje, koji se zasniva na izvršnoj ispravi, podnesen i zahtjev za utvrđivanje izvršenikove imovine, sud će o rezultatu utvrđivanja ove činjenice obavijestiti tražitelja izvršenja i odrediti mu rok da podneseni prijedlog izmijeni ili dopuni. Ako tražitelj izvršenja u određenom roku na takav način ne uredi svoj prijedlog, sud će ga odbaciti kao neuredan, jer ne sadrži naznaku predmeta izvršenja.

Prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave smatraće se tužbom i kada ne sadrži takav zahtjev tražitelja izvršenja u slučaju kada izvršenik podnese obrazložen prigovor protiv rješenja o izvršenju određenog na osnovu izvršnog naslova iz člana 29 Zakona o izvršnom postupku.

U ovakvoj pravnoj situaciji više se neće obustaviti izvršni postupak već će se izvršenje odgoditi do pravosnažnosti odluke parničnog suda.

Urednost prijedloga za izvršenje sud cijeni prema opštim pravilima navedenim u članovima 334 i 335 Zakona o parničnom postupku čije se odredbe na odgovarajući način primjenjuju u predmetima izvršenja u skladu sa članom 21 Zakona o izvršnom postupku.

Ako se prijedlog za izvršenje podnosi sudu koji nije odlučivao u prvom stepenu, uz prijedlog se podnosi izvršna isprava u originalu ili ovjerenom prepisu na kojoj je potvrda o izvešnosti. Potvrdu izvršnosti daje sud, odnosno tijelo koje je odlučivalo o potraživanju u prvom stepenu.

Izuzetak je izvršna isprava notara na osnovu koje je podnesen prijedlog za izvršenje, jer ne mora biti snadbjevena potvrdom izvršnosti. Naime, izvršnost notarske isprave određuje se prema odredbama Zakona o notarima.

Prijedlog za izvršenje podnosi se u dovoljnom broju primjeraka za sud i stranke, kao i druge učesnike u postupku radi provođenja izvršenja. To su na primjer treće lice kod koga se nalazi stvar radi predaje stvari, organizacija u kojoj je izvršenik zaposlen radi pljenidbe plate izvršenika ili banka radi izvršenja na transakcijskom računu.

Sud će odbaciti prijedlog za izvršenje ako uz isti nije podnesena izvršna isprava na način propisan u članu 35 Zakona o izvršnom postupku ili ako ima neki drugi nedostatak zbog kojeg sud ne može postupiti, a tražitelj izvršenja ga nije otklonio na poziv suda.

Prijedlog za izvršenje se može podnijeti u opštem roku koji je propisan za zastaru pojedinih vrsta potraživanja. Samo u određenim slučajevima propisani su rokovi za podnošenje prijedloga kao što su: ponovno smetanje posjeda, vraćanje zaposlenika na rad i slično.

Ako je prijedlog za izvršenje podnijelo neovlašteno lice, sud će ga odbaciti kao nedopušten. Takođe će odbaciti i prijedlog za izvršenje koji je podnesen nakon proteka

opšteg roka za zastaru potraživanja iz izvršne isprave propisanog članom 379 Zakona o obligacionim odnosima.

Naime, sva potraživanja, koja su utvrđena pravosnažnom sudskom odlukom ili odlukom drugog nadležnog organa, ili poravnanjem pred sudom ili nadležnim organom, zastarijevaju za deset godina. Izuzetak su povremena potraživanja koja proističu iz takvih odluka i dospijevaju ubuduće jer zastarijevaju u roku određenom članom 372 Zakona o obligacionim odnosima.

U jednom prijedlogu tražitelj izvršenja može zahtijevati ostvarenje svih svojih potraživanja ako su za to ispunjene pretpostavke o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti te da se u svim slučajevima radi o prinudnom sudskom izvršenju.

Pravo je tražitelja izvršenja da preinači prijedlog dodavanjem uz postojeći zahtjev novog zahtjeva, da zahtjev poveća ili zamijeni novim zahtjevom u skladu sa članovima 56 do 58 Zakona o parničnom postupku koji se shodno primjenjuju u predmetima izvršenja.

Ako preinači prijedlog za izvršenje na novog izvršenika, potreban je pristanak novog izvršenika jer stupa u procesni odnos koji je već u toku protiv originarnog izvršenika.

Ne postoji procesna prepreka da tražitelj izvršenja svako od više različitih potraživanja, koja se zasnivaju na istoj izvršnoj ispravi, ostvari posebnim prijedlogom za izvršenje. Ovo je logično jer u cijelosti disponira sa ovlaštenjima koja su sadržana u izvršnoj ispravi, jer tako proizlazi iz člana 38 Zakona o izvršnom postupku.

U skladu sa načelom strogog formalnog legaliteta tražitelj izvršenja je dužan da priloži i priloge kojim dokazuje postojanje zakonskih pretpostavki za usvajanje prijedloga za izvršenje.

U slučaju kada je osnov izvršenja poravnanje, tražitelj izvršenja će priložiti tu izvršnu ispravu koja je sadržana u zapisniku o poravnanju, javnoj ispravi ili prema zakonu ovjerenoj ispravi.

2.9.1 V J E Ž B E

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća pitanja:

- 1. Šta mora sadržavati prijedlog za izvršenje koji je podnesen na osnovu izvršne isprave?*
- 2. Prema kojim pravilima postupka će sud ocijeniti urednost prijedloga za izvršenje?*
- 3. Da li se u prijedlogu za izvršenje na pokretnim stvarima moraju bliže naznačiti te stvari?*

4. *Na koji način sud utvrđuje izvršenikovu imovinu?*
5. *Da li tražitelj izvršenja može povući prijedlog za izvršenje?*
6. *Da li se u prijedlogu za izvršenje moraju navesti i sredstva kojim se izvršenje treba provesti?*
7. *U kojem roku se može podnijeti prijedlog za izvršenje?*
8. *Kako će sud postupiti u slučaju kada je prijedlog za izvršenje podnijelo neovlašteno lice?*
9. *Kakva se izvršna isprava mora podnijeti uz prijedlog za izvršenje?*
10. *U koliko se primjeraka podnosi sudu podnosi prijedlog za izvršenje?*
11. *Koje podatke o strankama mora sadržavati prijedlog za izvršenje?*
12. *Ko može biti stranka u izvršnom postupku na aktivnoj ili pasivnoj strani?*
13. *Da li se izvršni postupak, pored prijedloga tražitelja izvršenja, može pokrenuti i po službenoj dužnosti?*
14. *Da li tražitelj izvršenja, koji povuče svoj prijedlog, može kasnije ponovo podnijeti prijedlog na osnovu iste izvršne ili vjerodostojne isprave?*
15. *Kako će postupiti sud u slučaju kada tražitelj izvršenja povuče prijedlog samo u jednom dijelu?*
16. *Ko daje potvrdu o izvršnosti?*
17. *Da li notarska isprava mora biti snadbjevena potvrdom o izvršnosti?*
18. *Kako će postupiti sud kada je prijedlog za izvršenje podnesen nakon protoka opšteg roka za zastaru?*

19. Šta mora sadržavati prijedlog za izvršenje koji je podnesen na osnovu vjerodostojne isprave?

20. Ko je ovlašten ukinuti neosnovanu potvrdu o izvršnosti?

2.9.2 SUDSKA PRAKSA

I

POSTUPANJE PO NEUREDANOM PRIJEDLOGU ZA IZVRŠENJE

Član 98 Zakona o parničnom postupku- raniji

Član 336 Zakona o parničnom postupku- sadašnji

NEUREDAN PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE KOJI NIJE BLAGOVREMENO ISPRAVLJEN, PRIMJENOM ODREDBE ČLANA 98 ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU (SADA ČLAN 336), SUD MOŽE SAMO ODBACITI RJEŠENJEM, A NE MOŽE OBUSTAVITI POSTUPAK IZVRŠENJA.

Iz ozbraloženja:

Prema stanju spisa, prvostepeni sud je pobijano rješenje donio primjenom odredbe člana 98 ZPP-a, koji se odnosi na postupanje suda u slučaju kada su podnesci, koji se upućuju sudu, nerazumljivi i ne sadrže sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti, te kada se po nalogu suda ne uredi blagovremeno, sud ih odbacuje.

Ovo znači da je u konkretnom slučaju prvostepeni sud, prijedlog za izvršenje, primjenom navedene odredbe, mogao samo odbaciti, a ne obustaviti postupak izvršenja.

Ovakvim nezakonitim postupanjem prvostepenog suda, počinjena je povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209, u vezi sa članom 277, stav 1, tačka 2 važećeg ZPP-a, na koju sud pazi po službenoj dužnosti, a što je bilo od uticaja na donošenje pravilne i zakonite odluke, jer je navedenim postupanjem tražiocu izvršenja oduzeta mogućnost da raspravlja pred sudom.

Zbog navedenog, ovaj sud je žalbu tražioca izvršenja uvažio kao osnovanu, prvostepeno rješenje ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno

odlučivanje, primjenom člana 235, stav 1, tačka 3, u vezi sa članom 277, stav 1, tačka 2 i član 456, stav 2 važećeg ZPP-a.

Kantonalni sud u Sarajevu broj: Pž-11/04 od 26.04.2004. godine

II

PRIJELAZ POTRAŽIVANJA I OBAVEZA – BITNA POVREDA ODREDBI PARNIČNOG POSTUPKA

Član 30 Zakona o izvršnom postupku (Službene novine F BiH broj 32/03)

***Član 336, stav 2, tačka 10 Zakona o parničnom postupku
(Službene novine F BiH broj 42/98 i 13/99)***

***VOĐENJEM POSTUPKA I DONOŠENJEM RJEŠENJA O ODREĐIVANJU
IZVRŠENJA PROTIV IZVRŠENIKA – PRAVNOG LICA KOJE JE PRESTALO
POSTOJATI, PRVOSTEPENI SUD JE UČINIO BITNU POVREDU ODREDBI
PARNIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 336, STAV 2, TAČKA 10 ZPP-a.***

Iz obrazloženja:

Prvostepeni sud je postupak u ovoj pravno stvari vodio i donio osporeno rješenje protiv izvršenika ŽGP-GP „K“ iz Sarajeva koji je u izvršnoj ispravi označen kao tuženi, a koji je, prema dokumentaciji u spisu, prestao postojati usljed statusne promjene spajanjem, a njegovu imovinu, prava i obaveze je preuzeo ŽGP „S“ DOO sa PO Sarajevo.

Vođenjem postupka i donošenjem osporenog rješenja protiv pravnog lica koje je prestalo postojati, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredbi parničnog postupka iz člana 336, stav 2, tačka 10 ZPP-a, na koju ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa je valjalo žalbu uvažiti, prvostepeno rješenje ukinuti i predmet vratiti na ponovni postupak na osnovu člana 362, tačka 3 ZPP-a (Službene novine F BiH broj 42/98 i 3/99) u vezi sa članom 456, stav 1 ZPP-a (Službene novine F BiH broj 53/03).

U ponovnom postupku sud će ispraviti počinjenu bitnu povredu tako što će pozvati tražioca izvršenja da u pogledu predmetnog izvršenja kao izvršenika označi pravno lice koje je na zakonit način preuzelo dug iz izvršne isprave, a u skladu sa članom 30 ZIP-a, te nakon toga donijeti novu i na zakonu osnovanu odluku.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj: Gž-665/03 od 12.05.2004. godine

III

PRAVO NA NAPLATU KAMATE U IZVRŠNOM POSTUPKU NE PROIZLAZI IZ SAMOG ZAKONA, VEĆ ONA MORA BITI ODREĐENA IZVRŠNOM ISPRAVOM.

Iz obrazloženja:

Rješenjem suda prvog stupnja usvojen je prigovor dužnika protiv rješenja o izvršenju i izvršenje obustavljeno. Protiv tog rješenja žali se vjerovnica zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Županijski sud kao drugostupanjski sud odbio je žalbu uz sljedeće obrazloženje:

Neprihvatljivi su navodi žalbe da pravo na kamatu proizlazi iz samog zakona, pa tu obavezu nije posebno odrediti u presudi temeljem koje je predloženo izvršenje. Ovo stajalište vjerovnice nije osnovano jer potraživanje, čije se izvršenje traži, mora biti određeno u objektivnom i vremenskom smislu u izvršnoj ispravi. U konkretnom slučaju izvršna isprava, koju je vjerovnica naznačila u svom prijedlogu, ne sadrži obavezu dužnika da plati kamatu na novčano potraživanje, kao niti za koje razdoblje, pa stoga na temelju takve isprave vjerovnica ne može zahtijevati izvršenje.

Županijski sud Bjelovar, Gž-1360/1997 od 18. rujna 2007. godine

IV

IZVRŠENJE PROTIV LICA KOJE U IZVRŠNOJ ISPRAVI

NIJE OZNAČENO KAO IZVRŠENIK**Član 29 Zakona o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH**

IZVRŠNI SUD MOŽE DOZVOLITI IZVRŠENJE I PROTIV LICA KOJE U IZVRŠNOJ ISPRAVI NIJE OZNAČENO KAO IZVRŠENIK AKO TRAŽILAC IZVRŠENJA JAVNOM ILI PO ZAKONU OVJERENOM ISPRAVOM DOKAŽE DA JE POTRAŽIVANJE PRENESENO NA NOVOG IZVRŠENIKA ILI NA DRUGI NAČIN NA ISTOG PREŠLO, A AKO TO NIJE MOGUĆE, PRENOS POTRAŽIVANJA DOKAZUJE SE PRAVOSNAŽNOM ODLUKOM DONESENOM U PARNIČNOM POSTUPKU, A SHODNO ODREDBI ČLANA 29 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU BRČKO DISTRIKTA BiH (SLUŽBENI GLASNIK BRČKO DISTRIKTA BiH BROJ 8/00).

Apelacioni sud Brčko Distrikta BiH broj Pž-59/2002 od 04.12.2002. godine

V**Član 336, stav 1 Zakona o parničnom postupku**

PRVOSTEPENI SUD JE POZVAO TRAŽITELJICU IZVRŠENJA DA PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE SAČINI NA NAČIN KAKO JE TO ODREĐENO ČLANOM 36, STAV 1 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU, TO JEST DA NAVEDA: ZAHTJEV ZA IZVRŠENJE, IZVRŠNU ISPRAVU, ADRESU IZVRŠENIKA, POTRAŽIVANJE ČIJE SE OSTVARENJE TRAŽI I SREDSTVO KOJIM SE IZVRŠENJE TREBA PROVESTI. U ODREĐENOM ROKU TUŽITELJICA NIJE POSTUPILA PO ZAKLJUČKU SUDA, PA JE PRVOSTEPENI SUD PRAVILNO POSTUPIO KADA JE PRIMJENOM ČLANA 336, STAV 1 ZPP-a ODBACIO NJEN PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE KAO NEUREDAN, JER NIJE SADRŽAVAO SVE ELEMENE DA BI SE PO NJEMU MOGLO POSTUPATI.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-487/05 od 11.08.2005. godine**SUD BOSNE I HERCEGOVINE****Broj: I-57/07****Sarajevo, 07.06.2007.godine**

Sud Bosne i Hercegovine, sudija A.A., u izvršnom postupku povjerioca B.B. iz Banjaluke, ul. Živojina Preradovića 48, koga zastupa punomoćnik C.C., advokat iz Banjaluke, ul. Veselina Masleše 91, protiv dužnika BiH – Uprava za indirektno oporezivanje Banjaluka, radi izvršenja presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: P- 45/05 od 29.12.2005.godine, dana 07.06.2007.godine, donio je slijedeće

Z A K L J U Č A K

Vraća se povjeriocu prijedlog za izvršenje podnesen 13.04.2007.godine radi ispravke i dopune u roku od 8 dana, tako što će u prijedlogu za dozvolu izvršenja presude ovog suda broj: P-45/05 od 29.12.2005.godine, precizno navesti radnju odnosno obavezu dužnika utvrđenu izrekom izvršne isprave.

Ako povjerilac ne vrati ispravljen i dopunjen prijedlog za izvršenje u određenom roku, sud će ga smatrati povučenim.

Ako vrati prijedlog za izvršenje bez ispravke i dopune, sud će ga odbaciti.

O b r a z l o ž e n j e

Povjerilac je dana 13.04.2007.godine podnio prijedlog za izvršenje presude ovog suda, broj: P-45/05 od 29.12.2005.godine. Predložio je da sud naloži dužniku da u roku 8 dana postupi po navedenoj pravosnažnoj presudi i donese zakonito rješenje kao i da isplati povjeriocu troškove izvršenja u iznosu od 290,00 KM.

S obzirom da u prijedlogu za izvršenje nije precizno navedena obaveza odnosno radnja koju dužnik treba da izvrši, odnosno obaveza i radnja na koju je dužnik obavezan izrekom izvršne isprave, odlučeno je kao u izreci rješenja na osnovu odredbi člana 276. Zakona o parničnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine, u vezi sa članom 17. Zakona o izvršnom postupku pred sudom Bosne i Hercegovine.

SUDIJA

A.A.

Pravna pouka: Protiv ovog rješenja nije dozvoljena posebna žalba.

SUD BOSNE I HERCEGOVINE**Broj: I-68/07****Sarajevo, 27.07.2007.godine**

Sud Bosne i Hercegovine, sudija A.A., u izvršnom postupku povjerioca B.B. iz Banje Luke, ul. Aleja Jovana Dučića br. 92, koga zastupa punomoćnik C.C., advokat iz Banjaluke, ul. Veselina Masleše 181, protiv dužnika BiH – Uprava za indirektno oporezivanje Banjaluka, radi izvršenja presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: P- 46/05 od 04.01.2006.godine, dana 27.07.2007.godine, donio je

R J E Š E N J E

Prijedlog za izvršenje se smatra povučenim.

O b r a z l o Ź e n j e

Povjerilac je dana 24.04.2007.godine podnio prijedlog za izvršenje presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: P-46/05 od 04.01.2006.godine. Predložio je da sud naloži dužniku da u roku 8 dana postupi po navedenoj pravosnažnoj presudi i donese zakonito rješenje kao i da isplati povjeriocu troškove izvršenja u iznosu od 290,00 KM.

S obzirom da u prijedlogu za izvršenje nije precizno navedena obaveza odnosno radnja koju dužnik treba da izvrši, odnosno obaveza i radnja na koju je dužnik obavezan izrekom izvršne isprave, sud je zaključkom, broj: I-68/07 od 09.07.2007.godine, u smislu odredbi člana 276. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 36/04), koji se u izvršnom postupku shodno primjenjuje u smislu člana 17. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03), vratio povjeriocu prijedlog za izvršenje, tako što će u prijedlogu precizno navesti radnju odnosno obavezu dužnika utvrđenu izrekom izvršne isprave.

Povjerilac nije postupio po nalogu suda u datom roku od 8 dana pa je sud primjenom odredbe člana 276. stav 3. navedenog Zakona o parničnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine, donio rješenje kojim prijedlog za izvršenje smatra povučenim.

SUDIJA

A.A.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
OPĆINSKI SUD U SARAJEVU

Broj: 065-0-I-07-00 2527

Sarajevo, 27.05.2008.godine

Općinski sud u Sarajevu i to sudija A.A., u pravnoj stvari tražioca izvršenja B.B. iz Sarajeva ul. Prote Bakovića broj 2/3 protiv izvršenika C.C. iz Sarajeva , radi izvršenja van ročišta dana 27.5.2008.godine, donio je slijedeće

R J E Š E N J E

Odbacuje se prijedlog za izvršenje tražioca izvršenja od 9.7.2007. godine kao neuredan.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom suda od 17.08. 2007. godine i zaključkom od 4.10. 2007. godine naloženo je tražiocu izvršenja da u ostavljenom roku dostavi četiri nova i uređena prijedloga za izvršenje, s pozivom na broj predmeta, koja će sadržavati potrebne elemente kako bi se po prijedlogu za izvršenje moglo postupati i to : zahtjev za izvršenje sa naznačenim izvršnim dokumentom- presudom na osnovu koje se predlaže izvršenje, oznaku stranaka- tražioca izvršenja i izvršenika, potraživanje čije se ostvarenje traži, sredstvo kojim izvršenje treba provesti i predmet izvršenja pri čemu je istovremeno upozoren tražilac izvršenja da će u protivnom sud prijedlog za izvršenje odbaciti kao neuredan.

Naveden dopis zaprimljen je dana 21.08. 2007. godine a zaključak dana 24.10.2007. godine, što proizilazi iz povratnica u spisu.

Kako tražilac izvršenja u ostavljenom roku kao i do dana donošenja ovog rješenja nije postupio po nalogu suda, to je odlučeno kao u izreci na osnovu čl. 67. stav 1 tač.8 Zakona o parničnom postupku a u vezi sa čl. 21. i čl. 36. Zakona o izvršnom postupku.

SUDIJA

A.A.

POUKA: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Kantonalnom sudu u Sarajevu putem ovog suda u roku od 8 dana od dana prijema istog u dva primjerka.

Republika Srpska

Osnovni sud u Sokocu

Broj: 89 0 Ip 005779 08 Ip

Sokolac, 14.10.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja Javno preduzeće Radio-televizija Republike Srpske Banja Luka, protiv izvršenika Društvo za izdavačku i štamparsku djelatnost „Avaz Roto Press“ Sarajevo, Ulica Džemala Bijedića broj 185, Ilidža, radi naplate novčanog potraživanja, van ročišta, dana 14.10.2008. godine donio je

R J E Š E N j E

Osnovni sud u Sokocu oglašava se mjesno nenadležnim za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje i za sprovođenje izvršenja u ovoj pravnoj stvari, a prijedlog za izvršenje se odbacuje.

O B R A Z L O Ž E N j E

Tražilac izvršenja podnio je ovom sudu 6.10.2008. godine prijedlog za izvršenje protiv izvršenika radi naplate novčanog potraživanja, te je predložio da se izvršenje sprovede na pokretnim stvarima izvršenika, ne navodeći pri tom gdje se iste nalaze, i na novčanom potraživanju izvršenika.

Nakon izvršenog prethodnog ispitivanja prijedloga za izvršenje zaključeno je da ovaj sud nije mjesno nadležan za sprovođenje izvršenja u ovoj pravnoj stvari.

Naime, članovima 114. i 115. Zakona o izvršnom postupku određeno je da je za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje na pokretnim stvarima, za koja tražilac izvršenja nije naznačio mjesto gdje se nalaze, nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište izvršenika. Takođe, članom 136. istog zakona određeno je da je za odlučivanje o

prijedlogu za izvršenje na novčanom potraživanju i sprovedbi tog izvršenja mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište izvršenika.

Dakle, imajući u vidu naprijed navedene odredbe Zakona o izvršnom postupku, očigledno je da ovaj sud nije mjesno nadležan za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje i za sprovođenje tog izvršenja, pa je primjenom člana 16. stav 3. Zakona o parničnom postupku, koji se u izvršnom postupku primjenjuje na osnovu člana 21. Zakona o izvršnom postupku, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja, jer izvršenik ima sjedište u Federaciji BiH, pa za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje i za sprovedbu tog izvršenja nije mjesno nadležan niti jedan sud u Republici Srpskoj.

S U D I J A

A.A.

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljen je prigovor u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

2.10 PRAVNI LIJEKOVI

Pravilima člana 12 Zakona o izvršnom postupku određeni su pravni lijekovi koji se mogu podnijeti u postupku izvršenja. To su prigovor i žalba koje nezadovoljne stranke podnose u rokovima od osam dana od dana dostavljanja rješenja protiv kojih izjavljuju ove pravne lijekove.

Zakon ne sadrži odredbe o tome zbog kojih razloga stranke mogu izjaviti žalbu niti propisuje postupak odlučivanja o ovom pravnom lijeku kao što je to urađeno u slučaju podnesenog prigovora. Zato u odnosu na sadržaj i razloge žalbe, shodno odredbi člana 21 Zakona o izvršnom postupku, na odgovarajući način treba primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na žalbu protiv rješenja.

Načelo dvostepenosti je opšteprihvaćeno ustavno načelo koje je saržano i u pravilima izvršnog postupka radi osiguranja određenih prava i poštovanja zakona. Dakle, u ovom dijelu, koji se odnosi na žalbu, u odredbe Zakona o izvršnom postupku ugrađeni su međunarodni standardi.

Prigovor i žalba ne zaustavljaju tok izvršnog postupka, ali se namirenje tražitelja izvršenja odlaže do donošenja odluke prvostepenog suda o prigovoru.

Izuzetak se odnosi na izvršnu ispravu kojom je određena obaveza izdržavanja ili kada se izvršenje provodi naplatom sa transakcijskog računa pravnog lica u korist imaoca istog takvog računa kao tražitelja izvršenja, kao i druge slučajeve određene Zakonom o izvršnom postupku kada može doći do namirenja prije donošenja odluke o prigovoru.

Prema pravilima izvršnog postupka u predmetima izvršenja nisu dozvoljeni vanredni pravni lijekovi revizija i ponavljanje postupka. Članom 14, stav 2 Zakona o izvršnom postupku određeno je da je dozvoljen povrat u prijašnje stanje samo zbog propuštanja roka za prigovor i žalbu na izvršno rješenje o izvršenju.

Protiv sudske odluke donesene u formi zaključka ne može se uložiti ni redovni ni vanredni pravni lijek. Ovo je logično kada se ima u vidu da je zaključak sudski nalog ili druga odluka suda kojom se upravlja izvršnim postupkom i odlučuje o drugim pitanjima kada je to izričito predviđeno Zakonom o izvršnom postupku.

2.11 PRIGOVOR

Članom 46 Zakona o izvršnom postupku određeno je da je prigovor jedini pravni lijek kojim se može pobijati rješenje o određivanju izvršenja, uključujući i odluku o troškovima postupka. Ako stranka propusti rok za izjavljivanje prigovora, rješenje o određivanju izvršenja postaje pravosnažno.

Prigovor je redovni pravni lijek koji podnosi stranka koja nije zadovoljna rješenjem o izvršenju. To može učiniti i treće lice koje u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprječava izvršenje. Prigovor se izjavljuje sudu koji je donio rješenje u roku od osam dana od dostavljanja ove odluke, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

O prigovoru stranke odlučuje sud koji je donio rješenje o izvršenju bez obzira na razloge zbog kojih je izjavljen. To je nedevolutivan i remonstrativan pravni lijek, jer o prigovoru ne rješava drugostepeni sud. Protiv rješenja o prigovoru može se izjaviti žalba. Ovo pravo zagarantovano je Ustavom BiH i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava. O prigovoru trećeg lica odlučuje sud u izvršnom postupku ili ga upućuje da svoja prava ostvaruje u parnici.

Što se tiče sadržaja prigovora na isti se na odgovarajući način primjenjuju odredbe o žalbi iz Zakona o parničnom postupku. Odredba o sadržaju prigovora nije postojala u ranije važećim pravilima izvršnog postupka pa je to novina i u odnosu na način pobijanja rješenja o izvršenju.

Navedeni propisi odnose se na prigovor stranke protiv rješenja o izvršenju koje je doneseno na osnovu neke od izvršnih isprava koje su nabrojane u članu 23 Zakona o izvršnom postupku.

Na prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju, određenog na osnovu vjerodostojne isprave, primjenjuju se odredbe člana 50 Zakona o izvršnom postupku.

Rješenje, kojim se prijedlog za izvršenje odbacuje ili odbija, tražitelj izvršenja može pobijati samo žalbom.

2.12 SADRŽAJ PRIGOVORA

Prigovor protiv rješenja o izvršenju mora da sadrži sljedeće: označavanje rješenja protiv kojeg je izjavljen, izjavu da li se rješenje pobija u cjelini ili samo u određenom dijelu, razloge pobijanja i potpis podnosioca prigovora.

Ako je prigovor nepotpun, izvršni sud će primjenom člana 206, stav 1 Zakona o parničnom postupku zaključkom pozvati njegovog podnosioca da otkloni ukazane nedostatke uz upozorenje na nastupanje zakonskih posljedica iz stava 2 navedenog člana, ako to ne učini.

2.13 RAZLOZI ZA PRIGOVOR

U članu 47 Zakona o izvršnom postupku navedeno je da se prigovor protiv rješenja o izvršenju može podnijeti zbog razloga koji sprječavaju izvršenje, a naročito:

1.

ako isprava na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju nije izvršna isprava, ili ako isprava nije stekla svojstvo izvršnosti;

2.

ako je izvršna isprava na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena van snage, odnosno ako je na drugi način izgubila svoju djelotvornost ili je utvrđeno da je bez učinka;

3.

ako su se stranke javnom ili prema zakonu ovjerenom ispravom sastavljenom nakon nastanka izvršne isprave, sporazumjele da neće na osnovu izvršne isprave trajno ili za određeno vrijeme tražiti izvršenje;

4.

ako je protekao rok u kojem se prema zakonu može tražiti izvršenje;

5.

ako je izvršenje određeno na predmetu koji je izuzet od izvršenja, odnosno na kojem je mogućnost izvršenja ograničena;

6.

ako tražitelj izvršenja nije ovlašten tražiti izvršenje na osnovu izvršne isprave odnosno ako nije ovlašten tražiti izvršenje protiv izvršenika;

7.

ako nije ispunjen uslov koji je određen izvršnom ispravom, osim ako zakonom ije drukčije propisano;

8.

ako je potraživanje prestalo na osnovu činjenice koja je nastala u vrijeme kada je izvršenik nije više mogao istaći u postupku iz kojeg potiče odluka, odnosno ako je potraživanje prestalo na osnovu činjenice koja je nastala nakon izaključenja sudskog ili upravnog poravnanja;

9.

ako je na osnovu činjenice koja je nastala u vrijeme kada je dužnik nije više mogao istaći u postupku iz kojeg potiče odluka, odnosno ako je na osnovu činjenice koja je nastala nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnanja, trajno ili za određeno vrijeme, odgođeno, zabranjeno, izmijenjeno ili na drugi način onemogućeno ispunjenje potraživanja;

10.

ako je nastupila zastarjelost potraživanja o čemu je odlučeno izvršnom ispravom.

Treba napomenuti da su ovo samo egzemplarno nabrojani razlozi za prigovor kojim se, prema praksi sudova, najčešće ukazuje na nepravilnost ili nezakornost rješenja o izvršenju. Međutim, ovaj pravni lijek može se izjaviti i zbog drugih razloga čije bi postojanje moglo dovesti u pitanje postojanje rješenja i spriječiti izvršenje.

Izvršenik je dužan u prigovoru navesti razloge pobijanja rješenja o izvršenju i priložiti relevantne dokaze za svoje tvrdnje.

2.14 ODLUKE O PRIGOVORU

O blagovremenosti, potpunosti i dozvoljenosti prigovora izvršni sud će odlučiti na osnovu supsidijarne primjene pravila o parničnom postupku koji se odnose na žalbu.

Prigovor je neblagovremen ako je podnesen nakon isteka zakonskog roka od osam dana. Početak ovog zakonskog roka treba računati od dostavljanja rješenja o izvršenju.

Ako se iz navoda prigovora ne može pouzdano utvrditi koje rješenje o izvršenju pobija stranka, ovakav prigovor je nepotpunog sadržaja. Prigovor u kome nema izjave o tome da li se rješenje pobija u cjelini ili samo u određenom njegovom dijelu takođe je nepotpun. Nepotpun je i prigovor koji nije potpisao njegov podnositelj.

Prigovor je nedopušten u sljedećim slučajevima: ako ga je podnijelo neovlašteno lice, zatim lice koje se odreklo prava na prigovor, lice koje je odustalo od već izjavljenog prigovora ili lice koje nema pravni interes za podnošenje prigovora, kao redovnog pravnog lijeka protiv rješenja o izvršenju.

Kada izvršni sud utvrdi da je prigovor protiv rješenja o izvršenju neblagovremen, nepotpun i nedozvoljen, u svim navedenim situacijama donijeće rješenje na osnovu kojeg će odbaciti prigovor.

U postupku u kojem odlučuje o prigovoru izvršni sud ispituje rješenje o izvršenju u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i to u granicama razloga koji su navedeni u ovom redovnom pravnom lijeku. Prilikom ovog odlučivanja po službenoj dužnosti uvijek pazi na povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje te na primjenu materijalnog prava.

Ako utvrdi da ne postoje povrede na koje pazi po službenoj dužnosti i da su neosnovani razlozi zbog kojih izvršenik osporava rješenje o izvršenju, izvršni sud će odbiti prigovor i održati na snazi rješenje o izvršenju.

Sud će usvojiti prigovor u cjelini ili djelimično ako utvrdi da izvršenik osnovano osporava zakonitost i pravilnost rješenja o izvršenju. Na isti način će postupiti i u slučaju postojanja onih povreda postupka na koje sud pazi po službenoj dužnosti.

Međutim, ako ocijeni da je rješenje o izvršenju zasnovano na pogrešnoj primjeni materijalnog prava, izvršni sud će prinačiti ovakvu pobijanu odluku.

Kada usvoji prigovor, sud će, prema okolnostima konkretnog slučaja, obustaviti izvršenje u cjelini ili djelimično i ukinuti provedene radnje.

Prema tome ne postoji opšte pravilo da u svakom slučaju kada usvoji prigovor, sud donosi rješenje o obustavi izvršenja.

Svako doneseno rješenje o prigovoru sud je dužan jasno, potpuno i uvjerljivo činjenično i pravno obrazložiti.

2.14.1 V J E Ž B E

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća pitanja:

- 1. Koji su redovni pravni lijekovi u izvršnom postupku?*
- 2. Protiv kojeg rješenja se može izjaviti prigovor?*
- 3. Ko odlučuje o prigovoru?*
- 4. Da li je dozvoljen pravni lijek protiv zaključka?*
- 5. Da li prigovor i žalba zaustavljaju tok izvršnog postupka?*
- 6. Koji je zakonski rok za ulaganje prigovora i žalbe?*
- 7. Šta mora da sadrži prigovor koji je izjavljen protiv rješenja o izvršenju?*

8. *Šta je pravni lijek protiv rješenja donesenog o prigovoru?*
9. *Da li član 47 Zakona o izvršnom postupku sadrži takstativno nabrojane razloge za podnošenje prigovora protiv rješenja o izvršenju?*
10. *Šta je neblagovremen prigovor i kakvu odluku donosi izvršni sud u takvom slučaju?*
11. *Da li su u izvršnom postupku dozvoljeni vanredni pravni lijekovi?*
12. *Kakvu odluku donosi prvostepeni sud kada povodom prigovora utvrdi da je rješenje o izvršenju zasnovano na pogrešnoj primjeni materijalnog prava?*
13. *Da li je sud obavezan zakazati ročište za raspravljanje o prigovoru?*
14. *Kakve odluke može donijeti izvršni sud kada usvoji prigovor?*
15. *Šta je nedopušten prigovor?*
16. *Kako postupa sud u slučaju kada je izvršenik podnio nepotpun prigovor?*
17. *Da li je sud obavezan prigovor o izvršenju dostaviti suprotnoj stranci?*
18. *Da li zakon o izvršnom postupku sadrži razloge zbog kojih stranka može izjaviti žalbu protiv rješenja donesenog o prigovoru?*

19. Kada sud donosi rješenje kojim obustavlja izvršenje u cijelosti ili djelimično i ukida provedene radnje?

20. Šta je nepotpun prigovor?

2.15 SUDSKA PRAKSA

I

PRIGOVOR TREĆIH LICA

*Zakon o izvršnom postupku Brčko Distrikta BiH
(Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH broj 8/00 i 5/02)*

PAUŠALNI NAVOD IZVRŠENIKA DA SU POKRETNE STVARI U NJEGOVOM UGOSTITELJSKOM OBJEKTU VLASNIŠTVO TREĆIH LICA, PO OCJENI SUDA, IRELEVANTAN JE, POŠTO PO ODREDBAMA ZIP-a (SLUŽBENI GLASNIK BRČKO DISTRIKTA BiH broj 8/00, 1/01 i 5/02) TREĆA LICA NEMAJU MOGUĆNOST DA ISTIČU PRIGOVOR U IZVRŠNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Bez osnova je žalbeni prigovor izvršenika da su pokretne stvari u njegovom ugostiteljskom objektu vlasništvo trećih lica. Po ocjeni ovog suda isti je irelevantan , pošto po odredbama ZIP-a (Sl. gl.Brčko DistriktaBiH br. 8/00, 1/01 i 5/02) treća lica nemaju mogućnost da ističu prigovor u izvršnom postupku.

Apelacioni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine broj Gž-75/04 od 25.02.2004. godine

II

PRIGOVOR OVRŠENIKA

Član 50 Zakona o ovršnom postupku – preuzetog

Član 47 Zakona o ovršnom postupku – sadašnjeg

OVRŠNI SUD NIJE OVLAŠTEN ISPITIVATI ZAKONITOST ODLUKE KOJA PREDSTAVLJA OVRŠNI NASLOV NITI JE OVLAŠTEN RASPRAVLJATI O ČINJENICAMA KOJE JE DUŽNIK MOGAO IZNOSITI U POSTUPKU U KOJEM JE NASTALA OVRŠNA ISPRAVA.

Iz obrazloženja:

Žalba ovršenika A.B. nije osnovana.

Prvostupanjski sud je pravilno odlučio kada je blagovremeno podneseni prigovor ovršenika A. B. odbio kao neosnovan protiv rješenja o ovrsi broj: I P-164/03 od 18.06.2003. godine, jer izneseni razlozi u prigovoru ovršenika su pravno neutemeljeni.

Naime, ovrha u ovom predmetu je određena na temelju ovršne isprave (pravomoćnog mjeničnog platnog naloga broj Pl. 5/03 od 29.04.2003. godine), u smislu člana 16, stav 1, tačka 1 preuzetog Zakona o ovršnom postupku koji je važio u vrijeme donošenja prvostupanjskog rješenja, a ovršenik u prigovoru protiv rješenja u ovrsi broj I P-164/03 od 18.06.2003. godine, nije naveo relevantne razloge u smislu člana 50 preuzetog Zakona o ovršnom postupku koji bi spriječili ovrhu.

Istaknuti žalbeni navodi od strane ovršenika A.B. su činjenice o kojima sud raspravlja i odlučuje u postupku donošenja ovršne isprave. Ovršni sud nije ovlašten ispitivati zakonitost odluke koja predstavlja ovršni naslov niti je ovlašten raspravljati o činjenicama koje je dužnik mogao iznositi u postupku u kojem je nastala ovršna isprava.

Kantonalni sud Travnik, broj Pž-8/04 od 16.09.2004. godine

NEBLAGOVREMENOST PRIGOVORA U IZVRŠNOM POSTUPKU

*Član 12, stav 3, član 14, stav 2 Zakona o izvršnom postupku
(Službeni glasnik RS broj 59/03, 85/03 i 64/05)*

*Član 305, tačka 2 Zakona o parničnom postupku
(Službeni glasnik Rs broj 58/03, 85/03, 74/05 i 63/07)*

ZABLUDA O VREMENU PODNOŠENJA PRIGOVORA NIJE IZVINJAVAJUĆA I KAO TAKVA NE MOŽE BITI RAZLOG KOJI OPRAVDAVA PROPUŠTANJE ROKA ZA PRIGOVOR. ISTA SITUACIJA JE I SA NAVODIMA IZVRŠENIKA KOJI SE TIČU NJEGOVOG MIŠLJENJA DA ĆE PRIGOVOR ULOŽITI ADVOKAT ZA KOGA JE U IZVRŠNOM PRIJEDLOGU NAZNAČENO DA ZASTUPA IZVRŠENIKA.

PUNOMOĆ IZ PARNICE IZ KOJE POTIČE IZVRŠNA ISPRAVA, ČAK KADA SE KAO PUNOMOĆNIK POJAVLJUJE ADVOKAT, NE DOVODI DO ZASNIVANJA PUNOMOĆI I U IZVRŠNOM POSTUPKU PO TOM PUNOMOĆNIKU NA STRANI IZVRŠENIKA, PA JE POTREBNA POSEBNO IZDATA PUNOMOĆ ZA ZASTUPANJE. SAMO PUNOMOĆNIK – ADVOKAT, KOJI JE NA STRANI TRAŽIOCA IZVRŠENJA, NA OSNOVU PUNOMOĆI IZ PARNICE, MOŽE POKRENUTI IZVRŠNI POSTUPAK.

Okružni sud u Banjoj Luci, broj Gž-2123/07

Član 54, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

PRAVILAN JE STAV PRVOSTEPENOG SUDA DA JE IZVRŠENIK MOGAO PRIGOVARATI DA NIJE OBVEZNIK PLAĆANJA NAKNADE ZA KORIŠTENJE GRADSKOG GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA SAMO U UPRAVNOM POSTUPKU U KOJEM JE DONESENO RJEŠENJE BROJ: 03-23-158 OD 06.04.2001. GODINE. ZATO JE NEPRIHVATLJIVA TVRDNJA ŽALBE DA JE PRVOSTEPENI SUD BIO DUŽAN PRIMIJENITI ODREDBU ČLANA 54, STAV 1 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU I IZVRŠENIKA UPUTITI NA PARNICU.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-32/04 od 28.04.2004. godine

V

Član 47, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

ZA SVOJE RJEŠENJE, KOJIM JE ODBIO PRIGOVOR IZVRŠENIKA IZJAVLJEN PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU BROJ: I-10/04 OD 27.04.2004. GODINE, PRVOSTEPENI SUD JE NAVEO JASNE I POTPUNE RAZLOGE, A ISTO JE ZASNOVAO NA PRAVILNOJ PRIMJENI ČLANA 47, STAV 1, TAČKA 1 DO 10 ZIP-a, U VEZI SA ČLANOM 49, STAV 2 ISTOG ZAKONA. IZREKA OVOG RJEŠENJA JE JASNA, A NIJE U SUPROTNOSTI SA NJEGOVIM OBRAZLOŽENJEM JER JE SAČINJENA NA NAČIN NAVEDEN U ČLANU 191, STAV 4 ZPP-a. I PO SHVATANJU DRUGOSTEPENOG SUDA IZVRŠENIK NIJE DOKAZAO DA JE IZMIRIO DOSUĐENE IZNOSE NA IME IZDRŽAVANJA MALODOBNE TUŽITELJICE PA JE I NJEGOV PRIGOVOR PRAVILNO ODBIJEN KAO NEOSNOVAN. NEPRIHVATLJIV JE STAV ŽALBE DA JE SUD BIO DUŽAN PROVESTI GRAFOLOŠKO VJEŠTAČENJE I TO O TROŠKU MALODOBNE TRAŽITELJICE IZVRŠENJA, JER JE TERET DOKAZIVANJA DA JE IZVRŠIO DOSUĐENU OBAVEZU NA IZVRŠENIKU.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-201/04 od 14.09.2004. godine

VI

PRAVILAN JE STAV PRVOSTEPENOG SUDA DA SE PRIGOVOR DUŽNIKA NE ODNOSI NI NA JEDAN OD NABROJANIH RAZLOGA IZ ČLANA 50 ZIP-a, KOJI BI OPRAVDANO SPRJEČAVALI IZVRŠENJE. U ŽALBI DUŽNIKA PROTIV RJEŠENJA, KOJIM JE ODBIJEN NJEGOV PRIGOVOR, IZNOSE SE SAMO ONE ČINJENICE KOJE SU MOGLE BITI PREDMET RASPRAVLJANJA U PARNIČNOM POSTUPKU U KOJEM JE DONESENA PRAVOSNAŽNA PRESUDA BROJ: P-59/00 OD 02.04.2001. GODINE.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-1400/02 od 22.01.2003. godine

REPUBLIKA SRPSKA

OSNOVNI SUD U SOKOCU

Broj: 89 0 I 003506 08 I

Sokolac, 05.09.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja Javno preduzeće Radio-televizija Republika Srpske Banja Luka protiv izvršenika B.B. iz Sokoca, radi naplate novčanog potraživanja, odlučujući o prigovoru izvršenika protiv rješenja o izvršenju, na osnovu člana 49. stav 1. Zakona o izvršnom postupku, dana 05.09.2008. godine donio je

R J E Š E N J E

Odbacuje se kao neblagovremen prigovor izvršenika B.B., izjavljen protiv rješenja ovog suda o izvršenju broj 089-0-I-08-000 731.

O B R A Z L O Ž E N J E

Na osnovu prijedloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave Osnovni sud u Sokocu je rješenjem o izvršenju odredio predloženo izvršenje.

Izvršenik je protiv navedenog rješenja o izvršenju izjavio prigovor u kojem ističe da nije u mogućnosti platiti dug jer se živi od socijalne pomoći u trošnoj porodičnoj kući a rođen je 1926. godine.

Uvidom u spis utvrđeno je da izvršenik lično primio rješenje o izvršenju dana 15.05.2008. godine te da je prigovor protiv rješenja o izvršenju podnio 11.08.2008. godine. Imajući u vidu da je članom 12. stav 3. Zakona o izvršnom postupku određeno da se prigovor izjavljuje u roku od osam dana od dana dostavljanje, očigledno je da je izvršenik svoj prigovor izjavio neblagovremeno, jer je izjavljen poslije više od dva mjeseca od dana prijema rješenja o izvršenju.

Na osnovu navedenog, primjenom člana 213. Zakona o parničnom postupku, u vezi sa članovima 21. i 49. stav 2. Zakona o izvršnom postupku, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda.

REPUBLIKA SRPSKA

OSNOVNI SUD SOKOLAC

Broj: 89 0 I 000440 05 I

Sokolac, 18.9.2008. godine

Osnovni sud Sokolac, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja Javno preduzeće Radio-televizija Republike Srpske, Banja Luka, protiv izvršenika B.B.iz Sokoca, radi naplate novčanog potraživanja, odlučujući o prigovoru izvršenika izjavljenom protiv rješenja ovog suda o izvršenju broj I-190/05 od 14.4.2005. godine, na osnovu člana 49. stav 1. Zakona o izvršnom postupku, dana 18.9.2008. godine, donio je

R J E Š E N j E

Usvaja se prigovor izvršenika izjavljen protiv rješenja ovog suda o izvršenju broj I-190/05 od 14.4.2005. godine, a izvršenje u ovoj pravnoj stvari se obustavlja u cijelosti.

O b r a z l o ž e n j e

Rješanjem ovog suda o izvršenju broj I-190/05 od 14.4.2005. godine određeno je predloženo izvršenje na osnovu izvršne isprave i to pravosnažnog i izvršnog platnog naloga broj 13316/04 od 26.11.2004. godine protiv izvršenika B.B. iz Sokoca.

Sud je u više navrata pokušao uručiti navedeno rješenje o izvršenju izvršeniku, ali bezuspješno, pa, nakon što je upućena urgencija upravniku Pošte 71350 Sokolac, od istog je dobijeno obavještenje da je 19.9.2005. godine izvršenik odbio prijem rješenja o izvršenju, obrazlažući odbijanje prijema istog time da ona zaista živi na adresi Baltići b.b, Sokolac, ali da se ona zove E.E., a ne B.B.

Dana 23.9.2005. godine izvršenik je podnio ovom sudu dozvoljen i blagovremen prigovor protiv naprijed navedenog rješenja o izvršenju, navodeći u istom da je njeno ime E.E., da živi u Baltićima, opština Sokolac, i to u kući svog unuka koji živi u Beogradu. Takođe ističe da ona ne posjeduje u ovoj državi nikakvu imovinu, te da od ove države prima samo penziju, pa joj nije jasno odakle se ona pojavljuje kao obveznik RTV takse.

Sud je dostavio prigovor izvršenika tražiocu izvršenja na odgovor, ali odgovor nije dostavljen, izuzev što je tražilac izvršenja 29.9.2005. godine dostavio sudu podnesak kojim obavještava da na adresi u Sokocu, Baltići b.b, stanuje B.B., koja se predstavlja svojim nadimkom Desa, te da je to isto imenovana učinila i prilikom prijema izvršne isprave - platnog naloga broj 13316, o čemu svjedoči i kopija dostavnice, koju je tražilac izvršenja dostavio uz svoj podnesak. Pored toga, tražilac izvršenja precizira da je adresa izvršenika Baltići, 71350 Sokolac, te da se izvršenik zove E.E.

Nakon što su razmotreni navodi iz prigovora izvršenika, te izvršen uvid u kompletan spis, zaključen je da je prigovor izvršenika osnovan, pa je donesena odluka kao u izreci ovog rješenja.

Naime, uvidom u izvršnu ispravu - platni nalog broj 13316, utvrđeno je da je u istom naveden dužnik B.B. iz Sokoca, Baltići, te da je navedeni platni nalog postao pravosnažan i izvršan 20.12.2004. godine. U skladu sa načelom strogog formalnog legaliteta u postupku izvršenja, uz prijedlog za izvršenje podnose se dokazi kojima se dokazuje postojanje pretpostavki za usvajanje tog prijedloga. Najvažniji takav dokaz jest svakako izvršna isprava, a taj dokaz je tražilac izvršenja dostavio uz svoj prijedlog za izvršenje, navodeći u istom ime izvršenika B.B. Imajući u vidu načelo formalnog legaliteta kod određivanja izvršenja na osnovu izvršne isprave, a uzimajući pri tom kao činjenicu koja među strankama nije sporna, a to je da se izvršenik zove E.E., a ne B.B., kako je to navedeno u izvršnoj ispravi, zaključujem da u ovom trenutku ne postoje pretpostavke na osnovu kojih bi se rješenje o izvršenju moglo održati na snazi, jer

rješenje o izvršenju mora biti identično izvršnoj ispravi. U ovom slučaju, imajući u vidu da je tražilac izvršenja precizirao da se izvršenik zove E.E., očigledno je da sud ne može nastaviti izvršni postupak protiv E.E., jer u izvršnoj ispravi je naznačeno da je dužnik B.B. Dakle, ako bi sud odlučio da održi rješenje o izvršenju na snazi, morao bi donijeti rješenje o ispravci kojim bi umjesto pogrešno označenog imena izvršenika B.B. napisao ime izvršenika E.E., ali onda bi nastao problem neusaglašenosti rješenja o izvršenju sa izvršnom ispravu, jer rješenje o izvršenju, shodno stavu sudske prakse, mora biti identično izvršnoj ispravi. Ispravku izvršne isprave u ovom predmetu, tj. platnog naloga broj 13316 sud ne može izvršiti, jer tu odluku sud nije ni donio, a izdavalac tog platnog naloga to, prema stanju u spisu, nije učinio.

Imajući u vidu naprijed navedeno, očigledno je da se zbog formalnog legaliteta ne može u ovom slučaju održati rješenje o izvršenju na snazi, pa je sud, primjenom članova 49, 35, 38. i 39. Zakona o izvršnom postupku, donio odluku kao u izreci ovog rješenja.

SUDIJA

A.A.

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda u tri primjerka.

REPUBLIKA SRPSKA

OSNOVNI SUD SOKOLAC

Broj: 89 0 I 000783 08 I

Sokolac, 28.03.2008. godine

Osnovni sud Sokolac, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja B.B. iz Rogatice koju zastupa punomoćnik C.C. advokat u Rogatici, protiv izvršenika Opština Sokolac, koju zastupa D.D. punomoćnik, advokat u Bijeljini, radi naplate novčanog potraživanja, odlučujući o prigovoru izvršenika izjavljenom protiv rješenja ovog suda o izvršenju broj 089-0-I-08-000438 od 19.2.2008. godine, na osnovu člana 49. stav 1. Zakona o izvršnom postupku, dana 28.03.2008. godine, donio je

R J E Š E N j E

Odbija se prigovor izvršenika kao neosnovan.

Obavezuje se izvršenik da tražiocu izvršenja nadoknadi troškove nastale sastavljanjem odgovora na prigovor u ukupnom iznosu od 600,00 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Rješenjem ovog suda o izvršenju broj 089-0-I-08-000438 od 19.2.2008. godine određeno je izvršenje na osnovu presuda ovog suda broj RS-162/05 od 25.9.2006. godine i presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 014-0-GŽ-06-000656 od 31.10.2007. godine, radi naplate novčanog potraživanja tražioca izvršenja u iznosu od 9060,59 KM, troškova parničnog postupka u iznosu do 6438,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom na taj iznos počevši od 25.9.2006. godine do konačne isplate i troškova izvršnog postupka u iznosu od 900,00 KM, i to zapljenom novčanih sredstava koja izvršenik ima na žiro računu kod Razvojne banke i prenosom iznosa od 9060,59 KM na žiro račun tražioca izvršenja a iznos od 6438,00 KM i troškova izvršnog postupka u iznosu od 900,00 KM, na žiro račun punomoćnika tražioca izvršenja.

Protiv navedenog rješenja o izvršenju izvršenik je 28.2.2008. godine izjavio dozvoljen i blagovremene prigovor kojim osporava navedeno rješenje o izvršenju zbog povrede odredaba izvršnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o troškovima izvršnog postupka.

Obrazlažući prigovor, izvršenik ističe da rješenje o izvršenju nije u skladu sa dijelom presude Osnovnog suda u Sokocu broj RS-162/05 od 25.9.2006. godine, koji je potvrđen presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 014-0-GŽ-06-000656 od 31.10.2007. godine. Naime, izvršenik smatra da navedenim presudama nije određena isplata glavnog potraživanja u iznosu od 9060,59 KM, već 6754,11 KM. Takođe, izvršenik ističe da je rješenjem o izvršenju usvojen prijedlog tražioca izvršenja koji je sabrao glavni dug u iznosu od 6754,11 KM i obračunatu zakonsku zateznu kamatu u iznosu od 2306,48 KM, pa je tražilac izvršenja na taj zbir zatražio isplatu zakonske zatezne kamate počevši od 25.9.2006. godine pa do isplate, što nije u skladu sa presudama na kojima je zasnovano izvršenje. Dalje, izvršenik prigovara da u rješenju o izvršenju nije naznačeno na osnovu kojeg je propisa ono doneseno niti koji su to troškovi izvršenja koji čine ukupan iznos od 900,00 KM, pa izvršenik pretpostavlja da je sud pogrešno u istom uključio i sudsku taksu za čiju naplatu nema osnova jer se ovdje radi o radnom sporu. Pored toga, izvršenik prigovara da advokat Vitomir Nevenka nema ovlaštenje da zastupa tražioca izvršenja u izvršnom postupku. Na kraju, predlaže da sud prigovor usvoji a rješenje o izvršenju ukine i obustavi izvršenje u cjelosti zbog toga što je izvršenik pokrenuo upravni postupak pred drugostepenim organom za oglašavanje ništavom diplome tražioca izvršenja o stručnoj spremni diplomiranog pravника, tako da će okončavanjem tog postupka, obzirom na dokaze, izvršna isprava ostati bez učinka, jer tražilac izvršenja zbog neposjedovanja potrebne stručne spreme nije imao pravo ni raditi u organu uprave izvršenika. Takođe, predlaže da sud obaveže tražioca izvršenja da izvršeniku nadoknadi troškove sastavljanja prigovora u iznosu od 400,00 KM.

U odgovoru na prigovor tražilac izvršenja ističe da je prigovor neosnovan jer isti nije zasnovan na razlozima koji sprečavaju izvršenje. Ističe da je prijedlog za izvršenje pravilno zasnovan na ispravama, koje su navedene u prijedlogu, u kojima je navedeno da je izvršenik obavezan tražiocu izvršenja na ime izgubljenih plata platiti iznos od 6754,11 KM zajedno sa obračunatom kamatom u iznosu od 2306,48 KM, što sve zajedno čini glavni dug u iznosu od 9060,59 KM. Takođe, ističe da je zahtjev za isplatu zakonske zatezne kamate na iznos troškova parničnog postupka zasnovan na članu 28. stav 2. Zakona o izvršnom postupku, da je zahtjev za isplatu troškova izvršnog postupka jasno

preciziran i obrazložen na prijedlogu za izvršenje, te da se punomoć advokatu, punomoćniku tražioca izvršenja, nalazi u spisu a da je članom 305. stav 1. tačka 3. Zakona o parničnom postupku advokat ovlašten da od protivne stranke primi dosuđene troškove. Na kraju, predlaže da sud odbije prigovor izvršenika, te da ga obaveže da tražiocu izvršenja nadoknadi troškove sastavljanja odgovora na prigovor u iznosu od 600,00 KM.

Nakon što su razmotreni navodi u prigovoru izvršenika, zaključeno je da je isti neosnovan, tj. da ne sadrži niti jedan razlog koji sprečava izvršenje pa je isti odbijen kao neosnovan.

Naime, presudom ovog suda broj RS-162/05 od 25.9.2006. godine i presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 014-0-GŽ-06-000656 od 31.10.2007. godine određeno je da je izvršenik obavezan tražiocu izvršenja isplatiti na ime izgubljene plate iznos od 6754,11 KM sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom do 15.10.2005. godine u iznosu od 2306,48 KM i troškova parničnog postupka u iznosu od 6438,00 KM.

Imajući u vidu odredbu člana 28. stav 2. koji određuje da, ako plaćanje zatezne kamate na troškove postupka nije određeno već u izvršnoj ispravi, sud će, na prijedlog tražioca izvršenja, u rješenju o izvršenju odrediti naplatu tih kamata po propisanoj stopi od dana donošenja odluke, odnosno zaključenja poravnanja do naplate. Imajući u vidu da je prvostepena odluka donesena 31.10.2007. godine, te da je ista potvrđena presudom drugostepenog suda u dijelu koji se odnosi na troškove parničnog postupka, zaključeno je prijedlog tražioca izvršenja i u tom dijelu u potpunosti osnovan, pa je rješenjem o izvršenju određeno predloženo izvršenje.

S obzirom da je članom 305. stav 1. tačka 3. Zakona o parničnom postupku određeno da, ako stranka, koja je izdala advokatu punomoć, nije bliže odredila ovlaštenje u punomoći, advokat je na osnovu takvog punomoćja ovlašten, između ostalog, da od protivne stranke primi dosuđene troškove. U spisu se nalazi punomoć za advokata Nevenku Vitomir na osnovu koje je utvrđeno da tražilac izvršenja nije bliže odredio ovlaštenja u punomoćju, pa je zaključeno da je osnovan prijedlog tražioca izvršenja, a samim tim i da je rješenje o izvršenju zakonito, jer je određeno da se novčani iznos na ime troškova postupka sa žiro računa izvršenika uplati na žiro račun punomoćnika tražioca izvršenja.

Što se tiče troškova izvršnog postupka, isti su jasno opredijeljeni na prijedlogu za izvršenje i sud ih je usvojio u cjelosti, a isti se sastoje od nagrade i naknade troškova za rad advokata i sudske takse na prijedlog za izvršenje i sudske takse na rješenje o izvršenju. U nagradu i naknadu troškova za rad advokata obračunati su: sastav prijedloga u iznosu od 320,00 KM i paušal u iznosu od 80,00 KM, sve primjenom tarifnih brojeva 2. i 12. tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata. Sudska taksa je obračunata primjenom tarifnog broja 1. tačka 8. i tarifnog broja 2. tačka 5. taksene tarife Zakona o sudskim taksama i to u ukupnom iznosu od 500,00 KM, jer se u ovoj pravnoj stvari radi o naplati novčanog potraživanja a ne o radnom sporu, kako to pogrešno ističe izvršenik.

Na kraju, činjenica da je izvršenik pokrenuo upravni postupak pred drugostepenim organom za oglašavanje ništavom diplome tražioca izvršenja, nije okolnost koja sprečava izvršenje u ovoj pravnoj stvari.

Dakle, zaključeno je da izvršenik nije izjavio prigovor niti iz jednog razloga koji sprečava izvršenje, a naročito ne iz nekog od razloga navedenih u članu 47. Zakona o izvršnom postupku, pa je sud, primjenom člana 49. stav 2. istog zakona, prigovor izvršenika odbio kao neosnovan.

Primjenom člana 16. stav 4. Zakona o izvršnom postupku, sud je obavezao izvršenika da tražiocu izvršenja nadoknadi troškove sastavljanja odgovora na prigovor u iznosu od 600,00 KM a isti se sastoje od sastava odgovora na prigovor u iznosu od 480,00 KM, shodno tarifnom broju 2. stav 1, alineja 2. u vezi sa stavom 3. istog člana tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, te od paušala u iznosu od 120,00 KM shodno tarifnom broju 12. istog propisa.

SUDIJA

A.A.

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda u tri primjerka.

2.16 POSTUPAK POVODOM PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU NA OSNOVU VJERODOSTOJNE ISPRAVE

Postupak povodom prigovora protiv rješenja o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave određen je pravilima koja su navedena u osam stavova odredbi člana 50 Zakona o izvršnom postupku.

Rješenje na osnovu vjerodostojne isprave izvršenik može pobijati u cjelini ili samo u njegovom dijelu i to obrazloženim prigovorom.

Ako nije određeno u kom dijelu izvršenik pobija ovo rješenje, sud će obim pobijanja cijeliti na osnovu sadržaja obrazloženja prigovora.

Prilikom odlučivanja o prigovoru na osnovu vjerodostojne isprave prvo treba utvrditi da li je blagovremen, potpun i dopušten.

Ovaj prigovor mora biti obrazložen što je novina u odnosu na ranije zakonsko rješenje kada nije postojala ovakva obaveza. Opravdanje je u efikasnosti i skraćanju toka izvršnog postupka.

Prigovor, koji nije obrazložen, sud će rješenjem odbaciti.

Ako rješenje o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave izvršenik pobija u potpunosti ili samo u dijelu kojim je utvrđeno postojanje potraživanja, u ovakvom slučaju prijedlog za izvršenje sud će smatrati tužbom pa će postupiti u skladu sa odredbama parničnog postupka.

Izvršni sud će odgoditi izvršenje koje će nastaviti na prijedlog tražitelja izvršenja, ako je uspio s tužbom, nakon pravosnažnosti odluke parničnog postupka.

Radnju odgađanja izvršenja izvršni sud može preduzeti samo ako je izvršni postupak otpočeo i u kojem prigovor ne zaustavlja tok izvršnog postupka. U tom predmetu namirenje tražitelja izvršenja se odlaže do pravosnažnosti rješenja o izvršenju.

Ako prvostepeni parnični sud odbije tužbeni zahtjev i ukine rješenje o izvršenju u pobijanom dijelu, naložiće i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će rješenjem konstatovati da je izvršni postupak obustavljen i ukinuće provedene radnje u izvršnom postupku.

U slučaju kada se rješenje o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave pobija samo u dijelu kojim je određeno izvršenje, daljnji postupak nastavlja se kao postupak po prigovoru protiv rješenja o izvršenju koje je doneseno na osnovu izvršne isprave.

Zakonom o izvršnom postupku nije propisana obaveza suda da prigovor dostavi suprotnoj stranci. Razlog za ovakvo zakonsko rješenje je što izvršni sud ne rješava o prigovoru protiv rješenja na osnovu vjerodostojne isprave, kao što to čini u slučaju prigovora protiv rješenja na osnovu izvršne isprave.

2.16.1 V J E Ž B E

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća pitanja:

- 1. Da li je postupak povodom prigovora protiv rješenja o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave identičan onom koji se vodi povodom prigovora protiv rješenja na osnovu izvršne isprave?*
- 2. Kakav mora biti sadržaj prigovora protiv rješenja o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave?*
- 3. Ako u ovom prigovoru nije određeno u kome dijelu se pobija rješenje o izvršenju, kako će sud ocijeniti obim pobijanja?*

4. *Kako će postupiti sud kada je prigovor protiv rješenja na osnovu vjerodostojne isprave neobrazložen?*
5. *Kada će se prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave smatrati tužbom?*
6. *Kako će sud postupiti u slučaju kada se rješenje o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave pobija samo u dijelu?*
7. *Kakvu odluku donosi parnični sud kada odbije tužbeni zahtjev u odnosu na rješenje o izvršenju u pobijanom dijelu?*
8. *Da li je tražitelj izvršenja obavezan u prijedlogu za izvršenje navesti da se u slučaju podnošenja prigovora protiv rješenja donesenog na osnovu vjerodostojne isprave smatra tužbom?*

2.16.2 SUDSKA PRAKSA

I

ODGAĐANJE IZVRŠENJA POVODOM PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU NA OSNOVU VJERODOSTOJNE ISPRAVE

**Član 50, stav 5 Zakona o izvršnom postupku
(Službeni glasnik Republike Srpske broj 59/03, 85/03 i 64/05)**

Član 29 Zakona o izvršnom postupku**Član 3 i član 111 Zakona o mjenici (Službeni glasnik RS broj 32/01)**

PODNOŠENJEM PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU DONESENOG NA OSNOVU VJERODOSTOJNE ISPRAVE (MJENICE) PRESTALA JE MOGUĆNOST DALJEG VOĐENJA IZVRŠNOG POSTUPKA I U TOM SLUČAJU POSTUPAĆE SE PO ODREDBAMA PARNIČNOG POSTUPKA.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 29 Zakona o izvršnom postupku propisuje se šta se smatra vjerodostojnom ispravom i u stavu 2 ovog člana navedeno je da je to između ostalog i mjenica i ček s protestom i povratnim računom, ako su potrebni za zasnivanje potraživanja. Dakle, zakon propisuje kada se mjenica i ček kao strogo formalne isprave smatraju u izvršnom postupku vjerodostojnim ispravama, pa je izvršni sud prilikom određivanja izvršenja na osnovu ovih vjerodostojnih isprava, prije donošenja rješenja o izvršenju dužan cijeliti da li one imaju sve Zakonom o izvršnom postupku propisane elemente.

Nadalje, odredbom člana 50 Zakona o izvršnom postupku propisuje se postupak povodom prigovora protiv rješenja o izvršenju na osnovu vjerodostojne isprave. Ovom odredbom propisuje se da izvršenik u prigovoru protiv rješenja o izvršenju moranavesti u kom dijelu pobija to rješenje i ukoliko se rješenje o izvršenju pobija u potpunosti ili u dijelu kojim je utvrđeno postojanje potraživanja, prijedlog za izvršenje će se msatrati tužbom i u tom slučaju sud će postupati po odredbama parničnog postupka. Ovo znači da je to ustvari nastavak parničnog postupka, jer podnošenjem prigovora protiv rješenja o izvršenju u smislu ove odredbe prestala je mogućnost da se izvršni postupak dalje vodi po rješenju donesenim na osnovu vjerodostojne isprave. Ovdje dolazi do izražaja pravna snaga vjerodostojne isprave koja ne posjeduje sve kvalitete izvršne isprave, zbog čega podnošenjem prigovora prestaje biti osnov za određivanje izvršenja, čime prestaje mogućnost da se izvršni postupak dalje vodi po rješenju donesenom po osnovu vjerodostojne isprave.

Rješenje Okružnog suda u Banjaluci, broj: Pž-199/05 od 27.11.2006. godine

Član 23 Zakona o izvršnom postupku

PREMA ČLANU 23 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU IZVRŠNI DOKUMENTI SU IZVRŠNA ODLUKA SUDOVA, A ŠTO JE U KONKRETNOM SLUČAJU PRESUDA OPĆINSKOG SUDA U MAGLAJU A PRVOSTEPENI SUD JE SA PRIJEDLOGOM ZA IZVRŠENJE POSTUPIO KAO DA SE RADI O DOZVOLI IZVRŠENJA NA OSNOVU VJERODOSTOJNE ISPRAVE, PA JE PRVOSTEPENI SUD NEZAKONITO POSTUPAO KADA JE PRIJEDLOG ZA IZVRŠENJE NAKON ULAGANJA PRIGOVORA, SMATRAO TUŽBOM.

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj: Gž-558/03 od 13.05.2004. godine

III

Članovi 22, 23 i 39, stav 4 Zakona o izvršnom postupku

ODREDBOM ČLANA 53 STAV 4 RANIJEG ZAKONA O RADIO-TELEVIZIJI REPUBLIKE SRPSKE BILO JE PROPISANO DA PLATNI NALOG NA KOJI NIJE IZJAVLJEN PRIGOVOR POSTAJE RPAVOSNAŽAN I PREDSTAVLJA IZVRŠNI NASLOV. POTVRDU O IZVRŠENOSTI PLATNOG NALOGA, U SMISLU ODREDBA ČLANA 35, STAV 2 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU, IZDAJE ORGAN KOJI JE DONIO PLATNI NALOG, ODNOSNO RADIO-TELEVIZIJA REPUBLIKE SRPSKE, TE JE ISTI ORGAN ISKLJUČIVO POVLAŠTEN UKINUTI IZDATU POTVRDU O IZVRŠNOSTI U SMISLU ODREDBA ČLANA 35, STAV 4 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Novim Zakonom o radio-televiziji Republike Srpske, koji je stupio na snagu 06.06.2006. godine izdati platni nalozi nisu stavljeni vansnage, stoga se platni nalog koji je izdan za vrijeme važenja ranijeg Zakona o RT RS ima smatrati izvršnom ispravom ukoliko je po odredbama tog zakona stekao svojstvo pravosnažnosti i izvršnosti.

Pravosnažnost i izvršnost izvršne isprave predstavlja njenu materijalno pravnu podobnost za izvršenje i o tome sud vodi računa po službenoj dužnosti u smislu odredaba člana 22 ZIP-a.

Shodno navedenom proizilazi pogrešni pravni zaključak prvostepenog suda da je platni nalog izgubio svoje izvršne isprave stupanjem na snagu novog Zakona o radio-televiziji Republike Srpske (06.06.2006. godine), pa je iz tog razloga žalbu tražioca izvršenja valjalo uvažiti i pobijano rješenje ukinuti primjenom odredaba člana 235, tačka 3 Zakona o parničnom postupku u vezi sa članom 21 Zakona o izvršnom postupku.

Rješenje Orkužnog suda u Banjaluci, broj 011-0-Gž-07-001051 od 18.09.2007. godine

Republika Srpska

Osnovni sud u Sokocu

Broj : 89 0 I 003721 07 I

Sokolac, 13.5.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja B.B, protiv izvršenika C.C. iz Sokoca, radi naplate novčanog potraživanja, dana 01.08.2008. godine donio je

R J E Š E N J E

Prijedlog za izvršenje u ovoj pravnoj stvari smatra se tužbom a izvršenje se odgađa i biće nastavljeno, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke parničnog suda, ako tražilac izvršenja uspije sa tužbom.

O B R A Z L O Ž E N J E

Na osnovu prijedloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave-mjenice sa protestom Osnovni sud u Sokocu je rješenjem o izvršenju od 13.3.2008. godine odredio predloženo izvršenje.

Izvršenici su protiv navedenog rješenja o izvršenju izjavio dozvoljen i blagovremen prigovor kojim u potpunosti osporava rješenje o izvršenju ističući da tražilac izvršenja ne vrši komunalne usluge za njegove potrebe niti postoji zaključen ugovor između njih. Takođe ističe da izvod iz poslovnih knjiga tražioca izvršenja nije validan dokaz potraživanja tražioca izvršenja.

Imajući u vidu da je članom 50. stav 4. i stav 5. Zakona o izvršnom postupku određeno da ako izvršenik rješenje o izvršenju pobija u potpunosti ili samo u dijelu kojim je utvrđeno postojanje potraživanja, prijedlog za izvršenje smatraće se tužbom a izvršenje se odgađa i biće nastavljeno, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke parničnog suda, ako tražilac izvršenja uspije sa tužbom, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

POUKA : Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda.

2.17 ODLAGANJE IZVRŠENJA

Odlaganje izvršenja je izuzetak od načela sudskog toka postupka izvršenja.

Prema odredbama Zakona o izvršnom postupku odgađanje izvršenja može predložiti samo tražitelj izvršenja, ako provođenje izvršenja nije započelo.

Izvršenik i treće lice nemaju takvo ovlaštenje koje im je pripadalo prema ranije važećim pravilima izvršnog postupka.

Pravo je tražitelja izvršenja da slobodno disponira hoće li izvršeniku odrediti novi rok za ispunjenje njegove obaveze ili će mu omogućiti povoljnije uslove za ispunjenje obaveze.

Navedeno zakonsko rješenje da samo tražitelj izvršenja može tražiti odgađanje izvršenja onemogućava zloupotrebu prava i doprinosi efikasnosti provođenja izvršnog postupka. Ovo nije bio slučaj kada su takva ovlaštenja pripadala izvršeniku i trećem licu.

Ako je provođenje izvršenja započelo, a izvršenik se, na poziv suda u određenom roku, nije izjasnio protiv njegovog odgađanja, sud će odlučiti o opravdanosti

prijedloga za odgađanje imajući u vidu sve pravno relevantne okolnosti konkretnog predmeta.

Sud može odložiti izvršenje potpuno i djelimično, kao što je to mogao učiniti i po ranijim propisima izvršnog postupka.

Za preduzimanje ovakve izvršne radnje potrebno je da su ispunjeni zakonom određeni uslovi, to jest da provođenje izvršenja nije otpočelo. Ovo znači da tražitelj izvršenja treba podnijeti prijedlog za odgađanje izvršenja najkasnije do preduzimanja prve izvršne radnje, odnosno najranije nakon donošenja rješenja o izvršenju.

Preduzimanje prve izvršne radnje zavisi od vrste potraživanja koje je predmet izvršenja.

Kada se izvršenje provodi na pokretnim stvarima, prva izvršna radnja u ovim predmetima je zapljena pokretnih stvari (član 118 Zakona).

Identičan način je i prilikom izvršenja na novčanim sredstvima (član 139 Zakona).

Međutim, prilikom izvršenja na nepokretnosti prva izvršna radnja je zabilježba izvršenja u zemljišnoj knjizi.

U slučaju da je prijedlog za izvršenje podnijelo više tražitelja izvršenja, a samo jedan od njih traži odgađanje izvršenja, sud će, poštujući načelo dispozicije, usvojiti takav prijedlog samo u odnosu na tražitelja izvršenja koji ga je podnio. U odnosu na ostale tražitelje izvršenja sud će provesti izvršni postupak do njihovog potpunog namirenja.

Sud će odlučiti o opravdanosti prijedloga za odgađanje izvršenja ako je izvršni postupak otpočeo, a izvršenik se u određenom roku, na zahtjev suda, izjasnio da se protivi takvom prijedlogu.

Ako je zakonom predviđeno da se izvršenje mora tražiti u određenom roku, tražitelj izvršenja može podnijeti prijedlog za odgađanje u tom roku.

Sud će rješenjem odložiti izvršenje za vrijeme za koje se tražitelj izvršenja opredijelio ili za vrijeme koje, prema okolnostima slučaja, sud ocijeni opravdanim. Ovakva odredba je logična pošto samo tražitelj izvršenja i može podnijeti prijedlog za odgađanje izvršenja u kojem navodi i period za koji traži odlaganje.

Pravilima izvršnog postupka nije određen rok ni najduže vrijeme za koje se može odložiti izvršenje. U ovakvoj situaciji sud i može odgoditi izvršenje za vrijeme koje je naveo tražitelj izvršenja. Međutim, u nekim slučajevima, ako to okolnosti konkretnog izvršenja opravdavaju, sud će odložiti izvršenje za onoliko vremena koje ocijeni opravdanim za preduzimanje takve izvršne radnje.

O prijedlogu za odlaganje izvršenja sud odlučuje rješenjem. U periodu, u kojem je odloženo izvršenje, sud ne može poduzimati nikakve radnje u izvršnom postupku. Danom pravosnažnosti rješenja nastaje odlaganje izvršenja.

Odloženo izvršenje sud će nastaviti na prijedlog tražitelja izvršenja i prije isteka roka na koje je odloženo, što je u skladu sa njegovim jednostranim dispozitivnim načelom.

Sud će obustaviti postupak ako tražitelj izvršenja ne podnese prijedlog za njegov nastavak nakon isteka 30 dana računajući od isteka roka na koji je odloženo izvršenje.

Odlaganjem izvršenja nastupaju u izvršnom postupku slične procesne posljedice onim kao u slučaju primjene instituta prekida parničnog postupka.

Ako je izvršenje odloženo samo djelimično, tada će u preostalom dijelu sud provesti usvojeno izvršenje. Međutim, u ovakvom slučaju sud treba pažljivo postupati da ne bi preduzeo takve izvršne radnje koje bi mogle biti u suprotnosti sa rješenjem o djelimično određenom odlaganju izvršenja.

2.17.1 VJEŽBE

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća pitanja:

- 1. Ko može predložiti odgađanje izvršenja?*
- 2. Pod kojim zakonskim uslovima sud može odložiti izvršenje?*
- 3. Kako će sud postupiti u slučaju kada je prijedlog za odlaganje izvršenja podnio samo jedan od trojice tražitelja izvršenja u istom predmetu?*
- 4. Kakve odluke sud može donijeti o prijedlogu za odgađanje izvršenja?*
- 5. Šta je razlog za zakonsko opredjeljenje da izvršenik i treće lice nisu ovlašteni za podnošenje prijedloga za odlaganje izvršenja?*
- 6. Kakve su pravne posljedice rješenja o odlaganju izvršenja?*

7. *Kada najkasnije tražitelj izvršenja može podnijeti prijedlog za odlaganje izvršenja?*
8. *Na koje vrijeme izvršni sud može odložiti izvršenje?*
9. *Kako postupa sud u slučaju kada je rješenjem odložio izvršenje samo djelimično?*
10. *Da li je pravilima izvršnog postupka određen rok ili najduže vrijeme za koje se može odložiti izvršenje?*

2.17.2 SUDSKA PRAKSA

Član 50, stav 1, 4 i 5 Zakona o izvršnom postupku

Prvostepenim rješenjem odgođeno je izvršenje određeno rješenjem o izvršenju broj: I-302/03 od 06.02.2004. godine.

Konstatovano je da će se postupak izvršenja nastaviti na prijedlog tražitelja izvršenja nakon pravosnažnosti odluke parničnog suda, ako tražitelj izvršenja uspije sa tužbom.

Rješenje o izvršenju određeno je na osnovu vjerodostojne isprave pa je pobijana odluka, kojom je odgođeno provođenje ovog izvršenja, zasnovana na pravilnoj primjeni članova 11 i 50, stav 1, 4 i 5 Zakona o izvršnom postupku.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-1169/04 od 10.12.2004. godine

II

Član 63, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

SUD NE MOŽE ODGODITI IZVRŠENJE PRAVOSNAŽNE SUDSKE ODLUKE NA OSNOVU ODREDBI ZAKONA O PRIVREMENOM ODLAGANJU OD IZVRŠENJA NA OSNOVU IZVRŠNIH ODLUKA NA TERET BUDŽETA F BiH:

Prvostepeni sud je odbio prigovor izvršenika i odredio da će rješenje o izvršenju provesti po zakonu.

I po shvatanju drugostepenog suda pravilan je stav prvostepenog suda da se u ovom predmetu ne mogu primijeniti odredbe članova 1 i 2 Zakona o privremenom odlaganju od izvršenja na osnovu izvršnih odluka na teret budžeta F BiH (Službene novine F BiH broj 9/04 i 30/04). Naime, usvojeno izvršenje temelji se na pravosnažnoj presudi Općinskog suda u Kaknju, broj: RS-4/04 od 10.06.2004. godine i mora se provesti.

Suprotno postupanje bi, po ocjeni drugostepenog suda, predstavljalo povredu člana 6, stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda jer Zakonom i drugim aktom vlasti nije dozvoljeno onemogućavanje izvršenja pravosnažne sudske odluke, kada takav zakon ili drugi akt stavlja „pretjeran teret na pojedince“, čime ne zadovoljava uslov proporcionalnosti između javnog interesa zajednice i osnovnih prava pojedinaca.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-310/05 od 22.07.2005. godine

III

Član 60, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

IZVRŠENIK NIJE OVLAŠTEN TRAŽITI DA SUD POTPUNO ILI DJELIMIČNO ODLOŽI USVOJENO IZVRŠENJE.

Za svoje rješenje, kojim je odbacio kao nedopušten prijedlog izvršenika za odlaganje izvršenja, prvostepeni sud je naveo jasne i potpune razloge.

Ovakavu odluku zasnovao je na pravilnoj odredbi člana 60, stav 1 Zakona o izvršnom postupku prema kojoj sud može odložiti izvršenje potpuno ili djelimično samo na prijedlog tražitelja izvršenja.

Prema tome izvršenik nema pravnog osnova da bi mogao uspješno tražiti odlaganje usvojenog izvršenja.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-1621/03 od 27.11.2003. godine.

IV

POSTOJI KRŠENJE PRAVA NA IMOVINU IZ ČLANA II/3K) USTAVA BOSNE I HERCEGOVINE, ODNOSNO ČLANA 1 PROTOKOLA BROJ 1 UZ EVROPSKU KONVENCIJU, KADA ZAKON KOJIM SE MIJEŠA U PRAVO NA IMOVINU IMA LEGITIMAN CILJ OD JAVNOG INTERESA, ALI UPOTRIJEBLJENA SREDSTVA NISU PROPORCIONALNA TOM CILJU, ODNOSNO KADA ZAKONOM NIJE USPOSTAVLJENA „PRAVIČNA RAVNOTEŽA“ IZMEĐU ZAHTJEVA OD OPŠTEG ILI JAVNOG INTERESA I ZAHTJEVA DA SE ZAŠTITI PRAVO POJEDINCA NA IMOVINU. TAKOĐE POSTOJI POVREDA PRAVA NA PRISTUP SUDU KAO ELEMENTA PRAVA NA PRAVIČNO SUĐENJE IZ ČLANA II/3E) USTAVA BOSNE I HERCEGOVINE, ODNOSNO ČLANA 6 EVROPSKE KONVENCIJE, AKO JE ZAKONOM ILI KOJIM DRUGIM AKTOM VLASTI ONEMOGUĆENO IZVRŠENJE PRAVOSNAŽNE SUDSKE PRESUDE, AKO TAKAV ZAKON ILI DRUGI AKT STAVLJA „PRETJERAN TERET NA POJEDINCE“ ČIME NE ZADOVOLJAVA USLOV PROPORCIONALNOSTI IZMEĐU JAVNOG INTERESA ZAJEDNICE I OSNOVNIH PRAVA POJEDINACA. ISTO TAKO, ZAKLJUČUJE DA POSTOJI KRŠENJE PRAVA NA „NEZAVISAN SUD“, KAO ELEMENTA PRAVA NA PRAVIČNO SUĐENJE, KADA ZAKONODAVAC SVOJIM MJERAMA MIJENJA PRAVOSNAŽNE SUDSKE ODLUKE, ČIME KRŠI I PRINCIP VLADAVINE PRAVA IZ ČLANA I/2 USTAVA BOSNE I HERCEGOVINE.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine broj: AP-557/05 od 12.04.2006. godine

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: I-38/07

Sarajevo, 13.04.2007. godine

Sud Bosne i Hercegovine i to sudija pojedinac A.A, u izvršnom predmetu povjerilaca B.B., C.C., D.D. i D.D., zastupanih po punomoćniku E.E., advokatu iz Sarajeva, protiv dužnika Bosne i Hercegovine, u ime Vijeća ministara BiH, Ministarstva za civilne poslove BiH i Zavoda za zdravstvenu zaštitu BiH, koju zastupa Pravobranilaštvo BiH, na osnovu člana 55. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH, odlučujući o prijedlogu dužnika za odgađanje izvršenja Rješenja o dozvoli izvršenja ovog suda broj I-378/06 od 19.01.2007. godine, donio je

RJEŠENJE

Prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja se odbija.

Obrazloženje

Po prijedlogu povjerioca od 30.11.2006. godine Rješenjem broj gornji od 19.01.2007. godine, određeno je predloženo izvršenje, na osnovu pravomoćne i izvršne presude Suda BiH broj P-157/05 od 20.10.2005. godine, koja je djelimično preinačena presudom ovog suda broj Gž-20/05 od 17.07.2005. godine i u cijelosti potvrđena presudom broj Rev.08/06 od 06.11.2006. godine.

Dužnik je dana 01.02.2007. godine podnio prijedlog za odgađanje izvršenja Rješenja o izvršenju od 19.01.2007. godine, navodeći da bi provođenjem izvršenja nastupila nenaknadiva, odnosno teško naknadiva šteta po budžet države Bosne i Hercegovine, da je protiv odluke Suda BiH broj P-157/05 na osnovu koje je određeno izvršenje izjavio apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine dana 03.01.2007. godine, pa predlaže da sud u potpunosti odgodi izvršenje, jer za odgađanje postoje zakonski uslovi iz člana 55. stav 2. alineja 1. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH.

U odgovoru na prijedlog dužnika za odgađanje izvršenja od 19.02.2007 godine punomoćnik povjerilaca je naveo da je odgađanje izvršenja moguće ako je dužnik izjavio neki od pravnih lijekova koje predviđa Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH protiv odluke na temelju koje je određeno izvršenje, ali da Zakon ne predviđa da se odgađanje izvršenja može dozvoliti, ako je izjavljena apelacija što je slučaj u ovom predmetu, kao i da dužnik nije ničim dokazao postojanje vjerovatnosti da bi provođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu. Dalje navodi da se u ovom predmetu radi o radnom sporu koji zahtijeva hitnost u svim fazama postupka, pa prijedlog dužnika za odgađanjem izvršenja očigledno ide za odugovlačenjem postupka.

Smatra da izjavljena apelacija nije dopuštena, jer dužnik nije iskoristio sve po zakonu dozvoljene pravne lijekove protiv presude na osnovu koje je dozvoljeno izvršenje, pa konačno predlaže da Sud odbije prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja.

Rješavajući po prijedlogu dužnika sud je utvrdio da je prijedlog neosnovan, pa je rješenjem odbio prijedlog iz slijedećih razloga:

Razloge koje je dužnik naveo u prijedlogu za odgađanje izvršenja sud ocjenjuje da su bez uticaja na provođenje izvršenja, jer je članom 55. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH propisano da će Sud ako dužnik učini vjerovatnim da bi provođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, u potpunosti ili djelimično odgoditi izvršenje, ako je protiv odluke, na osnovu koje je određeno izvršenje izjavljen pravni lijek. Dakle, za odgodu izvršenja je potrebno da se ispune oba uslova kumulativno. Međutim, u konkretnom prijedlogu dužnik samo konstatuje da bi provođenjem izvršenja nastupila nenadoknativa, odnosno, teško nadoknativa šteta po budžet BiH, bez navođenja dokaza koji bi takvu tvrdnju dužnika učinili vjerovatnom. Što se tiče drugog uslova koji treba biti ispunjen, da je protiv odluke na osnovu koje je određeno izvršenje izjavljen neki od pravnih lijekova koje predviđa Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH, ni taj uslov nije ispunjen, jer je izjavljena apelacija, a odredbom člana 55. stav 2. alineja 1, na koju se i dužnik poziva, ne predviđa da se odgađanje izvršenja može dozvoliti, ako je izjavljena apelacija. Sud posebno ukazuje da je dužnik u ovom predmetu izjavio reviziju Apelacionom odjelu ovog suda, a ta revizija je potvrdila odluku iz izvršnog naslova. Dakle, ovom izvršnom predmetu predhodio je postupak u tri stepena, tako da sud smatra da u izvršenju presude iz radnog odnosa, ne može biti opravdan zahtjev za odgodu izvršenja.

Iz izloženog ovaj sud je utvrdio da je prijedlog dužnika neosnovan i da nema zakonskih razlog za odgađanje izvršenja, pa je Sud u skladu sa odredbom člana 55. stav 2. alineja 1. i stav 8. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH, donio odluku kao u dispozitivu rješenja i nastavio postupak izvršenja.

S U

D I J A

A.A.

Pouka : Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Vijeću ovog suda u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

Bosna i Hercegovina

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

S A R A J E V O

Broj: I –77/07

Sarajevo, 24.08.2007. godine

Sud Bosne i Hercegovine i to sudija pojedinac A.A., u izvršnom predmetu povjerioca B.B., koga zastupaju punomoćnici C.C. i D.D., advkati iz Banje Luke, protiv dužnika Bosna i Hercegovina – Uprava za indirektno oporezivanje Banja Luka, koga zastupa Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine, radi izvršenja na novčanim sredstvima

dužnika u iznosu od 517.969,88 KM, odlučujući o prijedlogu dužnika za odgađanje izvršenja Rješenja o izvršenju ovog suda, broj: I-77/07 od 17.07.2007. godine i prigovoru na odluku o troškovima postupka, dana 24.08.2007.godine, donio je

RJEŠENJE

Prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja Rješenja o izvršenju ovog suda broj I-77/07 od 17.07.2007. godine, kao i prigovor na odluku o troškovima izvršnog postupka, se odbija.

Obrazloženje

Po prijedlogu povjerioca od 15.05.2007. godine Rješenjem ovog suda, broj: I-77/07 od 21.09.2007. godine, dužniku Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, određen je rok od 30 dana za dobrovoljno ispunjenje obaveze naložene pravosnažnom presudom ovog suda, broj: P-424/05 od 20.10.2006. godine (potvrđena presudom drugostepenog vijeća Suda Bosne i Hercegovine, broj: Pž-06/06 od 17.04.2007.godine).

U slučaju da dužnik u ostavljenom roku dobrovoljno ne izvrši navedenu presudu, određeno je izvršenje protiv dužnika radi naplate glavnog duga u iznosu od 517.969,88 KM sa zakonskom zateznom kamatom, pljenidbom novčanih sredstava na računima dužnika, te prenosom navedenih sredstava na žiro račun punomoćnika povjerioca. Troškovi izvršenja su određeni u iznosu od 16.190,00 KM.

Protiv navedenog rješenja o izvršenju dužnik je dana 25.07.2007. godine podnio žalbu iz čijeg sadržaja se može nesumnjivo zaključiti da se u stvari radi o prijedlogu za odgađanje izvršenja navedenog rješenja o izvršenju od 17.07.2007. godine, te o prigovoru na odluku o troškovima izvršnog postupka. U žalbi-prijedlogu za odgađanje izvršenja se navodi da je dužnik protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: Pž-43/06 od 17.04.2007.godine, izjavio reviziju Apelacionom odjeljenju Suda BiH, pa s obzirom na izjavljenu reviziju kao i činjenicu da je povjerilac preduzeće registrovano u stranoj državi i da je riječ o relativno visokom iznosu potraživanja, dužnik smatra da bi bilo svrsishodno da se obustavi predloženo izvršenje do okončanja postupka i donošenja odluke po reviziji. Rješenje o izvršenju u dijelu odluke o troškovima pobija iz razloga što smatra da je nejasno na koje se troškove odnosi i da troškovi izvršnog postupka nisu određeni u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“, broj: 18/05), prema kojem nagrada advokatima za pruženu pravnu pomoć stranci na sudu ili drugim organima u toku jedne rasprave ili jedne preduzete pravne radnje i u izvršnom postupku ne može prelaziti jednomjesečni prosječni lični dohodak u FBiH.

U odgovoru na žalbu-prijedlog dužnika za odgađanje izvršenja od 06.08.2007.godine, punomoćnik povjerioca je naveo da izjavljena revizija na pravosnažnu i izvršnu presudu nema pravnog značaja na zakonitost rješenja o izvršenju

te presude, nije žalbeni razlog niti razlog za stavljanje prijedloga za odgodu izvršenja. Činjenica da je povjerilac strano pravno lice i visina potraživanja takođe, u konkretnom slučaju, nemaju pravni značaj, tj. nisu razlog za izjavljivanje žalbe ili odgodu izvršenja. Predložio je da se žalba-prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja odbije kao neosnovana

Rješavajući o žalbi dužnika, koja je po svom sadržaju prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja, kao i o žalbi na troškove izvršnog postupka koja je u suštini prigovor na troškove izvršnog postupka, sud je utvrdio da je prijedlog za odlaganje izvršenja kao i prigovor na troškove izvršnog postupka, neosnovan, te je odlučio kao u izreci, iz slijedećih razloga:

Razloge koje je dužnik naveo u prijedlogu za odgađanje izvršenja sud ocjenjuje da su bez uticaja na provođenje izvršenja, jer je članom 55. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH propisano da će Sud ako dužnik učini vjerovatnim da bi provođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, u potpunosti ili djelimično odgoditi izvršenje, ako je protiv odluke, na osnovu koje je određeno izvršenje izjavljen pravni lijek. Dakle, za odgodu izvršenja je potrebno da se ispune oba uslova kumulativno. Dužnik nije učinio vjerovatnim da bi sprovođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu. Činjenica da je povjerilac strano pravno lice i visina potraživanja takođe, u konkretnom slučaju, nemaju pravni značaj, jer sami po sebi ne ukazuju da bi dužnik sprovođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu. Takođe, izjavljena revizija na pravosnažnu i izvršnu presudu bez postojanja i prethodnog uslova, nema pravnog značaja kod odlučivanja o prijedlogu za odgodu izvršenja.

Neosnovan je i prigovor na odluku o troškovima ovog izvršnog postupka.

Naime, troškovi izvršnog postupka se sastoje od sudske takse na prijedlog za dozvolu izvršenja u iznosu od 7.770,00 KM i sudske takse na rješenje o dozvoli izvršenje u iznosu od 7.770,00 KM, odnosno ukupno na ime sudskih taksi iznos od 15.540,00 KM (član 22. Zakona o sudskim taksama u postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, broj: 39/03 - Tarifni broj 1 tač. 1. i 3. i Tarifni broj 2 tač. 4. Taksene tarife), te iznosa od 650,00 KM na ime nagrade za sastav prijedloga za dozvolu izvršenja, po punomoćniku advokatu, a isti mu pripadaju na osnovu člana 12. i člana 14. stav 1. i 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine F BiH“, broj: 22/04) i člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 18/05)

Iz izloženog ovaj sud je našao da je prijedlog dužnika nosnovan i da nema zakonskih razloga za odgađanje izvršenja, pa je Sud u skladu sa odredbom člana 55. stav 2. alineja 1. i stav 8. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 18/03), donio odluku kao u izreci rješenja i nastavio postupak izvršenja.

SUDIJA

A.A.

Pouka: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Vijeću Upravnog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine, u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: I-93/05

Sarajevo, 13.04.2007. godine

Sud Bosne i Hercegovine i to sudija pojedinac A.A., u izvršnom predmetu povjerilaca B.B., C.C., D.D., E.E., zastupanih po punomoćniku J.J., advokatu iz Sarajeva, protiv dužnika Bosne i Hercegovine, u ime Vijeća ministara BiH, Ministarstva za civilne poslove BiH i Zavoda za zdravstvenu zaštitu BiH, koju zastupa Pravobranilaštvo BiH, na osnovu člana 55. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH, odlučujući o prijedlogu dužnika za odgađanje izvršenja Rješenja o dozvoli izvršenja ovog suda broj I-378/06 od 19.01.2007. godine, donio je

RJEŠENJE

Prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja se odbija.

Obrazloženje

Po prijedlogu povjerioca od 30.11.2006. godine Rješenjem broj gornji od 19.01.2007. godine, određeno je predloženo izvršenje, na osnovu pravomoćne i izvršne presude Suda BiH broj P-157/05 od 20.10.2005. godine, koja je djelimično preinačena presudom ovog suda broj Gž-20/05 od 17.07.2005. godine i u cijelosti potvrđena presudom broj Rev.08/06 od 06.11.2006. godine.

Dužnik je dana 01.02.2007. godine podnio prijedlog za odgađanje izvršenja Rješenja o izvršenju od 19.01.2007. godine, navodeći da bi provođenjem izvršenja nastupila nenaknadiva, odnosno teško naknadiva šteta po budžet države Bosne i Hercegovine, da je protiv odluke Suda BiH broj P-157/05 na osnovu koje je određeno izvršenje izjavio apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine dana 03.01.2007. godine, pa predlaže da sud u potpunosti odgodi izvršenje, jer za odgađanje postoje zakonski uslovi iz člana 55. stav 2. alineja 1. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH.

U odgovoru na prijedlog dužnika za odgađanje izvršenja od 19.02.2007 godine punomoćnik povjerilaca je naveo da je odgađanje izvršenja moguće ako je dužnik izjavio neki od pravnih lijekova koje predviđa Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH protiv odluke na temelju koje je određeno izvršenje, ali da Zakon ne predviđa da se odgađanje izvršenja može dozvoliti, ako je izjavljena apelacija što je slučaj u ovom predmetu, kao i da dužnik nije ničim dokazao postojanje vjerovatnosti da bi provođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu. Dalje navodi da se u ovom predmetu radi o radnom sporu koji zahtijeva hitnost u svim fazama postupka, pa prijedlog dužnika za odgađanjem izvršenja očigledno ide za odugovlačenjem postupka. Smatra da izjavljena apelacija nije dopuštena, jer dužnik nije iskoristio sve po zakonu dozvoljene pravne lijekove protiv presude na osnovu koje je dozvoljeno izvršenje, pa konačno predlaže da Sud odbije prijedlog dužnika za odlaganje izvršenja.

Rješavajući po prijedlogu dužnika sud je utvrdio da je prijedlog neosnovan, pa je rješenjem odbio prijedlog iz slijedećih razloga:

Razloge koje je dužnik naveo u prijedlogu za odgađanje izvršenja sud ocjenjuje da su bez uticaja na provođenje izvršenja, jer je članom 55. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH propisano da će Sud ako dužnik učini vjerovitim da bi provođenjem izvršenja pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, u potpunosti ili djelimično odgoditi izvršenje, ako je protiv odluke, na osnovu koje je određeno izvršenje izjavljen pravni lijek. Dakle, za odgodu izvršenja je potrebno da se ispune oba uslova kumulativno. Međutim, u konkretnom prijedlogu dužnik samo konstatuje da bi provođenjem izvršenja nastupila nenadoknativa, odnosno, teško nadoknativa šteta po budžet BiH, bez navođenja dokaza koji bi takvu tvrdnju dužnika učinili vjerovitim. Što se tiče drugog uslova koji treba biti ispunjen, da je protiv odluke na osnovu koje je određeno izvršenje izjavljen neki od pravnih lijekova koje predviđa Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH, ni taj uslov nije ispunjen, jer je izjavljena apelacija, a odredbom člana 55. stav 2. alineja 1, na koju se i dužnik poziva, ne predviđa da se odgađanje izvršenja može dozvoliti, ako je izjavljena apelacija. Sud posebno ukazuje da je dužnik u ovom predmetu izjavio reviziju Apelacionom odjelu ovog suda, a ta revizija je potvrdila odluku iz izvršnog naslova. Dakle, ovom izvršnom predmetu predhodio je postupak u tri stepena, tako da sud smatra da u izvršenju presude iz radnog odnosa, ne može biti opravdan zahtjev za odgodu izvršenja.

Iz izloženog ovaj sud je utvrdio da je prijedlog dužnika nosnovan i da nema zakonskih razlog za odgađanje izvršenja, pa je Sud u skladu sa odredbom člana 55. stav 2. alineja 1. i stav 8. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH, donio odluku kao u dispozitivu rješenja i nastavio postupak izvršenja.

S U

D I J A

A.A.

Pouka: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Vijeću ovog suda u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

2.18 OBUSTAVLJANJE IZVRŠENJA

Obustavom izvršenja završava se izvršni postupak pa se nakon toga ne može nastaviti ni po službenoj dužnosti, a ni na zahtjev stranke. Obustava izvršenja može biti u cjelini ili djelimično. O obustavi izvršenja sud odlučuje po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.

Članom 63 Zakona o izvršnom postupku određeno je da će, nezavisno od vrste potraživanja koje se namiruje, od sredstava i predmeta izvršenja, sud po službenoj dužnosti obustaviti izvršenje u slučajevima nabrojanim u stavu 1 ovog člana.

To su: kada je izvršna isprava pravosnažno ukinuta, preinačena, poništena, stavljena van snage ili je na drugi način određeno da je bez dejstva, odnosno ako potvrda o izvršnosti bude pravosnažno ukinuta.

Ovo je logično zakonsko rješenje jer u navedenim slučajevima osporen bitan uslov za donošenje rješenja o izvršenju, a to je postojanje izvršne isprave koja je snadbjevena potvrdom izvršnosti. Sud ne može provoditi izvršenje ako odluka nije izvršna, to jest ako joj nedostaje potvrda izvršnosti.

Navedeni razlozi za obustavljenje izvršenja, izuzev ukidanja potvrde izvršnosti, sadržani su i u članu 47, tačka 2 Zakona o izvršnom postupku kao razlozi za prigovor protiv rješenja o izvršenju, koji je i prijedlog za obustavljenje izvršenja.

Ako usvoji prigovor, sud će, prema okolnostima konkretnog predmeta, obustaviti izvršenje u cijelosti ili djelimično i ukinuti provedene radnje (član 49, stav 3). U praksi su najčešća rješenja o obustavljanju postupka koja sud donosi na prijedlog stranke.

Pravosnažnim ukidanjem potvrde izvršnosti, izvršna isprava prestaje biti valjan pravni osnov za prinudno provođenje izvršenja.

Sud će izvršenje obustaviti po službenoj dužnosti i kada, u skladu sa odredbama koje uređuju obligacione odnose, treće lice ispuni obavezu prema tražitelju izvršenja umjesto izvršenika. Dakle, u ovom slučaju obustava postupka ne nastupa zbog nemogućnosti namirenja potraživanja već što je ispunjena obaveza prema tražitelju izvršenja.

Izvršenje će se obustaviti ako je postalo nemoguće ili se ne može provesti iz drugih razloga. Ovo će se dogoditi u slučajevima kao što su: kada tražitelj izvršenja nije predujmio troškove postupka u roku koji je sud odredio, zatim u slučaju smrti izvršenika koji nema punomoćnika ili zakonskog zastupnika, a tražitelj izvršenja nije predložio sudu u roku od 15 dana od dana kada je primio obavijest suda o smrti izvršenika da nasljednicima izvršenika postavi privremenog zastupnika i nastavi postupak, kada tražitelj izvršenja u cijelosti ili djelimično povuče prijedlog za izvršenje, ako se nepokretnost nije mogla prodati ni na trećem ročištu (član 95, stav 1), ako tražitelj izvršenja u predviđenom roku ne podnese zahtjev za upis u zemljišne knjige ili u datom roku o tome ne izvijesti sud (član 113, stav 3) i slično.

Prije donošenja rješenja o obustavi izvršenja iz stava 3, člana 63 Zakona o izvršnom postupku, sud će pozvati tražitelja izvršenja da u roku od 15 dana od prijema poziva predloži novo sredstvo ili predmet izvršenja. Rješenje o obustavi sud će donijeti ako prijedlog ne bude podnesen u određenom roku ili ako je prijedlog neosnovan.

Na prijedlog izvršenika sud će obustaviti izvršenje na pojedinim predmetima ako utvrdi da su, nakon isteka roka za prigovor, provođenjem izvršenja zahvaćeni predmeti koji nisu određeni u rješenju o izvršenju, a izuzeti su od izvršenja ili je na njima ograničena mogućnost izvršenja.

Ovakav prijedlog izvršenik može podnijeti u roku od 8 dana od dana njegovog saznanja da je izvršenjem zahvaćen predmet koji je izuzet od izvršenja ili na kojem je ograničena mogućnost izvršenja. Nakon isteka roka od 30 dana od preduzimanja radnje kojom su zahvaćeni navedeni predmeti, prijedlog se više ne može podnijeti.

Rješenjem o obustavi rješenja zbog razloga nabrojanih u članu 63 Zakona o izvršnom postupku sud će ukinuti sve provedene radnje, ako se time ne dira u stečena prava trećih lica.

Pod ukidanjem do tada provedenih radnji podrazumijeva se ne samo pravno ukidanje tih radnji već i njihovo faktičko ukidanje, što znači da se situacija dovede u prvobitni pravni i faktički položaj.

VJEŽBE

Odgovorite jasno i određeno na sljedeća pitanja:

- 1. U kojim slučajevima sud obustavlja izvršenje po službenoj dužnosti?*
- 2. Da li je propust tražitelja izvršenja da predujmi troškove izvršnog postupak u određenom roku opravdan razlog da sud rješenjem obustavi izvršenje?*
- 3. Kako će sud postupiti u slučaju kada tražitelj izvršenja djelimično povuče prijedlog za izvršenje?*
- 4. Kojom vrstom odluke sud obustavlja izvršenje?*
- 5. Koji su razlozi za obustavu izvršenja na osnovu prigovora izvršenika protiv rješenja o izvršenju?*
- 6. Da li se izvršenje može obustaviti u slučaju kada treće lice ispuni obavezu tražitelju izvršenja umjesto izvršenika?*

7. *Koje su zakonske pretpostavke za obustavu izvršenja u slučaju smrti dužnika?*
8. *Koje su zakonske pretpostavke za obustavu izvršenja čiji je predmet nepokretnost?*
9. *Da li rješenjem o obustavi izvršenja mogu biti povrijeđena stečena prava trećih lica?*
10. *U kojem roku izvršenik može podnijeti prijedlog za obustavu izvršenja na predmetu koji nije određen u rješenju o izvršenju, a izuzet je od izvršenja?*

2.18.1 SUDSKA PRAKSA

I

Član 21, stav 1 Zakona o izvršnom postupku

Član 336, stav 1 Zakona o parničnom postupku

Tražitelj izvršenja je podnio prijedlog za dozvolu izvršenja na osnovu vjerodostojne isprave protiv izvršenika radi prinudne naplate iznosa od 507,20 KM.

Prvostepeni sud je usvojio rješenje o izvršenju koje nije uručeno izvršeniku, jer se ne nalazi na označenoj adresi u prijedlogu.

U ovakvoj situaciji prvostepeni sud je trebao primijeniti odredbu člana 336, stav 1 Zakona o parničnom postupku te pozvati tražitelja izvršenja da u određenom roku dostavi tačnu adresu izvršenika, uz upozorenje da će u protivnom postupak biti obustavljen.

Tražitelj izvršenja u žalbi opravdano ukazuje da je prvostepeni sud donoseći osporeno rješenje učinio povredu odredbi postupka zbog kojih nije zakonito i pravilno.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-56/04 od 09.08.2004. godine

II

Član 63, stav 3 Zakona o izvršnom postupku

Tražitelj izvršenja je dostavio novu adresu izvršenice koja je nastanjena na području Srbije i Crne Gore.

Pošto su predmet izvršenja pokretne stvari izvršenice, koja više ne živi na području prvostepenog suda, niti je u Bosni i Hercegovini, pravilno je prvostepeni sud donio rješenje kojim je obustavio izvršenje jer ga zbog objektivnih okolnosti više nije moguće provesti.

Neprihvatljiv je stav žalbe da je u ovom predmetu prvostepeni sud bio dužan primijeniti odredbu člana 296, stav 4 i 5 Zakona o parničnom postupku

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-446/04 od 29.09.2004. godine

III**Član 16, stav 2 Zakona o izvršnom postupku**

Prvostepeni sud je na osnovu člana 16, stav 2 Zakona o izvršnom postupku pravilno postupio kada je osporenim rješenjem obustavio izvršenje, jer tražitelj izvršenja nije predujmio troškove postupka u određenom roku, pa se zbog ovog njegovog propusta izvršenje ne može provesti.

Neosnovana je tvrdnja tražitelja izvršenja da nije primio zaključak na osnovu kojeg je bio dužan uplatiti 30,00 KM na ime troškova izvršnog postupka, jer u spisu postoji dostavnica da mu je isti uredno uručen.

Kantonalni sud u Zenici broj: Gž-364/04 od 27.07.2004. godine

IV**Član 63, stav 3 Zakona o izvršnom postupku**

Sud je rješenjem broj: I-15/02 od 24.01.2002. godine odredio izvršenje protiv izvršenika radi naplate novčane kazne i troškova krivičnog postupka na osnovu

pravosnažne i izvršne presude bivšeg Osnovnog suda u Rogatici broj: K-10/01 od 02.07.2001. godine.

Članom 97 KZ bivše SFRJ, koji se u ovom slučaju ima primijeniti, određeno je da se izrečena novčana kazna ne može izvršiti kada proteknu dvije godine od dana pravosnažnosti presude, a članom 99 istog Zakona da zastarjelost izvršenja kazne nastaje u svakom slučaju kada protekne dva puta onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost izvršenja.

S obzirom da je navedena presuda bivšeg Osnovnog suda u Rogatici postala pravosnažna 17.08.2001. godine, očigledno je da je u međuvremenu nastupila zastarjelost izvršenja kazne.

Imajući u vidu navedeno, sud je primjenom člana 63, stav 3 Zakona o izvršnom postupku obustavio izvršenje radi naplate novčane kazne.

Osnovni sud u Sokocu broj: 89 0 I 000258 01 I od 19.06.2008. godine

REPUBLIKA SRPSKA

OSNOVNI SUD U SOKOCU

Broj: 89 0 II 0005182 02 I

Sokolac, 31.07.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja Javno preduzeće Radio-televizija Republike Srpske Banja Luka, protiv izvršenika B.B.iz Sokoca, radi naplate novčanog potraživanja, dana 31.07.2008. godine donio je

R J E Š E N J E

Obustavlja se postupak izvršenja u ovoj pravnoj stvari.

O B R A Z L O Ž E N J E

Odlučujući o prijedlogu tražioca izvršenja sud je rješenjem o izvršenju odredio predloženo izvršenje radi naplate noćanog potraživanja tražioca izvršenja.

Rješenje o izvršenju dostavljeno je na adresu izvršenika ali je isto vraćeno sudu sa napomenom dostavljеча da je izvršenik umro.

Članom 34. stav4. Zakona o izvršnom postupku određeno je da u slučaju smrti izvršenika koji nema punomoćnika ili zakonskog zastupnika sud će nasljednicima, ako to predloži tražilac izvršenja, u roku od petnaest dana od kada je primio obavještenje o smrti izvršenika, postaviti privremenog zastupnika, na trošak tražioca izvršenja, po pravilu iz reda lica koja su u posjedu imovine koja je predmet izvršenja i nastaviti postupak. Ako ovlašteno lice ne predloži nastavak postupka u ostavljenom roku, sud će obustaviti postupak.

Sud je dopisom od 04.06.2008. godine, koji je tražilac izvršenja uredno primio 09.06.2008. godine, obavijestio tražioca izvršenja o smrti izvršenika ali tražilac izvršenja nije u ostavljenom roku niti do danas predložio sudu da nasljednicima postavi privremenog zastupnika, pa je sud primjenom naprijed navedenog propisa donio odluku kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

POUKA : Protiv ovog rješenja dozvoljen je prigovor ovom sudu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Republika Srpska

Osnovni sud u Sokocu

Broj 89 0 Ip 001814 05 Ip

Sokolac, 25.3.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja DOO „Mljet“ Sokolac koga zastupa punomoćnik advokat u Sokocu B.B., protiv izvršenika PP „Elitas“ Pale koga zastupa zakonski zastupnik C.C. iz Pala, radi naplate duga, dana 25.3.2008. godine donio je

R J E Š E N J E

Obustavlja se postupak izvršenja u ovoj pravnoj stvari a sprovedene radnje ukidaju.

O B R A Z L O Ž E N J E

Rješenjem o izvršenju broj I-336/05 od 15.11.2005. godine određeno je izvršenje na osnovu izvršne isprave na novčanim potraživanjima izvršenika.

Nakon što je sud dostavio rješenje o izvršenju banci kod koje se vodi račun izvršenika, ista je dana 20.8.2007. godine dostavila izvještaj sudu da na navedenom račun izvršenika nema novčanih sredstava još od 30.9.2005. godine te da se zbog toga ne može izvršiti navedeno rješenje.

Sud je dopisom od 6.9.2007. godine obavijestio tražioca izvršenja o nemogućnosti sprovođenja izvršenja na novčanom potraživanju izvršenika na način kako je to predloženo u prijedlogu za izvršenje i pozvao je tražioca izvršenja da u roku od osam dana obavijesti sud u kom pravcu dalje disponira za svojim prijedlogom.

Navedeni dopis suda od 6.9.2007. godine tražilac izvršenja je primio 21.9.2007. godine a u ostavljenom roku niti do danas nije predložio novo sredstvo ili predmet izvršenja.

Imajući u vidu navedeno, sud je primjenom člana 63. stav 4. Zakona o izvršnom postupku donio odluku kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

POUKA : Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda u tri primjerka.

Republika Srpska

Osnovni sud u Sokocu

Broj : 89 0 Ip 001905 05 Ip

Sokolac, 26.3.2008. godine

Osnovni sud u Sokocu, sudija A.A., u izvršnom postupku tražioca izvršenja MIRAS D.O.O. ZVORNIK, Karakaj b.b, protiv izvršenika AKAS D.O.O. Sokolac , dana 26.03.2008. godine donio je

R J E Š E N J E

Obustavlja se postupak izvršenja u ovoj pravnoj stvari .

O B R A Z L O Ž E N J E

Rješenjem o izvršenju ovog suda broj Ip-80/05 od 11.02.2005. godine određeno je izvršenje na osnovu pravosnažne i izvršne presude Osnovnog suda u Zvorniku broj Ps-148/2003 od 24.02.2004. godine i to popisom, procjenom i prodajom pokretnih stvari izvršenika te prenosom novčanih sredstava dobijenih prodajom tih stvari na žiro račun tražioca izvršenja.

Imajući u vidu da prilikom zapljene nisu pronađene pokretne stvari koje mogu biti predmet izvršenja, sud je o tome obavijestio tražioca izvršenja dopisom od 26.10.2006. godine jer isti nije bio prisutan zapljeni i upozorio ga da će sud obustaviti postupak izvršenja ako tražilac izvršenja u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja obavijesti ne predloži ponovno sprovođenje zapljene ili ako se pri ponovnoj zapljene ne pronađu stvari koje mogu biti predmet izvršenja.

Tražilac izvršenja je dana 01.11.2006. godine primio navedeno obavještenje a u roku od tri mjeseca nije predložio ponovno sprovođenje zapljene, pa je sud primjenom člana 125. stav 3. Zakona o izvršnom postupku donio odluku kao u izreci ovog rješenja.

S U D I J A

A.A.

POUKA : Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Istočnom Sarajevu u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba se podnosi putem ovog suda u tri primjerka.

3 PODMODUL II-VANPARNIČNI POSTUPAK

3.1 POJAM VANPARNIČNOG POSTUPKA

Za razliku od parničnog postupka koji pruža pravnu zaštitu ugroženim ili povrijeđenim subjektivnim pravima, u vanparničnom postupku uređuju se pravni odnosi u kojima nema spora ili ugrožavanja prava. Tu se pravni odnosi moraju urediti sudskim putem, jer

između stranaka nema saglasnosti o načinu njihovog uređenja. Rukovodeći se svojim potrebama svaki pravni poredak određuje obim i vrste vanparničnih stvari.

3.2 OSNOVNE RAZLIKE IZMEĐU PARNIČNOG I VANPARNIČNOG POSTUPKA

Između parničnog i vanparničnog postupka postoje sličnosti, ali i razlike. Ovdje ćemo govoriti samo o nekim važnijim razlikama u ova dva postupka.

Parnični postupak je rigorozan i snabdjeven je jačim procesnim garancijama za pravilno utvrđivanje činjenica i zakonitu primjenu prava, dok je vanparnični postupak elastičniji i lakše prilagodljiviji specifičnim materijama o kojima se u njemu odlučuje. Parnični postupak se nikad ne pokreće po službenoj dužnosti (ne procedat iudex ex officio), dok se neki vanparnični postupci pokreću po načelu dispozicije, a neki po načelu oficijelnosti, kao što je npr. ostavinski postupak. Svi postupci koji se mogu pokrenuti po službenoj dužnosti istovremeno se mogu pokrenuti i prijedlogom ovlašćenog lica. Smatra se da je postupak pokrenut po načelu oficijelnosti i onda kada ga ne pokreće sud već nadležni državni organ, kao što je npr. organ starateljstva ili javni tužilac.

Za razliku od parničnog postupka gdje je sud vezan za obim i sadržinu tužbenog zahtjeva, u vanparničnom postupku sud nije vezan zahtjevom koji je predlagač stavio u prijedlogu. Tako na primjer, ako je srodnik jednog lica tražio djelimično lišenje poslovne sposobnosti, vanparnični sud može, na osnovu izvedenih dokaza, odlučiti da to lice potpuno liši poslovne sposobnosti. Iz navedenog se može zaključiti da predlagač nije dužan da u prijedlogu stavi određeni zahtjev.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na lična i porodična stanja učesnika, kao i u drugim vanparničnim stvarima koje se odnose na prava i pravne interese sa kojima učesnici ne mogu raspolagati, učesnici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnog učesnika, niti zaključiti sudsko poravnanje. U ovim postupcima sud može utvrđivati i činjenice koje učesnici nisu iznijeli, kao i činjenice koje među učesnicima nisu sporne ako su od značaja za odlučivanje (čl. 8. Zakona o vanparničnom postupku BiH).

Vanparnični sud takođe nije vezan označenjem učesnika u prijedlogu kojim se pokreće postupak, jer svojstvo učesnika ima svako lice o čijim pravima ili pravnim interesima se odlučuje. Tako, na primjer, ako je u prijedlogu kojim se pokreće ostavinski postupak navedeno da je ostavilac ostavio određeni broj srodnika koji imaju pravo na nasljeđivanje, sud je dužan da utvrdi koja su sve lica članovi određenog nasljednog reda i da ta lica pozove na ročište, iako ih predlagač nije označio kao učesnike u postupku.

U parničnom postupku tužilac može povući tužbu do zaključenja glavne rasprave. Od trenutka kad se tuženi upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, za povlačenje tužbe potreban je i njegov pristanak. U vanparničnom postupku prijedlog se može povući do donošenja prvostepene odluke, ali i poslije tog momenta, sve do pravosnažnosti, pod uslovom da se povlačenjem prijedloga ne vrijeđaju prava ostalih učesnika ili ako ostali učesnici na to pristanu. Ako je prijedlog povučen poslije donošenja prvostepene odluke -

prvostepeni sud će odluku ukinuti. Povlačenje prijedloga od strane više lica vrši se njihovom saglasnom izjavom, ako zakonom nije drukčije određeno. Ako su neki učesnici povukli prijedlog, a drugi nisu, oni koji su ostali pri prijedlogu mogu tražiti da se postupak nastavi.

Prethodno pitanje u vanparničnom postupku ima iste bitne karakteristike kao i prethodno pitanje u parničnom postupku. Razlika postoji u tome što su ovlaštenja vanparničnog suda da sam rješava prethodno pitanje uža od ovlaštenja parničnog suda.

Naime, ako su među učesnicima vanparničnog postupka sporne činjenice važne za rješavanje prethodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu radi rješavanja prethodnog pitanja.

Na parnicu sud će uputiti onog učesnika čije pravo smatra manje vjerovatnim ako zakonom nije drukčije određeno (čl. 22). Ako učesnik koji je upućen na parnicu pokrene parnicu u roku koji ne može biti duži od 30 dana, vanparnični postupak će se prekinuti do pravosnažnog okončanja parničnog postupka. Ako nijedan od učesnika do završetka vanparničnog postupka ne pokrene parnicu, sud će dovršiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu (čl. 23). (Sve što je rečeno za upućivanje na parnicu odnosi se i na upućivanje na upravni postupak).

Kad odluka suda zavisi od rješavanja prethodnog pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organi (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje, ako zakonom nije drukčije određeno. Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravno dejstvo samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje riješeno.

Za razliku od parničnog postupka gdje moraju učestvovati dvije stranke u vanparničnom postupku moguće je postupanje samo sa jednom strankom (npr. Lišenje poslovne sposobnosti), sa dvije stranke (npr. određivanje naknade za eksproprisanu nepokretnost) i sa više stranaka (npr. ostavinski postupak). Kada u vanparničnom postupku učestvuje više lica sa svojstvom učesnika, oni po pravilu nisu raspoređeni na dvije međusobno suprotstavljene strane pa otuda u ovom postupku suprotnost interesa redovno nije obilježje procesnog položaja učesnika, za razliku od parničnog postupka.

U vanparničnom postupku šira su pravila o stranačkoj i procesnoj sposobnosti.

Svojstvo stranke priznaje se i nekima kojima se u parnici ne priznaje stranačka sposobnost (npr. organu starateljstva), a nekim osobama kojima se ne priznaje parnična sposobnost dopušta se samostalno preduzimanje procesnih radnji, kao što je, na primjer, maloljetnik koji traži dozvolu za stupanje u brak ili lice koje je lišeno poslovne sposobnosti pa traži da joj se poslovna sposobnost vrati itd.

3.3 NAČELA VANPARNIČNOG POSTUPKA

Određene posebnosti vanparničnog postupka u odnosu na parnični postupak tiču se i načela ovih postupaka. **Usmenost** uopšte nije karakteristika vanparničnog postupka. O prijedlozima učesnika sud odlučuje na ročištu samo u slučajevima kada je to zakonom

određeno, ili kad ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga održavanje

ročišta cjelishodno (čl. 11. st. 1.). Prema zakonu o vanparničnom postupku BiH obavezna su ročišta: u postupku za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti (čl. 35 st. 1.) u postupku za produženje i prestanak roditeljskog prava (čl. 84. st. 2.) u postupku za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava (čl. 89. st. 2.) u postupku za raspravljanje zaostavštine (čl. 124. st. 1.) u postupku za određivanje naknade za eksproprisane nepokretnosti (čl. 149. st. 1.) u postupku za upravljanje i korišćenje zajedničkim stvarima (čl. 156. st. 1.) u postupku za diobu stvari i imovine u suvlasništvu (čl. 164.) u postupku za poništenje isprava (čl. 227.).

Izostanak pojedinih učesnika sa ročišta ne sprečava sud da dalje postupa, ako zakonom nije drukčije određeno (čl. 11. st. 2.). Smatra se da je prijedlog povučen kad predlagač ne dođe na prvo ročište ako je bio uredno pozvan, a ne postoje opštepoznate okolnosti koje su ga spriječile da dođe na ročište (čl. 12. st. 5.). **Načelo neposrednosti**, pošto je vezano za načelo usmenosti, ima veći značaj u onim vanparničnim postupcima u kojima je obavezno održavanje ročišta.

U vanparničnim postupcima u kojima se odlučuje o ličnim i porodičnim stanjima učesnika **javnost** je isključena, osim u postupku proglašenja nestalih lica umrlim i dokazivanje smrti (čl. 9. st. 2.).

O **načelu kontradiktornosti** u vanparničnom postupku postoje različita mišljenja, ali u savremenoj jugoslovenskoj doktrini preovlađuje stanovište da je načelo kontradiktornosti u vanparničnom postupku ograničeno u odnosu na ovo načelo u parničnom postupku, posebno zato što za neke vanparnične postupke važi pravilo o pozivanju učesnika oglasom a ne dostavljanjem.

U parničnom postupku sud meritorno odlučuje presudom, a u svim drugim slučajevima, tj. u tzv. procesnim pitanjima, odlučuje rješenjem. Izuzetno, odlukom u obliku rješenja parnični sud odlučuje o predmetu spora i to samo u postupku izdavanja platnog naloga i u postupku zbog smetanja posjeda. U vanparničnom postupku sud uvijek odlučuje u obliku rješenja - bilo da se radi o tzv. procesnim pitanjima ili o samom predmetu spora.

Žalba je u parničnom postupku devolutivan (o njoj odlučuje viši sud), suspenzivan (odlaže izvršenje kondemnatorne presude) i prekluzivan (podnosi se u strogom roku od 15 dana) redovni pravni lijek. U vanparničnom postupku žalba u pravilu ima iste ove karakteristike. Međutim, izuzetno ona može pod određenim uslovima da ima i sve suprotne karakteristike (remonstrativnost, neprekluzivnost i nesuspensivnost).

a) **Remonstrativnost** - Prvostepeni sud može (a ne mora) povodom blagovremeno izjavljene žalbe novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako nađe da je žalba osnovana a time se ne vrijeđaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rješenju.

Ako prvostepeni sud ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, žalbu, zajedno sa spisima, dostaviće drugostepenom sudu na odlučivanje bez obzira da li je žalba podnesena u zakonom određenom roku.

b) **Neprekluzivnost** - Neblagovremenu žalbu (nije podnesena u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja) prvostepeni sud neće odbaciti nego će je podnijeti na rješavanje

višem sudu. Viši sud može (a ne mora) uzeti u postupak i rješavati žalbu koja je neblagovremeno podnesena pod uslovom da se time ne vrijeđaju prava drugih lica koja se zasnivaju na rješenju (čl. 20. st. 3.).

v) **Nesuspenzivnost** - Od principa suspenzivnosti sud može odstupiti ili na osnovu zakona ili na osnovu odluke suda. U Zakonu o vanparničnom postupku BiH, na primjer, izričito je određeno da žalba nema suspenzivno dejstvo protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti (čl. 42. st. 3.) i protiv rešenja o zadržavanju u zdravstvenoj organizaciji i puštanju iz ove organizacije (čl. 58. st. 2.).

Sud takođe može da odluči da iz važnih razloga žalba nema suspenzivno dejstvo i onda kada zakon to nije izričito odredio. Međutim, sud ima i suprotna ovlašćenja. Naime, sud može odlučiti da izjavljena žalba ima suspenzivno dejstvo, iako je zakonom određeno da žalba ne zadržava izvršenje rješenja. Iz navedenog se može zaključiti da su ovlašćenja vanparničnog suda velika, kako u pogledu odlučivanja da žalba nema suspenzivno dejstvo, tako i u obrnutom smislu. Prilikom ovog odlučivanja sud treba da utvrdi postojanje "važnih razloga", koji u zakonu nisu određeni. Kad sud odluči da žalba ne zadržava izvršenje rješenja određice, radi zaštite maloljetnika ili drugih lica pod posebnom društvenom zaštitom, polaganje obezbjeđenja u gotovom novcu, a izuzetno i u drugom obliku (čl. 19. st. 3.).

3.4 VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

U vanparničnom postupku u kome se odlučuje o stambenim stvarima i o naknadi za ekspropisanu nepokretnost, protiv pravosnažnog rješenja donesenog u drugom stepenu, **dopuštena je revizija** (čl. 26.).

3.5 PRIJEDLOG ZA PONAVLJANJE POSTUPKA

Uređen je drugačije nego u parničnom postupku. Po ovom vanrednom pravnom lijeku postupiće kao po neblagovremeno podnesenoj žalbi, ako su ispunjeni uslovi pod kojima drugostepeni sud može postupati po neblagovremenoj žalbi (ako se time ne vrijeđaju prava drugih lica koja se zasnivaju na pobijanom rješenju). Ukoliko drugostepeni sud nađe da ti uslovi ne postoje, vratiće predmet prvostepenom sudu radi postupanja po prijedlogu.

Protiv rješenja kojim je postupak pravosnažno završen, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti ako je učesniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom.

3.6 PRAVILA O SUKOBU IZMEĐU VANPARNIČNOG I PARNIČNOG POSTUPKA

Može se desiti da u jednoj pravnoj stvari sud vodi parnični postupak, iako je trebalo primijeniti pravila vanparničnog postupka. Zbog toga Zakon o parničnom postupku u čl. 19. određuje način postupanja parničnog suda u slučaju da se u toku postupka zaključi da

je trebalo voditi vanparnični postupak. Do donošenja odluke o glavnoj stvari sud će rješenjem obustaviti parnični postupak ako utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima vanparničnog postupka. Postupak će se po pravosnažnosti rješenja nastaviti po pravilima vanparničnog postupka pred nadležnim sudom. Radnje koje je sproveo parnični sud (uviđaj, vještačenje, saslušanje svjedoka i dr.), kao i odluke koje je donio taj sud, nisu bez važnosti samo zbog toga što su preduzete u parničnom postupku. To je zbog toga što parnični postupak s formalnog aspekta pruža veće garancije za njihovu pravilnost i zakonitost od vanparničnog postupka. Zakon o vanparničnom postupku BiH reguliše obrnuti slučaj. Naime, prema čl. 15. ako vanparnični sud utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka, obustaviće vanparnični postupak. Po pravosnažnosti ove odluke, postupak će se sprovesti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom.

3.7 SUDSKA PRAKSA:

3.7.1 RJEŠAVANJE PRETHODNOG PITANJA

Vanparnični sud može rešiti prethodno pitanje samo ako među strankama nema činjenica koje su sporne.

Iz obrazloženja:

Vanparnični postupak je sudski postupak u kome se, po pravilu, odlučuje na bazi nespornih činjenica. Izuzeci se određuju izričitim propisom. Takav propis je dopuštao da se u vanparničnom postupku donese rešenje koje zamenjuje ugovor o korištenju stana. U tom postupku bilo je moguće da vanparnični sud reši i prethodno pitanje, ukoliko ono nije iziskivalo utvrđivanje činjenica i razrešenje drugih činjeničnih pitanja od značaja za rešavanje prejudiciranog pitanja. Međutim, u ovom slučaju prethodno pitanje nije bilo čisto pravno. Ono je zahtevalo da se razjasne činjenice od značaja za postojanje prava koje omogućuje sukcesiju stanarskog prava od ranijeg nosioca stanarskog prava na tuženog. Zato i nije bilo moguće da o tom prethodnom pitanju odlučuje vanparnični sud. On je trebao, u smislu člana 24. Zakona o vanparničnom postupku, da prekine postupak i učesnika uputi na parnicu, jer su među učesnicima bile sporne činjenice od značaja za rešavanje prethodnog pitanja.

3.7.2 DOZVOLJENOST REVIZIJE

U vanparničnoj stvari u kojoj se ispituje da li su ispunjeni uslovi za priznanje strane sudske odluke revizija nije dozvoljena.

Iz obrazloženja:

Iz spisa proizlazi da je poverilac tražio priznanje strane sudske odluke – hitne odluke Trgovačkog suda u Parizu broj 11364/88 od 31. januara 1989. godine te da se ista odluka proglasi izvršnom.

Za postupanje u ovoj stvari primenjuju se pravila postupka propisana Zakonom o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 43/82). Prema odredbi člana 101. stav 3. u vezi sa članom 96. stav 2. Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima, strana sudska, odnosno arbitražna odluka priznaje se i utvrđuje njena izvršnost. Protiv tog rešenja dužnik može izjaviti jedino žalbu u smislu odredaba člana 101. st. 3. i 4. Zakona.

Dakle, u konkretnom slučaju radi se o vanparničnoj stvari u kojoj se ispituje da li su ispunjeni uslovi za priznanje sudske odluke iz čega proizlazi da se rešenjem o priznanju ne odlučuje u meritumu, budući da pravosnažna odluka u meritumu već postoji, te da se u ovom postupku samo traži njeno priznanje.

Kako je po odredbi člana 400. ZPP propisano da je revizija dozvoljena protiv rešenja kojim je postupak pravosnažno okončan, a on je okončan odlukom čije se priznanje traži, to proizlazi da revizija nije dozvoljena.

3.7.3 SUDSKI ROKOVI

Rok koji odredi sud u vanparničnom postupku je sudski, a ne i zakonski prekluzivni rok.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijanog rešenja proizlazi da je prvostepeni sud odbacio tužbu iz razloga što je tužilac u vanparničnom postupku rešenjem suda upućen na parnicu sa nalogom da tužbu podnese u roku od 15 dana, a tužilac je takvu tužbu, koja je predmet raspravljanja podneo po proteku navedenog roka, pa je našao da je tužba neblagovremena.

Okružni sud nalazi da je ovakvo stanovište prvostepenog suda pogrešno. Rok za podnošenje tužbe, koji je dao, sud u vanparničnom postupku tužiocu, je sudski, a ne zakonski prekluzivni rok, što znači da tužilac, po proteku toga roka ne gubi pravo na podnošenje ovakve tužbe. Uostalom tužbu za utvrđenje prava svojine na nepokretnosti tužilac može podneti u svako doba, i mimo naloga suda u vanparničnom postupku.

3.7.4 SUKOB VANPARNIČNOG I PARNIČNOG POSTUPKA

Sud je učinio bitnu povredu odredaba Zakona o parničnom postupku kada je presudom okončao parnicu iz istog činjeničnog i pravnog osnova, između istih stranaka u predmetu o kome je ranije u vanparničnom postupku zaključeno sudsko poravnanje.

Iz obrazloženja:

Pobijana presuda zasniva se na utvrđenju da je tužilac tuženom pozajmio 12.000 DEM i da je poravnanjem zaključenim u vanparničnom postupku kod Opštinskog suda u B. P.

konstatovano da je toga dana tužilac pozajmio tuženom novac od 12.000 nemačkih maraka - protivvrednost u dinarima, te da se obavezuje da pozajmljeni iznos od 12.000 DEM protivvrednost u dinarima vrati tužiocu najkasnije za šest (6) meseci, te se konstatuje da se ovom poravnanju priznaje snaga izvršne sudske odluke. Tuženi je jedan iznos duga vratio tako da je prema nalazu veštaka devizna protivvrednost uplata iznosila 5.589 nemačkih maraka po kursu koji je važio na deviznom tržištu na dan 30.10.1991. godine a preostali dug je iznosio 6.411 nemačkih maraka u dinarskoj protivvrednosti na dan isplate. Prvostepeni i drugostepeni sud smatrali su da je tuženi dužan da vrati navedeni iznos deviza u dinarskoj protivvrednosti na dan isplate sa zakonskom kamatom, a prema zaključenom poravnanju. Revizijski sud je smatrao da je između stranaka iz istog pravnog odnosa u predmetu zaključeno sudsko poravnanje u kome su se stranke poravnale u odnosu na obavezu tuženog da tužiocu isplati dinarsku protivvrednost 12.000 DM, te da su prvostepeni i drugostepeni sud odlučujući o tužbenom zahtevu tužioca o kome je već zaključeno sudsko poravnanje učinili bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP-a. U zahtevu za zaštitu zakonitosti Saveznog državnog tužioca se ističe da je Vrhovni sud Srbije pogrešno smatrao da se radi o sudskom poravnanju te da je pogrešno primenjen član 394. stav 2. Zakona o parničnom postupku kada je ukinuto prvostepeno i drugostepeno rešenje te odbačena tužba. Ukazuje se da je revizijskim rešenjem učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 1. ZPP-a.

Ovakav stav u zahtevu za zaštitu zakonitosti nije prihvatljiv. Članom 323. Zakona o parničnom postupku propisana je obaveza suda da u toku celog postupka po službenoj dužnosti pazi da li se vodi parnica o predmetu o kome je ranije bilo zaključeno sudsko poravnanje i da ukoliko utvrdi da se parnica vodi o predmetu o kome je već zaključeno sudsko poravnanje odbaci tužbu. Sud je u konkretnom slučaju u toku postupka utvrdio da je o istom potraživanju između istih stranaka zaključeno poravnanje u vanparničnom predmetu R. 44/91 pa je sadržaj tog poravnanja i komentarisao u presudi. Kako je sudsko poravnanje po svom procesno-pravnom dejstvu izjednačeno sa pravosnažnom presudom to kao i kod ocene postojanja pravosnažne presude treba imati u vidu da postoji identitet stranaka, identitet zahteva i identitet činjeničnog osnova. U konkretnom slučaju postoji identitet stranaka jer su u poravnanju učestvovali tužilac i tuženi u svojstvu predlagača i protivnika, postoji identitet zahteva jer se radi o novčanom potraživanju nastalom iz istog pravnog osnova, pozajmice 12.000 nemačkih maraka i identitet činjeničnog osnova.

Sledom navedenog prvostepeni sud je bio dužan da nakon saznanja za postojanje navedenog sudskog poravnanja tužbu tužioca odbaci. Kako nije ovako postupio učinio je povredu odredaba Zakona o parničnom postupku iz člana 354. stav 2. tačka 11. koju nije otklonio ni okružni sud, pa je revizijski sud pravilno postupio kada je reviziju tuženog usvojio i ukinuo drugostepenu i prvostepenu presudu a tužbu tužioca odbacio. U postupku pred revizijskim sudom nije učinjena povreda odredaba Zakona o parničnom postupku na koju se u zahtevu ukazuje pa je zahtev za zaštitu zakonitosti na osnovu člana 393. u vezi člana 415. ZPP-a odbijen.

3.7.5 PREINAČENJE ILI UKIDANJE REŠENJA

Drugostepeni sud može sam ukinuti ili preinačiti svoje ranije rešenje, ako se

time ne vređaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rešenju.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 21. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku predviđeno je da prvostepeni sud može povodom žalbe, sam novim rešenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rešenje, ako se time ne vređa pravo drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rešenju. Pošto su žalioци lica koja su prvostepenim rešenjem oglašena za naslednika zaostavštine ostavioca po osnovu zakona i sporazuma o deobi imovine, to se donetim rešenjem neće vređati njihova prava zasnovana na tom rešenju, pa je samim tim imalo mesta primeni odredbe člana 21. Zakona o vanparničnom postupku.

3.7.6 PREKID VANPARNIČNOG POSTUPKA

Ukoliko su među strankama u vanparničnom postupku sporne činjenice

važne za rešenje prethodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku

pokrenu parnicu radi rešenja spornog prava odnosno pravnog odnosa.

Iz obrazloženja:

Kako se iz spisa vidi predlagač je podneo predlog za fizičku deobu nepokretnosti upisane u ZKUL 577 na KP KO Krnjača - stambena zgrada i zemljište u površini od 36 ari na tri jednaka dela. Prema stanju u zemljišnim knjigama, stambena zgrada sastoji se od tri prostorije ukupne površine 32 m². Protivnik predlagača drugog reda A. M. Kupila je od zemljišno knjižnog vlasnika Č. L.J. jednu trećinu idealnog dela stambene zgrade i traži da joj se taj deo izdvoji, što predlagač osporava.

Prema tome, među strankama postoji spor o veličini udela i opsega zajedničke stvari, pa je pravilno postupio prvostepeni sud kada je doneo pobijano rešenje. S obzirom na navedeno, neosnovano predlagač traži da se izvrši deoba samo prema zemljišno knjižnom stanju koje je među strankama sporno. Protivnik predlagača A. M. traži više nego što joj prema stanju u zemljišnoj knjizi pripada, pa je pravilno prvostepeni sud postupio kada je protivnika predlagača A. M. uputio na parnicu smatrajući da je njeno pravo manje verovatno.

3.7.7 KADA SUD POSTUPA I ODLUČUJE U VANPARNIČNOM A KADA U

3.7.8 PARNIČNOM POSTUPKU

O ličnim, porodičnim imovinskim i drugim pravnim stvarima iz nadležnosti redovnih sudova, koje nisu predviđene odredbama člana 1. Zakona o vanparničnom postupku, odlučuje se u PARNIČNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

"Odredbom člana 50. stav 3. Pravilnika o davanju na korišćenje stanova iz stambenog fonda Jugoslovenske narodne armije propisano je da, ukoliko nosilac stanarskog prava odbija da se preseli u ponuđeni stan, o tome odlučuje sud u vanparničnom postupku.

Međutim, prema odredbi člana 1. Zakona o vanparničnom postupku, ovim zakonom se određuju pravila po kojima redovni sudovi postupaju i odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravnim stvarima koje se po ovom ili drugom zakonu rešavaju u vanparničnom postupku. Odredbe ovog zakona primenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti redovnih sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rešavaju u vanparničnom postupku, ako se ne odnose na zaštitu povređenog ili ugroženog prava, niti se zbog učesnika u postupku mogu primeniti odredbe Zakona o parničnom postupku.

Pošto ni Zakon o vanparničnom postupku, ni drugim zakonom izričito nije propisano da o zahtevu za preseljenje odlučuje vanparnični sud i pošto se u ovom slučaju mogu primeniti odredbe Zakona o parničnom postupku, prvostepeni sud je pravilno našao da vrsta postupka pred redovnim sudom u ovom slučaju nije mogla biti propisana pravilnikom saveznog sekretara za narodnu odbranu i da postupak u ovoj pravnoj stvari treba sprovesti po pravilima parničnog postupka.

Međutim, nižestepeni sudovi su pogrešno našli da predlog predlagača u ovom slučaju treba odbaciti kao nedozvoljen. Ovo zbog toga, što je odredbom člana 16. Zakona o vanparničnom postupku propisano da će sud obustaviti vanparnični postupak ako utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka."

3.7.9 PRAVOSNAŽNOST ODLUKE VANPARNIČNOG SUDA

Pravosnažnost rešenja u vanparničnom postupku ne sprečava da se o tom zahtevu odlučuje u parnici, pod određenim zakonskim uslovima.

Iz obrazloženja:

"Pravilno je prvostepeni sud doneo pobijanu odluku u smislu člana 151. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku SRS (ZVP), a ovo iz razloga da je protivnik po ovoj pravnoj stvari istakla da je vlasnik na idealnoj 1/2 predmetne zaostavštine, i to po osnovu sticanja u bračnoj zajednici sa ostaviocem, pa je tako između stranaka došlo do spora u odnosu na pravo svojine na predmetnoj imovini, a takođe i u odnosu na udeo u istoj.

U žalbi se, u stvari, ističe da je sve prednje već raspravljeno pravosnažnim rešenjem nadležnog ostavinskog suda.

Međutim, po članu 26. ZVP pravosnažno rešenje u vanparničnom postupku ne sprečava da se po istom zahtevu odlučuje u parnici, a naročito ako se radi o pravu svojine ili drugom pravnom osnovu koji je nezavisan od prava na nasleđe. Zbog toga, u smislu člana 150 ZVP obavezno će se prekinuti postupak po fizičkoj deobi, iako se zahtev zasniva na pravosnažnom rešenju ostavinskog suda, ukoliko neko od učesnika istakne da ima pravo

svojine na istoj stvari, ali po drugom pravnom osnovu, jer to znači da je sporno pitanje predmet deobe ili eventualno udela u toj imovini, a takođe se u tom slučaju predlagač obavezno upućuje na parnicu."

3.7.10 PREINAČENJE SOPSTVENE ODLUKE

Prvostepeni sud kao vanparnični povodom žalbe, može sam novim rešenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rešenje, a ne može doneti novo posebno rešenje koje je kontradiktorno prethodnom.

Prvostepeni sud je doneo rešenje po ovoj pravnoj stvari o raspravljanju zaostavštine ostavioca i oglasio za zakonske naslednike određene učesnike, a potom povodom žalbe jednog učesnika doneo je novo rešenje kojim je odredio prekid postupka po ovoj pravnoj stvari i uputio određenog učesnika na parnicu protiv drugog učesnika radi utvrđivanja određenih činjenica.

Iz obrazloženja:

"U smislu člana 21. Zakona o vanparničnom postupku ("Sl. glasnik SRS" broj 25/82) prvostepeni sud kao vanparnični može povodom žalbe, sam novim rešenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rešenje, ako se time ne vređaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rešenju, s tim što će u suprotnom žalbu zajedno sa spisima dostaviti drugostepenom sudu na rešavanje, a ne može doneti novo posebno rešenje koje je kontradiktorno prethodnom."

3.7.11 DOZVOLJENOST REVIZIJE

Revizija protiv rešenja o prekidu postupka nije dozvoljena.

Iz obrazloženja:

"Prvostepenim rešenjem odbijen je prekid postupka do okončanja spora u predmetu broj P 7405/88, te je određeno da će se postupak nakon toga nastaviti.

Drugostepenim rešenjem žalba predlagača je odbijena i navedeno prvostepeno rešenje potvrđeno.

Predlagateljica je izjavila reviziju protiv navedenog drugostepenog rešenja.

Prema odredbi člana 28. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku ("Sl. List SAPV", br. 27/88"), revizija u vanparničnom postupku nije dozvoljena, ukoliko ovim ili drugim zakonom nije određeno drugačije. Prema odredbi stava 2. istog člana, u vanparničnom postupku u kome se odlučuje, između ostalog, i o vanparničnim stvarima koje se odnose na stanarsko pravo, protiv pravosnažnog rešenja drugostepenog suda može se izjaviti revizija, ukoliko ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno.

Prema odredbi člana 31. navedenog Zakona o vanparničnom postupku, u vanparničnom postupku shodno se primenjuju odredbe o parničnom postupku ukoliko ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno. Stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rešenja

drugostepenog suda kojim je postupak pravosnažno završen (član 400. stav 1. ZPP). Kako se, u konkretnom slučaju, radi o prvostepenom rešenju kojim je postupak prekinut, to znači da drugostepenim rešenjem, protiv kojeg je izjavljena revizija, postupak nije pravosnažno završen. Stoga je revizija kao nedozvoljena odbačena."

3.7.12 IZJAVLJIVANJE REVIZIJE

U vanparničnom postupku nije dopuštena revizija protiv drugo-stepenog rješenja, osim u slučaju kada je to zakonom izričito propisano.

Iz obrazloženja:

Zakon o redovnim sudovima ("Službeni list SRBiH", broj 19/86) propisuje da će se u vanparničnim stvarima u pogledu nadležnosti suda za rješavanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti koji podiže javni tužilac, uslova za podizanje zahtjeva i drugih pitanja postupka shodno primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku (član 111 stav

4.). Međutim, taj zakon ne predviđa mogućnost izjavljivanja revizije u vanparničnom postupku.

Prema sadašnjem Zakonu o vanparničnom postupku u principu nije predviđena revizija u tom postupku, osim revizije u postupku o stambenim stvarima i o naknadama za eksproprisane nekretnine (član 26. Zakona o vanparničnom postupku).

Članovi 26. i 231. Zakona o vanparničnom postupku

3.7.13 DOPUŠTENOST REVIZIJE

U vanparničnom postupku je dopuštena revizija samo kada je to zakonom izričito propisano

Iz obrazloženja:

U načelu u vanparničnom postupku nije dopuštena revizija. Na ovo upućuje i odredba iz člana 111. stav 4. Zakona o redovnim sudovima, koji pored zahtjeva za zaštitu zakonitosti ne predviđa reviziju kao vanredno pravno sredstvo protiv pravomoćne odluke drugostepenog suda. Zakon o vanparničnom postupku, koji se u ovom slučaju ne može primijeniti, jer je prvostepeno rješenje donijeto prije stupanja na snagu ovog zakona, (član 231.) propisuje da se u vanparničnom postupku može izjaviti revizija samo u stambenim stvarima i u postupku određivanja naknade za eksproprisane nepokretnosti (član 26.) Time, razumije se, nije isključena mogućnost da se posebnim zakonom za određeni vanparnični postupak predvidi

revizija kao vanredno pravno sredstvo protiv pravomoćnih drugostepenih odluka.

3.7.14 PRETHODNO PITANJE U VANPARNIČNOM POSTUPKU

Vanparnični sud može rešiti prethodno pitanje samo ako među strankama nema činjenica koje su sporne.

"Vanparnični postupak je sudski postupak u kome se, po pravilu, odlučuje na bazi nespornih činjenica. Izuzeci se određuju izričitim propisom. Takav propis je dopuštao da se u vanparničnom postupku donese rešenje koje zamenjuje ugovor o korištenju stana. U tom postupku bilo je moguće da vanparnični sud reši i prethodno pitanje, ukoliko ono nije iziskivalo utvrđivanje činjenica i razjašnjenje drugih činjeničnih pitanja od značaja za rešavanje prejudiciranog pitanja. Međutim, u ovom slučaju prethodno pitanje nije bilo čisto pravno. Ono je zahtevalo da se razjasne činjenice od značaja za postojanje prava koje omogućuje sukcesiju stanarskog prava od ranijeg nosioca stanarskog prava na tuženog. Zato i nije bilo moguće da o tom prethodnom pitanju odlučuje vanparnični sud. On je trebalo, u smislu člana 24. Zakona o vanparničnom postupku, da prekine postupak i učesnika uputi na parnicu, jer su među učesnicima bile sporne činjenice od značaja za rešavanje prethodnog pitanja."

3.8 RASPRAVLJANJE ZAOSTAVŠTINE

Opšte napomene - Ustanova naslijeđa nastaje u momentu delacije i tim istim momentom i samo prema tome momentu ona se konačno i formira. Pravila o zakonskom i testamentalnom nasljeđivanju, koja se obično nazivaju materijalnim nasljednim pravom, predstavljaju, moglo bi se reći, statiku nasljednog prava, jer ona regulišu pravne odnose koji nastaju i formiraju se u jednom određenom momentu.

Međutim, ovako zasnovanu ustanovu nasljeđivanja potrebno je provesti u život, tj. provesti čitav niz radnji putem kojih će se, u svakom pojedinom slučaju, oživotvoriti ustanova nastala momentom smrti ostavioca. Skup svih tih radnji koje imaju da posluže oživotvorenju ustanove naslijeđa i nasljednog prava u konkretnom slučaju naziva se ostavinskim postupkom, a pravni propisi koji regulišu ostavinsku raspravu nazivaju se obično formalnim nasljednim pravom. Zbog toga se ovaj dio nasljednog prava naziva dinamikom nasljednog prava.

U postupku za raspravljanje zaostavštine (ostavinskom postupku) sud utvrđuje ko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim licima (čl. 91-145 ZVPBiH).

Ostavinski postupak se pokreće po službenoj dužnosti čim sud sazna da je neko lice umrlo ili da je proglašeno umrlim.

Za raspravljanje zaostavštine lica koje je u času smrti imalo prebivalište u BiH, a koje je strani državljanin, u pogledu nepokretne imovine koja se nalazi u inostranstvu i u pogledu njegove pokretne imovine, bez obzira gdje se ona nalazi, isključivo je nadležan sud u BiH. Ako se nepokretna imovina lica koje je u času smrti imalo prebivalište u BiH nalazi u inostranstvu, sud u BiH biće nadležan samo ako po zakonima države u kojoj se nalazi imovina nije nadležan inostrani organ.

Za raspravljanje zaostavštine mjesno je nadležan osnovni sud na čijem je području ostavilac imao prebivalište u vrijeme smrti, a ako ostavilac u vrijeme smrti nije imao prebivalište, nadležan je osnovni sud na čijem području je ostavilac imao boravište (ostavinski sud). Ako on u to vrijeme nije imao prebivalište ni boravište na teritoriji

BiH, nadležan je sud na čijem se području nalazi zaostavština ili pretežan dio zaoštavštine.

Privremene mjere za obezbjeđenje zaostavštine može narediti osnovni sud na čijem području je ostavilac umro kao i osnovni sud na čijem području se nalazi zaostavština.

Učesnici u ostavinskom postupku ne mogu ugovoriti ni stvarnu ni mjesnu nadležnost suda.

Prethodne radnje - Ovim nazivom obuhvaćen je niz radnji kojima treba da se omogući i pripremi samo raspravljanje zaostavštine. One obuhvataju: sastavljanje smrtovnice, popis i procjenu imovine, preduzimanje privremenih mjera za obezbjeđenje zaostavštine i postavljanje privremenog staraoca.

Kad je neko lice umrlo ili proglašeno za umrlo, organ uprave nadležan za poslove vođenja matičnih knjiga koji vrši upis smrti u matičnu knjigu umrlih, dužan je da u roku od 30 dana po izvršenom upisu dostavi ostavinskom sudu smrtovnicu za umrlog.

Smrtovnica se sastavlja na osnovu podataka dobijenih od srodnika umrlog, od lica sa kojima je umrli živio, kao i od drugih lica koja mogu pružiti podatke koji se unose u smrtovnicu.

Smrtovnica treba da sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime umrlog i ime njegovog roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrla ženska lica i njihovo djevojačko prezime,
- 2) dan, mjesec i godina, mjesto i, po mogućnosti, čas smrti.
- 3) prebivalište, odnosno boravište koje je umrli imao,
- 4) ime i prezime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište odnosno boravište bračnog druga umrlog i bračne, vanbračne i usvojene djece,
- 5) ime i prezime, datum rođenja i prebivalište, odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljeđe na osnovu zakona, kao i lica koja su pozvana na nasljeđe na osnovu testamenta,
- 6) približna vrijednost nepokretne imovine i posebno približna vrijednost pokretne imovine umrlog.

Poželjno je u smrtovnici navesti još i mjesto gdje se nalazi imovina koju je umrli ostavio, da li ima imovine za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, da li ima gotovog novca, hartija od vrijednosti, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih važnih isprava, da li je umrli ostavio dugove i koliko, da li je ostavio pismeni testament ili ugovor o doživotnom izdržavanju ili sporazum o ustupanju ili raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je umrli sačinio usmeni testament, onda još i ime i prezime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament sačinjen.

Posebno će se u smrtovnici naznačiti da li se očekuje rođenje djeteta umrlog i da li njegova djeca ili bračni drug imaju staratelja.

Ako je prije ostavioca umro njegov bračni drug ili koje njegovo dijete, ili koje drugo lice koje bi moglo biti pozvano na naslijeđe, u smrtovnici će se naznačiti datum i mjesto njihove smrti.

Ako matičar koji je dužan da izvrši upis smrti nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, dostaviće smrtovnicu samo sa onim podacima sa kojima raspolaže (tzv. nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu, i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti ostavinskom sudu na pronalaženje nasljednika i imovine umrlog. Ako je neko lice umrlo van područja opštine u kojoj je imalo prebivalište ili boravište, matičar dostavlja ostavinskom sudu samo izvod iz matične knjige umrlih, kao i podatke sa kojima raspolaže, a koji mogu poslužiti za sastavljanje smrtovnice. Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije imao imovine.

Ako su nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih dostavljeni ostavinskom sudu, onda će sud prema okolnostima upotpuniti ili sastaviti smrtovnicu ili će sastavljanje smrtovnice povjeriti matičaru. Iz razloga cjelishodnosti sud može i sam sastaviti smrtovnicu ako je izvodom iz matične knjige umrlih ili drugom javnom ispravom dokazana smrt nekog lica ili njegovo proglašenje umrlim.

Popis i procjena imovine umrlog vrši se po odluci ostavinskog suda:

- kad se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište,
- kad su nasljednici lica koja usljed maloljetstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobna nikako ili nisu sposobna potpuno da se sama staraju o svojim poslovima,
- kada zaostavština treba da se preda državi, jedinici lokalne samouprave ili pravnom licu,
- u drugim opravdanim slučajevima.

Sud naređuje popis i procjenu kad to zahtjevaju nasljednici, legatari ili povjerioci umrlog. Ove radnje se preduzimaju i bez odluke suda prilikom sastavljanja smrtovnice, ako to traži jedan od nasljednika ili legatara.

Popis imovine obuhvata cjelokupnu nepokretnu i pokretnu imovinu koja je bila u posjedu umrlog u vrijeme njegove smrti. Popis obuhvata i imovinu koja je pripadala umrlom, a nalazi se kod drugog lica, sa naznačenjem kod koga se nalazi ta imovina i po kom osnovu, kao i imovinu koju je držao umrli, a za koju se tvrdi da nije njegova svojina. Prilikom popisivanja zabilježiće se takođe potraživanja i dugovi umrlog, a posebno neplaćeni porezi i doprinosi društvenoj zajednici.

Nepokretne stvari popisuju se pojedinačno sa naznačenjem mjesta gdje se nalaze, vrste i opisa objekta, kulture zemljišta, i zemljišno-knjižnih podataka, ako su poznati.

Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.

Istovremeno sa popisom naznačiće se vrijednost pojedinih nepokretnih i pokretnih stvari koje ulaze u zaostavštinu.

Popis i procjenu imovine vrši nadležni opštinski organ uprave. Popis i procjenu imovine može vršiti i radnik suda koga sudija odredi. Ove radnje vrše se u prisustvu dva

punoljetna lica, a kada je to potrebno i uz sudjelovanje vještaka. Zakon dozvoljava i prisustvo svakog zainteresovanog lica.

Podatke o izvršenom popisu i procjeni imovine dostaviće ostavinskom sudu nadležni opštinski organ uprave koji je izvršio popis i procjenu.

Ako se u zaostavštini pronađu predmeti za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, sa njima će se poslije izvršenog popisa postupati po tim

propisima.

Učesnici mogu prigovoriti popisu ili procjeni. U tom slučaju sud može, ako to smatra za potrebno, odrediti da radnik suda ponovo izvrši popis ili procjenu imovine. Sud može, ako popis imovine nije izvršen, na osnovu podataka zainteresovanih lica sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.

Ako se utvrdi da nijedan od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravLJa imovinom (zaostavštinom), a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni, ili kad druge okolnosti nalažu naročitu opreznost, nadležni opštinski organ uprave predaće u hitnim slučajevima imovinu ili njen dio na čuvanje pouzdanom licu, i o tome će odmah obavijestiti sud na čijem se području ta imovina nalazi, koji može ovu mjeru izmijeniti ili ukinuti. Gotov novac, hartije od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave treba u takvom slučaju predati na čuvanje sudu na čijem području se imovina nalazi. Ovaj sud će obavijestiti ostavinski

sud o svim mjerama za obezbjeđenje zaostavštine.

Ostavinski sud, kada smatra da je to potrebno, postaviće privremenog staratelja zaostavštine. Prije postavljanja privremenog staratelja sud će po mogućnosti, zatražiti

mišljenje u pogledu ličnosti staratelja od lica koja su pozvana na naslijeđe.

Ostavinski sud u toku cijelog postupka za raspravljanje zaostavštine može odrediti mjere za obezbjeđenje zaostavštine.

Postupak sa testamentom - Organ koji sastavlja smrtovnicu dužan je da provjeri da li je umrli ostavio pismeni testament, odnosno da li postoji isprava o usmenom testamentu. Testament koji je umrli ostavio dostavlja se sudu zajedno sa smrtovnicom.

Proglašenje testamenta ima za svrhu:

1) nesumnjivo utvrđenje da testament postoji, bez obzira da li je punovažan i da li ima više testamenata,

2) testament proglašenjem dobija publicitet, te zainteresovana lica mogu da se upoznaju sa njegovom sadržinom.

Proglašenje vrši ostavinski ili drugi osnovni sud kod koga se testament nađe ili kome bude podnesen. Proglašenje se sastoji u tome što Sud otvara testament (bez povrede pečata), čita ga u prisustvu dva punoljetna svjedoka koja mogu biti i lica koja su pozvana na naslijeđe i sastavlja o tome zapisnik. Proglašenju testamenta mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druga zainteresovana lica. Oni mogu tražiti prepis testamenta.

Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta treba da sadrži sljedeće podatke:

- 1) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni,
- 2) ko je testament predao sudu ili sastavljaču smrtovnice,
- 3) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapečaćen,
- 4) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta.

Ako je prilikom otvaranja testamenta primijećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtano i ispravljeno ili ako se što drugo nađe sumnjivo mora se i to u zapisniku navesti.

Zapisnik potpisuje sudija, zapisničar i svjedoci.

Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju sa naznačenjem datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamenata.

Odredbe koje važe za proglašenje pismenog testamenta primjenjuju se i na ispravu o usmenom testamentu, koju su svjedoci svojeručno potpisali. Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojim je usmeni testament izjavljen saslušaće se pojedinačno o sadržini testamenta, a naročito o okolnostima od kojih zavisi njegova punovažnost, pa će se zapisnik o saslušanju ovih svjedoka takođe proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta. Sud, na prijedlog učesnika ili kad sam to smatra za potrebno, odrediće ročište da bi svjedoke saslušao pod zakletvom. Sud će na to ročište pozvati predlagače, a ostala zainteresovana lica samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Ako je pismeni testament nestao ili je uništen nezavisno od ostaviočeve volje, a među zainteresovanim licima nema spora o postojanju tog testamenta, o obliku u kome je sastavljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadržini testamenta, ostavinski sud će o tome saslušati sva zainteresovana lica i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta. Ako bi zaostavština, kad ne bi bilo testamenta, postala državna svojina, sporazum zainteresovanih lica o ranijem postojanju testamenta, o njegovom obliku i sadržini važi samo uz saglasnost nadležnog javnog pravobranilaštva. Ako među zainteresovanim licima ima lica koja nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima, ovaj sporazum važi samo uz saglasnost organa starateljstva.

Zapisnik o proglašenju testamenta sa izvornim pismenim testamentom, odnosno sa ispravom o usmenom testamentu ili zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, dostaviće se ostavinskom sudu, a sud koji je testament proglasio zadržaće njihov prepis. Izvorni pismeni testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, kao i zapisnik o sadržini nestalog ili uništenog pismenog testamenta, čuvaće se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prepis priložiće se spisima.

Postupak ostavinskog suda po prijemu smrtovnice - Sud će po prijemu smrtovnice ispitati da li je nadležan za raspravljanje zaostavštine, pa ako ustanovi da nije nadležan dostaviće spise predmeta nadležnom sudu. Ako sud ustanovi da je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ, rješenjem će se proglasiti nenadležnim.

Ako je ostavilac postavio izvršioca testamenta, sud će to izvršiocu testamenta saopštiti i pozvati ga da se u određenom roku izjasni da li se prima te dužnosti. Izvršilac testamenta je lice (fizičko ili pravno) koje se stara o potpunom i tačnom izvršenju na redbe posljednje volje ostavioca. To se lice pojavljuje kao pomoćnik suda pri sprovođenju ostavinske rasprave, starajući se o samoj zaostavštini i o ostvarenju naredbe posljednje volje ostavioca. Ostavilac može odrediti jednog ili više izvršilaca testamenta, s tim da ako ih je više oni svi zajedno vrše povjerenu im dužnost sem ako sam ostavilac ne bi svakome od njih odredio krug poslova koje će samostalno obavljati. Izvršilac testamenta može biti svako poslovno sposobno lice. Ako se prihvati te dužnosti, ono može u svako doba, sem u nevolji, otkazati da bude izvršilac testamenta. Izvršilac testamenta ima pravo na naknadu opravdanih i potrebnih troškova koje je imao oko obavljanja svoje funkcije kao i nagradu za svoj trud. Ova nagrada mu se isplaćuje na teret raspoloživog dijela zaostavštine, a njenu visinu određuje sud uzimajući u obzir kako obim poslova koje je izvršilac testamenta obavio tako i racionalnost i uspjeh koji je pokazao. Izvršilac testamenta odgovara po opštim propisima građanskog prava, za štetu koju bi pričinio nasljednicima svojim nesavjesnim i neurednim radom. Sud može po prijedlogu zainteresovanih lica (npr. stranaka, organa starateljstva) ili po službenoj dužnosti opozvati izvršioca testamenta, tj. razriješiti ga od njegove dužnosti ako njegov rad nije u skladu sa voljom ostavioca ili sa zakonom. U tom slučaju ostavinski sud ne može postaviti drugo lice za izvršioca testamenta, ali može postaviti staraoca zaostavštine kao i u svakom drugom slučaju, ako za to postoji potreba.

U slučaju da se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljeđe, ostavinski sud će o tome obavijestiti organ starateljstva. Ako ovaj organ drukčije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta staraće se jedan od njegovih roditelja.

Kad se po zakonu može tražiti izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlašćenih lica narediti to izdvajanje primjenjujući pritom shodno odredbe Zakona o vanparničnom postupku BiH o privremenim mjerama za obezbjeđenje zaostavštine. Izdvajanje (**separatio bonorum**) mogu tražiti povjerioci (svi ili samo neki od njih) ostavioca, kako hirografni tako i hipotekarni. Ako dođe do ovog izdvajanja, nastupaju dvije pravne posljedice:

1) nasljednik ne može raspolagati stvarima i pravima zaostavštine, niti se njegovi povjerioci mogu iz njih naplatiti, sve dok se ne naplate povjerioci koji su tražili

izdvajanje,

2) povjerioci ostavioca koji su tražili izdvajanje mogu naplatiti svoja potraživanja samo iz sredstava zaostavštine.

Ostavinski sud će u dva slučaja odlučiti da se ne raspravlja zaostavština:

1) ako umrlo lice nije ostavilo imovine, jer ne postoji osnovna pretpostavka za postojanje ustanove naslijeđivanja. Po pravilu sud do ovih podataka dolazi iz smrtovnice;

2) ako je umrlo lice iza sebe ostavilo samo pokretnu imovinu, a ni jedno od lica pozvanih na nasljeđe ne traži da se sprovede rasprava. Obustava ostavinskog postupka iz ovog razloga zasniva se na pretpostavci da će se ova lica sporazumjeti o načinu raspodjele te imovine, jer će to najčešće biti imovina manje vrijednosti. Međutim, to ne mora uvijek biti tako, jer može kasnije doći do nesaglasnosti oko veličine udjela svakog

od ovih lica u toj zaostavštini. U tom slučaju svako od ovih lica može naknadno tražiti priznanje i ostvarivanje svojih nasljednih prava putem parničnog postupka. Ovo zbog toga što sudska odluka o obustavi ostavinskog postupka ne dira u sama nasljedna prava već ima samo procesualni karakter.

Kad sud odluči da se ne raspravlja zaostavština, obavijestice o tome organ starateljstva ako među nasljednicima ima lica koja nisu sposobna da se staraju o svojim poslovima, a nemaju roditelje.

Raspravljane zaostavštine - Ovim nazivom obuhvaćene su radnje suda i učesnika, koje imaju za cilj da stvore podlogu za rješenje o naslijeđivanju. Za te radnje sud određuje ročište i obaveštava zainteresovana lica o pokretanju postupka i o postojanju testamenta, ako postoji i poziva ih da odmah dostave sudu pismeni testament, odnosno ispravu o usmenom testamentu, ako se kod njih nalazi ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.

U pozivu za ročište sud će takođe upozoriti zainteresovana lica da mogu do završetka postupka dati sudu izjavu da li se primaju naslijeđa, ili se naslijeđa odriču, a ako na ročište ne dođu ili ne daju izjavu, da će sud o njihovom pravu odlučiti prema podacima kojima raspolaže. Zainteresovani moraju biti posebno upozoreni na to da izjava o potpunom ili djelimičnom odricanju od naslijeđa, data pod uslovom, ne proizvodi dejstvo. Ako je umrli ostavio testament, sud će o pokretanju postupka obavijestiti i na ročište pozvati i ona lica koja bi mogla po zakonu polagati pravo na naslijeđe. Takođe, ako je umrli postavio izvršioca testamenta sud i njega obavještava o pokretanju postupka.

Ako se ne zna da li umrli ima nasljednika, sud će oglasom pozvati lica koja polažu pravo na naslijeđe da se prijave sudu u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa u "Službenom glasniku Republike Srpske". Oglas će se objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Sud će ovako postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inostranstvu, a dostavljanje se nije moglo izvršiti prema odredbama Zakona o parničnom postupku. Po isteku navedenog roka od jedne godine sud će raspraviti zaostavštinu na osnovu izjave postavljenog staratelja i podataka sa kojima sud raspolaže.

Sud će u postupku za raspravljane zaostavštine raspraviti sva pitanja koja se odnose na zaostavštinu, a naročito o pravu na naslijeđe, o veličini nasljednog dijela i o pravu na legat. O ovim pravima sud po pravilu odlučuje nakon što od zainteresovanih lica uzme potrebne izjave. O pravima lica koja nisu došla na ročište, a uredno su pozvana, sud će raspraviti prema podacima sa kojima raspolaže, uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje sud primi do donošenja rješenja. Prilikom raspravljanja zaostavštine zainteresovana lica mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresovanih lica, i nije potrebno da se u svakom slučaju tim licima daje prilika da se izjasne o izjavama drugih zainteresovanih lica. Ako sud posumnja da je lice koje po zakonu polaže pravo na naslijeđe jedini ili najbliži srodnik umrlog, može saslušati i lica za koja smatra da bi magla imati jednako ili jače pravo na naslijeđe, a može ta lica pazvati i oglasom onako kao što poziva nepoznate nasljednike.

Izjavu o primanju ili odricanju od naslijeđa mora potpisati nasljednik ili njegov zastupnik. Potpis na izjavi, ako je pismeno podnesena, kao i potpis na punomoći moraju biti ovjereni.

U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na osnovu zakona ili na osnovu testamenta, ili se izjava odnosi na nužni dio.

Prilikom davanja izjave o odricanju, sud je obavezan nasljednika upozoriti da se može odreći od naslijeđa samo u svoje ime ili u ime svojih potomaka. Izjavu o odricanju od naslijeđa nasljednik može dati pred ostavinskim sudom ili pred svakim drugim nadležnim sudom. Ovu izjavu sa istim pravnim dejstvom nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom BiH u inostranstvu koji vrši konzularne poslove.

Spor o pravu na nasleđe - Ostavinski sud će uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred organom uprave, ako su među učesnicima sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo. Prilikom upućivanja učesnika na ove postupke ostavinski sud uzima u obzir sve što su učesnici iznijeli u toku ostavinskog postupka, a vodeći pri tome računa kako o dokazima koje su učesnici podnijeli tako i o dokazima koje je sam sud pribavio. U ovom pogledu ostavinski sud zadržava aktivnu ulogu, otklanjajući time zloupotrebe koje bi se mogle činiti na štetu savjesnih lica. Ako se učesnici ne slažu u pogledu primjene prava, odnosno pravne kvalifikacije činjenica, onda će sam ostavinski sud raspraviti i donijeti odluku o pravnim pitanjima (npr. postoji sudska odluka da je jedno lice izvršilo ubistvo ostavioca, ali jedna stranka spori da je to lice nedostojno da bude nasljednik; na naslijeđe polažu pravo dva brata ostavioca i njegov bračni drug, pa braća tvrde da bračnom drugu pripada samo pravo uživanja a ne pravo naslijeđa u svojini).

Ostavinski sud će uputiti učesnike na parnicu ili postupak pred organom uprave, naročito ako su sporne:

1) činjenice od kojih zavisi pravo na naslijeđe, a naročito punovažnost ili sadržina testamenta ili odnos nasljednika i ostavioca na osnovu koga se po zakonu nasleđuje. Navešćemo nekoliko primjera za ove slučajeve:

- pitanje da li je jedno lice bračni ili vanbračni srodnik,
- da li je bračna zajednica života sa ostavioцем bila trajno prestala krivicom bračnog druga koji polaže pravo na naslijeđe ili u sporazumu sa ostavioцем,
- da li je imovina bračnog druga veća od dijela koji bi mu pripao pri podjeli zaostavštine na jednake dijelove,
- da li je ništav ugovor o usvojenju,
- da li roditelji, odnosno bračni drug ostavioca, nemaju nužnih sredstava za život,
- da li je ostavilac bio sposoban za rasuđivanje u momentu pravljenja testamenta, odnosno preduzimanja bilo koje radnje u vezi testamenta kao pravnog akta,
- da li je bilo kakvih radnji koje bi se mogle pojavljivati kao upotreba prijetnje, prinude, prevare ili zablude pri pravljenju testamenta,
- da li je testament falsifikovan u cjelini ili samo potpis zavještaoca,

- da li lice koje je pisalo ostaviocu testament nije tačno unijelo u testament ono što mu je on kazao.

U ovu grupu činjenica spadaju pitanja od kojih zavisi bilo punovažnost nekog osnova pozivanja na naslijeđe bilo veličina dijela koji treba odrediti po osnovu pozivanja na naslijeđe koji je punovažan i primjenljiv u konkretnom slučaju;

2) činjenice od kojih zavisi osnovanost zahtjeva nadživjelog bračnog druga i potomaka ostaviočevih, koji su živjeli sa ostaviocem u istom domaćinstvu, da im se iz zaostavštine izdvoje predmeti domaćinstva, koji služe za zadovoljenje svakodnevnih potreba. Ovdje, na primjer, spada spor o pitanjima:

- da li su bračni drug i potomci živjeli sa ostaviocem u istom domaćinstvu,

- da li su izvjesni sporni predmeti zaista služili zadovoljavanju njihovih svakodnevnih potreba,

- kolika je vrijednost pojedinih predmeta domaćinstva koji su služili za zadovoljavanje svakodnevnih potreba, i sl.

3) činjenice od kojih zavisi veličina nasljednog dijela, a naročito uračunavanje u nasljedni dio. Kao primjer možemo navesti pitanje o tome:

- koliko iznosi imovina preživjelog bračnog druga koji konkuriše na naslijeđe zajedno sa djecom iz ranijeg braka ostaviočevog,

- da li je nasljednik odista primio poklon od ostavioca,

4) činjenice od kojih zavisi osnovanost isključenja nužnih nasljednika ili osnovanost razloga za nedostojnost. Tako, na primjer, sporno može biti pitanje:

- da li je nasljednik propustio da ispuni činidbu koja predstavlja njegovu obavezu da ostavioca izdržava,

- da li je jedan nasljednik učinio radnju kojom se, po mišljenju drugih, ogriješio o svoju moralnu obavezu prema ostaviocu,

5) činjenice o tome da li se neko lice odreklo nasljeđa. Na primjer:

- jedan nasljednik osporava da je sa ostaviocem zaključio sporazum o odricanju od nasljeđa,

- nasljednik ističe da je izjavu o odricanju u toku ostavinskog postupka dao pod prijetnjom,

- do upućivanja na spor može doći i u pogledu činjenica koje predstavljaju prijem nasljeđa ukoliko je nasljednik preduzima radnje koje ga lišavaju prava na odricanje od nasljeđa.

Spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine - Ako među učesnicima postoji spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine, sud će takođe uputiti učesnike da pokrenu parnicu ili postupak pred organom uprave, ali neće prekidati raspravljanje zaostavštine. Ovdje se radi o pojedinačnom pravu legatara (singularni sukcesor) u sporu između učesnika o postojanju i nepostojanju tog prava, pa nije

cjelishodno da se ostavinski postupak prekida, već će se postupak sprovesti paralelno sa vođenjem parnice, odnosno postupkom pred upravnim organom.

Pretpostavka je da legatar u svom pravu, vođenjem ostavinskog postupka po pravilu neće biti oštećen, tj. doveden u stanje da mu to pravo bude izigrano.

Spor o sastavu zaostavštine i spor između nasljednika povodom zahtjeva potomaka da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu -

Ako se nasljednici spore bilo o činjenicama bilo o primjeni prava, sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu ili postupak pred organom uprave u sljedećim slučajevima:

- 1) ako između nasljednika postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu,
- 2) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva potomaka ili usvojenika ostavioca koji su sa njim živjeli u zajednici da im se iz zaostavštine izdvoji o koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviočeve imovine.

Dalji postupak - Sud će učesnika čije pravo smatra manje vjerovanim uputiti na parnicu ili na postupak pred organom uprave. Ako sud prekine postupak, odrediće rok u kome treba pokrenuti navedene postupke. Ako učesnik u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajeće dok parnica pred sudom, odnosno postupak pred organom uprave, ne bude pravosnažno završen. U slučaju da učesnik ne postupi po rješenju suda, nastaviće se raspravljanje zaostavštine, i ako učesnik do završetka tog postupka ne podnese dokaz da je pokrenuo parnicu pred sudom, odnosno postupak pred organom uprave, dovršiće se raspravljanje zaostavštine bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je učesnik upućen na parnicu odnosno postupak pred organom uprave.

Pravosnažnost odluke ostavinskog suda ne sprečava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica.

Rješenje o naslijeđivanju i legatu - Kad sud utvrdi kojim licima pripada pravo na naslijeđe proglasiće ta lica za nasljednike rješenjem o naslijeđivanju. Rješenje o naslijeđivanju sadrži:

- 1) ime i prezime umrlog i ime njegovog roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrlog, a za umrla udata ženska lica i njihovo djevojačko prezime,
- 2) označenje nepokretnosti sa podacima iz zemljišnih knjiga, kao i označenje pokretnih stvari sa pozivom na popis,
- 3) ime i prezime, zanimanje i prebivalište nasljednika, odnos nasljednika prema ostaviocu, da li naslijeđuje kao zakonski ili testamentarni nasljednik, ako ima više nasljednika i dio u kome učestvuje u naslijeđu,
- 4) da li je i koliko pravo nasljednika odloženo zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov, ili je ograničeno pravo plodouživanja i u čiju korist,
- 5) ime i prezime, zanimanje i prebivalište lica kojima je pripao legat,

plodouživanje, ili koje drugo pravo iz zaostavštine sa tačnim naznačenjem tog prava,

6) odredbe o poljoprivrednom zemljištu koje prelazi propisani maksimum pojedinog nasljednika odnosno legatara.

Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi nasljednici sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će ovaj sporazum unijeti u rješenje u naslijeđivanju.

Pravosnažno rješenje o naslijeđivanju ima svoje subjektivne i objektivne granice. Subjektivne znače da rješenje vezuje samo ona lica koja su učestvovala u ostavinskom postupku, odnosno kojima je pružena mogućnost da u tom postupku učestvuju. Zbog toga ova lica ne mogu u nekom drugom postupku osporavati jedan drugom tačnost utvrđenja o nasljednim pravima, koje je sadržano u pravosnažnoj odluci. Međutim, od ovog pravila postoji odstupanje, tj. rješenjem o naslijeđivanju nije vezan onaj učesnik koji nije pokrenuo parnicu na koju je u toku ostavinskog postupka bio upućen. U objektivnom smislu, rješenje o naslijeđivanju obuhvata samo one činjenice koje su bile poznate u vrijeme vođenja ostavinskog postupka.

Ako poslije pravosnažnog rješenja o naslijeđivanju dođe do parnice, presudom se ne odlučuje o tome da se to rješenje mijenja.

Rješenje o naslijeđivanju dostavlja se svim nasljednicima i legatarima, kao i licima koja su u toku postupka istakla zahtjev za naslijeđe. Pravosnažno rješenje dostavlja se i državnom organu nadležnom za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Kad budu podneseni dokazi o izvršenju i obezbjeđenju obaveza koje su nasljedniku naložene testamentom u korist lica koja nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima ili za postizanje neke opštekorisne svrhe, sud će narediti da se u zemljišnu knjigu ili drugu odgovarajuću evidenciju izvrše potrebni upisi, kao i da se ovlašćenim licima predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Ako je pravo nasljednika ili legatara odloženo zbog nedospjelosti vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odloženo zbog neispunjenog uslova ili je zavisno od raskidnog uslova odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uslov, sud će po prijedlogu zainteresovanih lica odrediti privremene mjere za obezbjeđenje odnosnog dijela zaostavštine po odredbama Zakona o izvršnom postupku, ukoliko testamentom nije drukčije određeno.

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o naslijeđivanju, na zahtjev legatara donijeti posebno rješenje o legatu. U tom slučaju shodno će se primjenjivati odredbe o dostavljanju pravosnažnog rješenja o naslijeđivanju nadležnom organu uprave, o upisima u zemljišnoj knjizi i drugoj odgovarajućoj evidenciji i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Kad sud utvrdi da nema nasljednika, ili kad se ne zna da li ima nasljednika, a u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa u "Službenom glasniku Republike Srpske" ne javi se niko ko polaže pravo na naslijeđe, sud će donijeti rješenje da se zaostavština preda nadležnoj opštini.

Nasljedno-pravni zahtjevi poslije pravosnažnosti rješenja o naslijeđivanju -

Rješenje o naslijeđivanju ostavinskog suda obuhvata raspored imovine za koju se u toku ostavinskog postupka znalo i utvrdilo da pripada zaostavštini. Međutim, poslije

pravosnažnosti rješenja o naslijeđivanju može se pronaći imovina za koju se u vrijeme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini. Tako, na primjer, ostavilac je imao kuću u mjestu van svoga prebivališta i ona nije uzeta u popis; ostavilac je imao ulog na štednji pa se za njega sazna tek docnije; ostavilac je imao potraživanje prema nekom licu koje ponudi isplatu svoga duga tek poslije završetka ostavinske rasprave. U takvom slučaju treba razlikovati dvije osnovne situacije sve s obzirom na to da li je povodom smrti ostavioca vođena ostavinska rasprava koja je završena rješenjem o naslijeđivanju ili je ostavinski postupak bio obustavljen zato što umrli nije ostavio imovine odnosno što je u zaostavštini bilo samo pokretnih stvari, a nijedno od lica pozvanih na naslijeđe nije tražilo da se vodi ostavinski postupak:

1) **ako je vođena ostavinska rasprava**, tj. ako se po pravosnažnosti rješenja o naslijeđivanju pronađe imovina za koju se u vreme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će ovu imovinu novim rješenjem raspodeliti na osnovu ranije donesenog rješenja o naslijeđivanju (dopunsko rješenje).

2) **ako ranije nije raspravljana zaostavština**, povodom naknadno pronađene imovine mogu nastati tri situacije:

a) ako se naknadno pronađena imovina bude sastojala iz nepokretnosti, sud će pristupiti sprovođenju ostavinskog postupka po službenoj dužnosti bez obzira na držanje zainteresovanih lica;

b) ako se naknadno pronađena imovina sastoji samo od pokretne imovine, sud će pristupiti sprovođenju ostavinskog postupka samo na zahtjev zainteresovanih lica. U slučaju da ova lica tek sada budu zahtijevala raspravljanje zaostavštine koja se sastoji samo iz pokretne imovine, ta rasprava će se odnositi na svu zaostavštinu, na sva pokretna dobra (i na ranije poznata i ona naknadno pronađena), ako pravovaljanim sporazumom između zainteresovanih lica ranije poznata imovina nije već bila podijeljena.

v) u slučaju da su se u redovnom ostavinskom postupku nasljednici odrekli naslijeđa, a naknadno se pronađe imovina ostavioca za koju se nije znalo u toku ostavinskog postupka, sud će pozvati te nasljednike koji su se odrekli od naslijeđa da se sada ponovo u određenom roku izjasne da li ostaju kod odricanja ili traže da im se prizna pravo na naslijeđe na naknadno pronađenoj imovini. Ako se takvi nasljednici izjasne da žele da se prime naslijeđa te naknadno pronađene imovine ostavioca, sud će donijeti dopunsko rješenje o naslijeđivanju u dopunskom ostavinskom postupku za dopunski (naknadno pronađeni) dio imovine ostavioca. Rješenje kojim je raspodijeljena naknadno pronađena imovina, sud će dostaviti i nasljednicima koji su se odrekli naslijeđa.

Ako se posle pravosnažnosti rješenja o naslijeđivanju pronađe testament, sud će ga proglasiti i dostaviti ostavinskom sudu, a zadržaće njegov prepis. Ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavijestiti zainteresovana lica o proglašenju testamenta i upozoriće ih da mogu svoja prava na osnovu testamenta ostvarivati u parničnom postupku. Na ovaj način pruža se mogućnost zainteresovanim licima da traže izmjenu rješenja ostavinskog suda s obzirom da se mijenja osnov pozivanja na naslijeđe na osnovu koga je ostavinski sud donio rješenje. Zainteresovana lica traže od parničnog suda da utvrdi da su momentom smrti ostavioca postali nasljednici i druga lica od onih kojima je ostavinski sud priznao to svojstvo rješenjem o naslijeđivanju. Presuda

parničnog suda može predstavljati promjenu cijelog ili samo jednog dijela rješenja ostavinskog suda.

Ako po pravosnažnosti rješenja o naslijeđivanju ili rješenja o legatu neko lice koje nije učestvovalo u postupku za raspravljanje zaostavštine polaže pravo na zaostavštinu kao nasljednik, ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će to lice uputiti da može svoje pravo ostvariti u parničnom postupku.

Odredbe o ponavljanju parničnog postupka ne primjenjuju se na raspravljanje zaostavštine. Tako, kad je raspravljanje zaostavštine završeno pravosnažnim rješenjem o naslijeđivanju ili rješenjem o legatu, a postoje uslovi za ponavljanje postupka po pravilima parničnog postupka, neće se ponoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već će učesnici svoja prava moći ostvarivati u parničnom postupku.

Postupak kad je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ – U slučaju da je za raspravljanje zaostavštine nadležan inostrani organ, sud na čijem je području ostavilac umro izdaće po prijemu smrtonice oglas kojim će pozvati sva lica u zemlji koja imaju zahtjeve prema zaostavštini kao nasljednici, legatari ili povjerioci, da u oglasnom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od 6 mjeseci i koji teče od dana objavljivanja oglasa u "Službenom glasniku Republike Srpske", prijave svoje zahtjeve, jer će se u protivnom slučaju pokretna imovina iz zaostavštine predati nadležnom organu strane države ili licu koje taj organ ovlasti za prijem te imovine.

Pored objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske", oglas će se objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Jedan primjerak oglasa dostaviće se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne strane države u našoj zemlji.

Ako se radi o maloj vrijednosti zaostavštine, onda sud neće izdati oglas. U tom slučaju zaostavština se ne smije predati prije nego što proteknu 3 mjeseca od dana smrti stranog državljanina.

Ako koji od nasljednika ili legatara prijavi svoj zahtjev, sud će zadržati zaostavštinu odnosno njen dio koji je potreban za pokriće tog zahtjeva sve dok organ strane države ne donese pravosnažnu odluku o tom zahtjevu. U pogledu prijavljenog zahtjeva sud će izvršiti ovu odluku iz zadržane zaostavštine ili iz njenog dijela, a ostatak će predati organu strane države. Ako neki poverilac prijavi svoje potraživanje, sud će zadržati zaostavštinu ili njen dio koji je potreban za pokriće tog potraživanja sve dok to potraživanje ne bude podmireno ili obezbjeđeno.

Ako je za raspravljanje zaostavštine stranog državljanina u pogledu njegove pokretne imovine nadležan inostrani organ, sud će ako svi nasljednici koji se nalaze u zemlji predlože da raspravu sprovede domaći sud, pozvati sve nasljednike i legatate u inostranstvu da u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja poziva istaknu prigovor nenadležnosti sudu u Republici Srpskoj jer će u protivnom ostavinski postupak sprovesti domaći sud. Poznati nasljednici kojima se ne zna boravište pozivaju se oglasom koji se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srpske" i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Primjerak oglasa dostavlja se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne strane države u našoj zemlji.

3.9 SUDSKA PRAKSA:

3.9.1 DOSTAVLJANJE REŠENJA O NASLEĐIVANJU

Nisu ispunjeni uslovi za donošenje odluke u drugostepenom postupku, ako je rešenje o nasleđivanju dostavljeno samo oglašenim zakonskim naslednicima, a ne i svim ostalim naslednicima koji su učestvovali u postupku.

Iz obrazloženja:

Prilikom prethodnog razmatranja spisa, Okružni sud je našao da nisu ispunjeni uslovi za donošenje odluke u drugostepenom postupku, a iz razloga što je rešenje o nasleđivanju dostavljeno samo oglašenim zakonskim naslednicima, a ne i svim ostalim naslednicima koji su učestvovali u postupku, a shodno odredbi člana 123. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku.

Kako prvostepeni sud nije postupio u smislu navedene zakonske odredbe, to Okružni sud vraća spise opštinskom sudu, da rešenje o nasleđivanju dostavi zakonskim naslednicima, da bi nakon toga spise ponovo dostavio ovom sudu na odlučivanje.

3.9.2 REVIZIJA IZJAVLJENA OD NEOVLAŠĆENIH LICA

Lica koja nisu učestvovala u prvostepenom postupku niti su isticala takav zahtev pre donošenja prvostepenog rešenja izgubili su pravi interes u pogledu ostavine i postali neovlašćena lica za izjavljivanje bilo kakvog pravnog leka, s obzirom da su u odnosu na ostavioca i zakonske naslednike treća lica i posle donošenja prvostepenog rešenja više ne mogu učestvovati u ostavinskom postupku,

već samo mogu pokrenuti parnicu protiv zakonskih naslednika.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 123. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku (ZVP) rešenje o nasleđivanju sud će dostaviti svim naslednicima i legatorima, kao i drugim licima koja su u toku postupka istakla zahtev iz zaostavštine. To znači da su M. I. i D. I. kao učesnici mogli istaći svoj zahtev samo pre donošenja prvostepenog rešenja, da bi prvostepeni sud shodno navedenoj zakonskoj odredbi bio obavezan dostaviti prepis svog rešenja. U tom slučaju oni bi u smislu člana 3. stav. ZVP stekli status učesnika vanparničnog postupka. Po ovoj zakonskoj odredbi učesnik u vanparničnom postupku je pored ostalih i lice o čijem se pravnim interesima odlučuje u postupku, a pravni interes M. I. i D. I. bi proizilazio iz ugovora o doživotnom izdržavanju na koje se oni pozivaju i koji su zaključili sa ostaviocem na imovini koja je bila predmet zaostavštine prvostepenog rešenja.

Međutim M. I. i D. I. nisu učestvovali u prvostepenom postupku niti su isticali takav zahtev pre donošenja prvostepenog rešenja čime su izgubili pravni interes i postali neovlašćena lica za izjavljivanje bilo kakvog pravnog leka, s obzirom da su u odnosu na ostavioca i zakonske naslednice treća lica i posle donošenja prvostepenog rešenja više ne

moгу učestvovati u ostavinskom postupku, već samo mogu pokrenuti parnicu protiv zakonskih nasledinka.

Iz navedenih razloga Vrhovni sud je našao da je revizija izjavljena od neovlašćenih lica u smislu člana 389. pa je na osnovu člana 392. ZPP, odlučio kao u izreci.

3.9.3 PREINAČENJE ILI UKIDANJE REŠENJA

Drugostepeni sud može sam ukinuti ili preinačiti svoje ranije rešenje, ako se time ne vređaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rešenju.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 21. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku predviđeno je da prvostepeni sud može povodom žalbe, sam novim rešenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rešenje, ako se time ne vređa pravo drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rešenju. Pošto su žalioци lica koja su prvostepenim rešenjem oglašena za naslednika zaostavštine ostavioca po osnovu zakona i sporazuma o deobi imovine, to se donetim rešenjem neće vređati njihova prava zasnovana na tom rešenju, pa je samim tim imalo mesta primeni odredbe člana 21. Zakona o vanparničnom postupku.

3.9.4 OSPORAVANJA UGOVORA O POKLONU I RASPRAVA ZAOSTAVŠTINE

Sud će doneti rešenje kojim se prekida postupak raspravljanja zaostavštine, bez obzira na navode žalbe da zakonski učesnici ne navode iz kojih razloga osporavaju punovažnost ugovora o poklonu, jer je to predmet parničnog postupka.

Iz obrazloženja:

Pobijenim rešenjem prekinut je postupak za raspravljanje zaostavštine iza pok. D. T. iz Beograda, i nasledni učesnici upućeni na parnicu. Naime, prvostepeni sud je po provedenom postupku utvrdio da zakonski naslednici osporavaju punovažnost ugovora o poklonu, pa je stoga pravilno postupio i odlučio kao u izreci rešenja, jer su u smislu člana 119. Zakona o vanparničnom postupku sporne činjenice od kojih zavisi pravo na nasleđe.

Naime, nisu mogli biti uvaženi navodi žalbe kojima se poziva na okolnost da zakonski naslednici ne navode iz kojih razloga osporavaju punovažnost ugovora o poklonu. Ovo stoga što navodi mogu biti samo predmet raspravljanja parničnog postupka.

3.9.5 PRAVOSNAŽNOST ODLUKE VANPARNIČNOG SUDA

Pravosnažnost rešenja u vanparničnom postupku ne sprečava da se o tom zahtevu odlučuje u parnici, pod određenim zakonskim uslovima.

Iz obrazloženja:

"Pravilno je prvostepeni sud doneo pobijanu odluku u smislu člana 151. stav 1. Zakona o vanparničnom postupku SRS (ZVP), a ovo iz razloga da je protivnik po ovoj pravnoj stvari istakla da je vlasnik na idealnoj 1/2 predmetne zaostavštine, i to po osnovu sticanja u bračnoj zajednici sa ostaviocem, pa je tako između stranaka došlo do spora u odnosu na pravo svojine na predmetnoj imovini, a takođe i u odnosu na udeo u istoj.

U žalbi se, u stvari, ističe da je sve prednje već raspravljeno pravosnažnim rešenjem nadležnog ostavinskog suda.

Međutim, po članu 26. ZVP pravosnažno rešenje u vanparničnom postupku ne sprečava da se po istom zahtevu odlučuje u parnici, a naročito ako se radi o pravu svojine ili drugom pravnom osnovu koji je nezavisan od prava na nasleđe. Zbog toga, u smislu člana 150 ZVP obavezno će se prekinuti postupak po fizičkoj deobi, iako se zahtev zasniva na pravosnažnom rešenju ostavinskog suda, ukoliko neko od učesnika istakne da ima pravo svojine na istoj stvari, ali po drugom pravnom osnovu, jer to znači da je sporno pitanje predmet deobe ili eventualno udela u toj imovini, a takođe se u tom slučaju predlagač obavezno upućuje na parnicu."

3.9.6 PREINAČENJE SOPSTVENE ODLUKE

Prvostepeni sud kao vanparnični povodom žalbe, može sam novim rešenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rešenje, a ne može doneti novo posebno rešenje koje je kontradiktorno prethodnom.

Prvostepeni sud je doneo rešenje po ovoj pravnoj stvari o raspravljanju zaostavštine ostavioca i oglasio za zakonske naslednike određene učesnike, a potom povodom žalbe jednog učesnika doneo je novo rešenje kojim je odredio prekid postupka po ovoj pravnoj stvari i uputio određenog učesnika na parnicu protiv drugog učesnika radi utvrđivanja određenih činjenica.

Iz obrazloženja:

"U smislu člana 21. Zakona o vanparničnom postupku ("Sl. glasnik SRS" broj 25/82) prvostepeni sud kao vanparnični može povodom žalbe, sam novim rešenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rešenje, ako se time ne vređaju prava drugih učesnika koja se zasnivaju na tom rešenju, s tim što će u suprotnom žalbu zajedno sa spisima dostaviti drugostepenom sudu na rešavanje, a ne može doneti novo posebno rešenje koje je kontradiktorno prethodnom."

3.9.7 OBUSTAVA OSTAVINSKOG POSTUPKA

Kada se u postupku utvrdi da je ostavilac u potpunosti raspolagao svojom imovinom ugovorom o doživotnom izdržavanju, onda nema zaostavštine koja se može raspravljati u ostavinskom postupku, pa se takav postupak ima obustaviti.

Nije neophodno u vezi prednjeg pozivati stranke, upoznavati ih sa takvim ugovorom i u slučaju spora, upućivati ih na parnicu, jer je to nezavisno pravo svakog naslednika da u parnici može pobijati pravnu valjanost takvih ugovora.

Iz obrazloženja:

"Prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je ostavilac celokupnom svojom imovinom raspolagao za života predmetnim ugovorom o doživotnom izdržavanju, pa je s obzirom na prednje pravilan i zaključak prvostepenog suda da iza nje nije ostala imovina koja se može raspravljati kao zaostavština, te je odluka o obustavljanju postupka po ovoj pravnoj stvari pravilna i na zakonu zasnovana u smislu člana 113. stav

1. Zakona o vanparničnom postupku u vezi sa članom 117. Zakona o nasljeđivanju SRS. Nisu osnovani navodi žalbe da je u vezi prednjeg žaliooca kao učesnike trebalo pozvati u sud i upoznati ih sa navedenim ugovorom, a ovo iz razloga da to nije neophodno."

3.9.8 UPUĆIVANJE NA PARNICU - ZBOG SPORA O ČINJENICAMA

U postupku za ostavinsku raspravu se raspravlja i utvrđuje koja imovina predstavlja ostavinu (St. 1. čl. 218. Zakona o nasljeđivanju a ako među nasljednicima postane sporno, da li neko, dakle, određena imovina ulazi u ostavinu, sud će u smislu odredaba čl. 223. Zakona o nasljeđivanju nasljednika uputiti na parnicu.

Sud prvog stupnja donio je rješenje čija izreka glasi:

I Prekida se ostavinski postupak iza pok. M. V. iz G.

II Oporučna i zakonska nasljednica M. V. iz G. upućuje se da u roku 15 dana po pravomoćnosti ovog rešenja pokrene parnicu protiv M.M. i Z.V. oboje iz C. Radi utvrđivanja koja imovina i u kojem omjeru spada u ostavinsku imovinu pok. ostavitelja.

Prema odredbama st. 1. čl. 218. Zakona o nasljeđivanju u postupku za ostavinsku raspravu sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na ostavinu, a naročito o pravu na nasljedstvo, o veličini nasljednog dijela i o pravu na zapis.

Dakle, u postupku za ostavinsku raspravu se raspravlja i utvrđuje koja imovina predstavlja ostavinu, a tek, ako među nasljednicima postane sporno, da li neka, dakle određena imovina ulazi u ostavinu, sud će u smislu čl. 223. Zakona o nasljeđivanju nasljednike uputiti na parnicu.

Naravno, ostavinu može predstavljati i samo jedna stvar i da među nasljednicima postane sporno da li ta stvar ulazi u ostavinu i ta sporna činjenica može se utvrditi u parnici, no i u tom slučaju sud će uputiti nasljednika na parnicu radi utvrđivanja da li neka određena imovina ulazi u ostavinu, a ne da sud u parnici utvrđuje ostavinu, kako je to odlučio sud prvog stupnja pobijanim rješenjem.

3.10 OBRASCI ZA PRAKTIČNU PRIMJENU

3.10.1 RJEŠENJE DA SE NEĆE RASPRAVLJATI ZAOSTAVŠTINA

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-202/99

Dana 26.6.1999. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom predmetu iza pok. Rade Radića, sina , iz Banje Luke, ul. Strahinje Novića br. 12, na ročištu održanom 26.6.1999. godine donio je sljedeće

R J E Š E N J E

Neće se raspravljati zaostavština iza pok. , sina , iz Banje Luke, ul. Strahinje Novića br. 12, rođenog 1.2.1938.godine, a umrlog 15.1.1999. godine, državljanina BiH i RS.

O b r a z l o ž e n j e

Na osnovu smrtovnice Matičnog ureda Banja Luka broj 02-512/99 od 1.3.1999. godine, pokrenut je ostavinski postupak iza pok. , sina , iz Banje Luke, ul. Strahinje Novića broj 12. Na osnovu uvida u smrtovnicu i izjava nasljednika , supruge ostavioca, te , sina ostavioca, sud je utvrdio da ostavilac u času smrti nije bio vlasnik nepokretne imovine, a da je od pokretne imovine posjedovao lične stvari koje se nalaze u stanu ostavioca u ul. Strahinje Novića br. 12.

Nasljednici ostavioca nisu tražili da se sprovede ostavinska rasprava pa je sud temeljem čl. 122. Zakona o vanparničnom postupku odlučio da se ne raspravlja zaostavština iza pokojnog .

Sudija:

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu Banja Luka u roku od 15 dana, od dana prijema rješenja, putem ovog suda.

3.10.2 OGLAS AKO SE NE ZNA DA LI IMA NASLJEDNIKA

O G L A S

Kod Osnovnog suda u Banjoj Luci pokrenut je ostavinski postupak iza pok. , sina , iz Bistrice, opština Banja Luka. Kako se ne zna da li ima nasljednika pozivaju se lica koja

polažu pravo na nasljeđe ostavine iza pok. da se prijave ovom sudu u roku od godinu dana, računajući od dana objave oglasa u "Službenom glasniku RS" Banja Luka, jer će po proteku ovog roka, ako se ne prijavi niko ko polaže pravo na nasljedstvo, sud zaostavštinu predati Opštini Banja Luka.

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-251/99

Dana 16.3.1998. godine

Sudija:

3.10.3 OGLAS AKO JE NEPOZNATO BORAVIŠTE NASLJEDNIKA

O G L A S

Kod Osnovnog suda u Banjoj Luci pokrenut je ostavinski postupak iza pok. , sina , iz Bistrice, opština Banja Luka, te kako je nepoznato boravište njegovog nasljednika iz Bistrice, postavljen mu je staratelj iz Banje Luke, ul. Gajeva br. 10.

Poziva se iz Bistrice, sada nepoznatog boravišta, da se javi ovom sudu, jer će se u suprotnom po proteku roka od godinu dana, od dana objave oglasa u "Službenom glasniku RS" Banja Luka ostavina raspraviti na temelju izjave postavljenog staratelja i podataka sa kojima raspolaže sud.

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-251/99

Dana 15.6.1999. godine Sudija:

RJEŠENJE O PREDAJI ZAOSTAVŠTINE OPŠTINI

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-251/99

Dana 15.6.1999. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom predmetu iza pok. , sina , iz Bistrice, opština Banja Luka, nakon proteka roka iz oglasa broj: 0-251/99 od 16.3.1998. godine koji je objavljen u "Službenom glasniku RS", broj 10/98 od 15.6.1998. godine, donio je sljedeće

R J E Š E N J E

Zaostavština iza pok. , sina , iz Bistrice, a koju čini pravo vlasništva na nekretninama i to k.č. br. 25 u naravi kuća, gospodarski objekti i okućnica pov. 2600 m² upisana u Zk. ul. br. 30 k.o. Bistrica sa 1/1 dijela, k.č. br. 30/2 "krčevina" oranica pov. 7000 m², k.č. br. 31 "Bujadnica" pašnjak pov. 15000 m² upisan u zk. ul. br. 130 k.o. Bistrica sa 1/3 dijela, predaje se Gradu Banja Luka.

O b r a z l o ž e n j e

Kod ovog suda pokrenut je ostavinski postupak iza pok. , sina , iz Bistrice. Kako prema raspoloživim podacima sud nije mogao utvrditi da li umrli ima nasljednika, sud je objavio oglas u "Službenom glasniku Republike Srpske", broj 20/99 od 15.06.1998. god. i pozvao lica koja polažu pravo na nasljeđe da to prijave sudu u roku od jedne godine računajući od dana objave oglasa.

Na objavljeni oglas niko nije prijavio svoje pravo na nasljeđe, pa je sud temeljem člana 137 Zakona o vanparničnom postupku odlučio kao u izreci rješenja.

Sudija:

3.10.4 PRIJEDLOG ZA POPIS I PROCJENU IMOVINE

OSNOVNOM SUDU BANJA LUKA

VANPARNIČNI PREDMET:

Predlagač: , sin , iz Beograda, ul. Jurija Gagarina br. 15

Radi: Popisa i procjene imovine

P R I J E D L O G

Dana, 5.5.1998. godine umro je u Braneševcima moj otac , sin . Matični ured u Braneševcima sačinio je smrtovnicu i proslijedio sudu 15.5.1998. godine.

Ja sam jedini nasljednik pok. . Međutim, moj otac pok. je u posljednjih 10 godina živio u vanbračnoj zajednici sa . Zajedno sa u kuću ostavioca doselio je i njen sin koji obrađuje zemljište ostavioca i ubire plodove.

Kako postoji bojazan da otuđi imovinu ostavioca do okončanja ostavinskog postupka, predlažem da sud izvrši popis i procjenu imovine ostavioca, a ja sam spreman predujmiti troškove.

U Beogradu, 16.5.1998. godine

Predlagač:

3.10.5 RJEŠENJE O ODREĐIVANJU UVIĐAJA RADI POPISA I PROCJENE IMOVINE

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-300/98

Dana 17.5.1998. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom predmetu iza pok. , sina , iz Braneševaca, povodom prijedloga iz Beograda, ul. Jurija Gagarina br. 15, donio je sljedeće

R J E Š E N J E

Određuje se popis i procjena ostavinske imovine iza pok. , sina , iz Braneševaca.

Popis i procjena izvršiće se na licu mjesta u Braneševcima u kući ostavioca u petak 27.5.1998. godine u 13 časova.

Popis i procjenu izvršiće službenik ovog suda uz učešće vještaka poljoprivredne struke iz Banje Luke, ul. Filipa Višnjića br. 9 i vještaka građevinske struke iz Banje Luke, ul. Jovana Dučića br. 11.

Nalaže se predlagaču da na ime troškova popisa i procjene imovine uplati predujam u iznosu od 200,00 KM u roku 3 dana, te da po uplati dostavi u spis kopiju uplatnice, jer se u suprotnom popis i procjena imovine neće izvršiti.

Sudija:

3.10.6 ZAPISNIK O ROČIŠTU ZA POPIS I PROCJENU OSTAVINSKE IMOVINE
OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-300/98

Dana 27.5.1998. godine

Z A P I S N I K

od 27.5.1998. godine

Sastavljen u ime Osnovnog suda u Banjoj Luci na licu mjesta u kući ostavioca pok u Braneševcima.

OD SUDA PRISUTNI:

Sudski službenik:

Poljoprivredni vještak:

Građevinski vještak:

Konstatuje se da je sudska komisija stigla na lice mjesta u selo Braneševce gdje je zatekla , sina ostavioca, i , pastorka ostavioca. Popisu i procjeni imovine prisustvuju svjedoci i iz Braneševaca.

Predmet uviđaja je izvršenje popisa i procjene ostavinske imovine iza pok. a iz Braneševaca. Popis imovine izvršiće sudski službenik, a procjenu imovine izvršiće vještaci, i to tako što će građevinski vještak izvršiti procjenu građevinskih objekata i namještaja, a poljoprivredni vještak vrijednost zemljišta, poljoprivredne mehanizacije, alata i stoke, vrijednost ostale imovine odrediće komisija zajednički.

Razgledaju se kuća, gospodarski objekti, kao i zatečene stvari na posjedu ostavioca, te se utvrđuje da ostavinsku imovinu čine:

- porodična stambena zgrada, stara 20 godina, čija se vrijednost procjenjuje na 40.000,00 KM,
- štala, stara 25 godina, čija se vrijednost procjenjuje na 15.000,00 KM,
- svinjac i kokošinjac čija se vrijednost procjenjuje na 3.000,00 KM,
- šupa čija se vrijednost procjenjuje na 2.000,00 KM,

Svi ovi objekti leže na građevinskoj parceli br. 330 k.o. Branešci, pov. 1500 m² i vrijednost ovog zemljišta uračunata je u vrijednost objekata koji leže na toj parceli.

Parcela je upisana u zk. ul. br. 25 k.o. Branešci sa 1/1 dijela na imenu ostavioca pok. Laze Lazića.

U ovom zk. ul. upisane su sljedeće parcele:

- k.č. br. 331 oranica pov. 15000 m2 čija vrijednost se procjenjuje na 15.000,00 KM,
- k.č. br. 332 oranica pov. 10000 m2 čija vrijednost se procjenjuje na 10.000,00 KM.

Ostavinsku imovinu čini i pokretna imovina:

- namještaj, polovan, (kuhinja, sto, 4 stolice, 2 kauča, bračni krevet, vitrina, 2 ormana, klub stolić, 2 fotelje) čija vrijednost se procjenjuje na 1.500,00 KM,
- posteljina čija vrijednost se procjenjuje na 500,00 KM,
- kućanski aparati (šporet na drva "kaloreks", veš mašina "gorenje" frižider "obodin") čija vrijednost se procjenjuje na 9.000,00 KM,
- razno posuđe čija vrijednost se procjenjuje na 300,00 KM,
- traktor IMT 39 sa priključnom mehanizacijom (plug, tanjirače, brnače, sijačica i kosačica) čija se vrijednost procjenjuje na 10.000,00 KM,
- krava "simentalka" čija se vrijednost procjenjuje na 5.000,00 KM,
- tele staro 2 mjeseca, čija se vrijednost procjenjuje na 500,00 KM,
- ovce, 5 grla, čija vrijednost se procjenjuje na 1.000,00 KM,
- dvije svinje, težine po 100 kg, čija se vrijednost procjenjuje na 500,00 KM,
- kokoški 20 komada, čija se vrijednost procjenjuje na 600,00 KM,
- razni alati i inventar čija se vrijednost procjenjuje na 800,00 KM.

Ukupna vrijednost pokretne i nepokretne imovine ostavioca iznosi 97.000,00 KM.

Vještaci traže nagradu u iznosu od po 70,00 KM svaki, sud dosuđuje vještacima nagradu u iznosu od po 70,00 KM i ista će biti isplaćena iz uplaćenog predujma troškova.

Ročište završeno.

Stranke: Svjedoci: Vještaci: Sudski službenik:

3.10.7 ZAPISNIK O ROČIŠTU SA OSTAVINSKE RASPRAVE OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-826/99

ZAPISNIK O RASPRAVI

od 2.6.1999. godine

Sastavljen u ostavinskom postupku iza pok. iz Piskavice.

OD SUDA PRISUTNI:

Sudija:

Zapisničar:

Konstatuje se da su pristupili za danas pozvani nasljednici: , supruža ostavioca, i rođ. , djeća ostavioca.

N A S L J E D N I C I

Nasljednici saglasno izjaviše da je nasljedni red pravilno naveden u smrtovnici, pa se utvrđuje da su nasljednici iza pok. , zakonski nasljednici I nasljednog reda, i to:

1. , rođ. , supruža ostavioca, domaćica, iz Piskavice,
2. , sin ostavioca, građevinski tehničar, iz Banje Luke, ul. Vase Pelagića broj 20,
3. rođ. , kćerka ostavioca, iz Banje Luke, ul. Savska broj 15.

Nasljednici izjavljaju da iza ostavioca nije nađen testament. I M O V I N A

Na osnovu izjave nasljednika, te uvida u zemljišno-knjižne izvratke i priloženu štednu knjižicu, sud utvrđuje da zaostavštinu umrlog čine:

- pravo vlasništva na k.č. br. 10 u naravi kuća, gospodarski objekti i zemljište upisani u zk. ul. br. 59 k.o. Piskavica sa 1/1 dijela,
- traktor IMT 39 sa plugom, drljačama, tanjiračama i kosačicom,
- štedni ulog na štednoj knjižici Banjalučke banke AD Banja Luka br. 15000- 638-2500 sa saldonom na dan 02.04.1999. godine od 12.500,00 DM sa pripisanim kamatama u iznosu od 2.250,00 KM,
- namještaj, kućni aparati koji se nalaze u porodičnoj kući ostavioca u Piskavici,

Vrijednost ostavinske imovine procjenjuje se na iznos od 90.000,00 KM.

Nakon što su propisno upozoreni na odredbe Zakona o nasljeđivanju o načinu davanja nasljedne izjave, posebno o neopozivosti jednom date nasljedne izjave, nasljednici daju sljedeće

N A S L J E D N E I Z J A V E

Ja, rođ. , supruža ostavioca, domaćica, iz Piskavice prihvatam se nasljednog dijela koji mi temeljem zakona pripada iza ostavioca i svoj nasljedni dio na nepokretnoj imovini, traktoru s priključnom mehanizacijom, namještaju i kućanskim aparatima ustupam sinu , a za sebe zadržavam doživotno pravo uživanja na toj imovini. Prihvatam se nasljednog dijela na novčanim sredstvima po osnovu štednog uloga, kao i eventualno ustupljenih dijelova na štednom ulogu.

Ja, rođ. , kćerka ostavioca, iz Banje Luke, ul. Savska br. 15 službenik, prihvatam se nasljednog dijela koji mi temeljem zakona pripada iza ostavioca, te dio na nepokretnoj

imovini, traktoru i priključnoj mehanizaciji, namještaju i kućanskim aparatima, ustupam bratu , a dio na štednom ulogu ustupam majci .

Ja, , sin pok. , građevinski tehničar iz Banje Luke, ul. Vase Pelagića br. 20, prihvatam se kako svog tako i ustupljenih nasljednih dijelova.

Nasljedni dio na štednom ulogu ostavioca ustupam majci .

Sud donosi

R J E Š E N J E

Ročište je završeno.

Sudija objavljuje da će rješenje dostaviti pismeno.

Zapisničar PP Sudija:

3.10.8 RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU, PO ZAKONSKOM REDU NASLJEĐIVANJA

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-826/99

Dana 2.6.1999. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom predmetu raspravljanje zaostavštine iza pok. , sina , iz Piskavice, nakon provedene ostavinske rasprave od 2.6.1999. godine donio je sljedeće

RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU

Ostavinski postupak za raspravljanje zaostavštine iza pok. , sina , rođ. 16.6.1930. godine u Piskavici, Opština Banja Luka, poljoprivrednika, državljanina BiH i Republike Srpske, proglašava se završenim.

I. Zaostavštinu umrlog čine:

- pravo vlasništva na k.č. br. 10 u naravi kuća, gospodarski objekti i okućnica pov. 2500 m² upisana u zk. ul. br. 59 k.o. Piskavica sa 1/1 dijela,
- traktor IMT 39 sa plugom, drljačama, tanjiračama i kosačicom,
- namještaj, kućanski aparati koji se nalaze u porodičnoj kući ostavioca u Piskavici,

- štedni ulog na štednoj knjižici Banjalučke banke AD Banja Luka br. 10500- 638-2500 sa saldnom na dan 02.04.1999. godine od 12.500,00 DM sa pripadajućim kamatama.

II. Njegovim nasljednicima temeljem Zakona proglašavaju se:

1. , sin pok. , građevinski tehničar, iz Banje Luke, ul. Vase Pelagića br. 20 sa 1/1 dijela
- na k.č. br. 10 u naravi kuća, gospodarski objekti, okućnica pov.2500 m², upisana u zk. ul. br. 59 k.o. Piskavica,

- traktoru sa plugom, drljačama, tanjiračama i kosačicom,

- namještaju i kućanskim aparatima.

2. , rođ. , supruga ostavioca, domaćica iz Piskavice sa 1/1 dijela

- na štednom ulogu ostavioca pobliže označenog u stavu

I. rješenja.

- ustanovljava se pravo doživotnog uživanja , rođ. , supruzi ostavioca iz Piskavice na 1/3 na navedenoj nepokretnoj imovini (kuća, gospodarski objekti, okućnici, namještaju i kućanskim aparatima).

III. Nalaže se zemljišno-knjižnom odjeljenju Osnovnog suda u Banjoj Luci da izvrši provođenje ovog rješenja u zemljišnim knjigama po pravosnažnosti istog.

O b r a z l o ž e n j e

Na osnovu smrtovnice matičnog ureda Piskavica br. 02/8-202-300/99 od 1.4.1999. godine, pokrenut je ostavinski postupak iza pok. , sina , iz Piskavice.

Na osnovu člana 10 Zakona o nasljeđivanju sud je utvrdio da u krug nasljednika iza pok. ulaze zakonski nasljednici I nasljednog reda i to: supruga ostavioca, i rođ. , djeca ostavioca.

Ostavinsku masu čini imovina pobliže opisana u stavu I rješenja. Iza ostavioca nije nađen testament. ustupila je svoj nasljedni dio na nepokretnoj imovini, traktoru sa priključnom mehanizacijom, namještaju i kućanskim aparatima sinu , dok se prihvatila nasljednog dijela na štednom ulogu ostavioca, te zadržala pravo doživotnog uživanja na nepokretnoj imovini, tj. kući, gospodarskim objektima, okućnici, namještaju i kućanskim aparatima.

ustupila je svoj nasljedni dio na štednom ulogu majci , dok je nasljedni dio na ostaloj imovini ustupila bratu . prihvatio se nasljednog dijela kao i ustupljenih mu dijelova, s tim što je nasljedni dio na štednom ulogu ustupio majci .

Na osnovu navedenih izjava sud je zaostavštinu uručio nasljednicima, kako je to navedeno u izreci rješenja.

Sudija:

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Banjoj Luci

u roku od 15 dana, po prijemu istog, putem ovog suda.

3.10.9 PRIJEDLOG O RASPRAVLJANJU NAKNADNO PRONAĐENE IMOVINE

3.10.10

OSNOVNOM SUDU U BANJOJ LUCI

P R I J E D L O G

Radi: Raspravljanja naknadno pronađene imovine

Rješenjem toga suda broj 0-826/99 od 2.6.1999. godine raspravljena je zaostavština iza pok. iz Piskavice.

Dokaz: Uvid u spis br. 0-826/99Nasljednici ostavioca su naknadno saznali da je ostavilac bio u času smrti vlasnik nekretnina upisanih u zk. ul. br. 120 k.o. Piskavica sa 1/1 dijela i to k.č. br. 20 šuma pov. 10000 m².*Dokaz:* Uvid u zemljišno-knjižni izvodak.

Kako imamo interes da se i ova imovina uruči nasljednicima, predlažemo da sud zakaže ročište, na koje će pozvati nasljednike, od istih zaprimiti nasljedne izjave i nakon toga donijeti rješenje o naknadno pronađenoj imovini.

Banja Luka, 20.09.1999. godine

Predlagači:

3.10.11 ZAPISNIK O ROČIŠTU KADA SE RASPRAVLJA O NAKNADNO PRONAĐENOJ IMOVINI

*OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI**BROJ: 0-826/99*

Z A P I S N I K

od 15.10.1999. godine

Sastavljen u Osnovnom sudu u Banjoj Luci u ostavinskom postupku iza pok.
iz Piskavice.

OD SUDA PRISUTNI:

Sudija:

Zapisničar:

Konstatuje se da su pristupili za danas pozvani nasljednici, i

Nasljednici izjavljuju da ostaju pri prijedlogu za raspravljanje naknadno pronađene imovine. Izjavljuju da su nedavno saznali da se ostavilac vodi kao vlasnik nekretnina i to k.č. br. 20 upisan u zk. ul. br. 120 k.o. Piskavica, a koje nekretnine je ostavilac nasljedio od majke pok. . Izjavljuju da su nekretnine u naravi šuma koji je ostavilac uživao dugi niz godina. Predlažu da sud izvrši uvid u zemljišnoknjižni izvodak.

Vrši se uvid u zemljišno-knjižni izvodak, te se utvrđuje da se ostavilac vodi kao vlasnik k.č. br. 20 šuma pov. 10000 m2 upisane u zk.ul. br. 120 k.o. Piskavica sa 1/1 dijela.

Sud prisutne nasljednike upozorava po ZON-u na mane davanja izjave, a posebno o neopozivosti jednom date nasljedne izjave, nakon čega nasljednici daju sljedeće

N a s l j e d n e i z j a v e

Ja, rođ. , supruga ostavioca, iz Banje Luke, prihvatam se nasljednog dijela i isti ustupam sinu .

Ja, kći pok. , iz Banje Luke, prihvatam se nasljednog dijela koji mi po zakonu pripada i isti ustupam bratu .

Ja , sin ostavioca, iz Piskavice, prihvatam se nasljednog dijela koji mi temeljem zakona pripada iza ostavitelja kao i ustupljenih mi nasljednih dijelova.

Sud donosi

R J E Š E N J E

Ročište je završeno.

Sudija objavljuje da će rješenje dostaviti pismeno.

Rješenje će se nasljednicima dostaviti pismenim putem.

Zapisničar PP Sudija:

**3.10.12RJEŠENJE KOJIM SE ODLUČUJE O NAKNADNO PRONAĐENOJ IMOVINI
OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI**

BROJ: 0-826/99

Dana 2.6.1999. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom predmetu iza pok. , sina iz Piskavice, povodom prijedloga za raspravljanje naknadno pronađene imovine, donio je sljedeće

R J E Š E N J E

Naknadno pronađena imovina iza pok. , sina iz Piskavice, a koju čine pravo vlasništva na k.č. br. 20 šuma pov. 10000 m² upisana u zk. ul. br. 120 k.o. Piskavica sa 1/1 dijela, temeljem rješenja ovog suda broj 0-826/99 od 02.06.1999. godine, uručuje se nasljedniku:

- , sinu , građevinskom tehničaru, iz Banje Luke, ul. Vase Pelagića br. 20, sa 1/1 dijela.

Nalaže se zemljišno-knjižnom odjeljenju ovog suda, da izvrši provođenje rješenja u zemljišne knjige po pravosnažnosti istog.

O b r a z l o ž e n j e

Kod ovog suda vođen je ostavinski postupak iza pok. iz Piskavice koji je pravosnažno okončan rješenjem broj 0-826/99 od 02.06.1999. godine.

Nasljednici , i podnijeli su ovom sudu prijedlog za raspravljanje naknadno pronađene imovine, navodeći da je pok. u času smrti bio vlasnik k.č. br. 20 upisana u zk. ul. br. 120 k.o. Piskavica.

Na ročištu zakazanom povodom ovog prijedloga sud je izvršio uvid u zk. izvodak na osnovu čega je utvrdio da je pok. u času smrti bio vlasnik na k.č. br. 20 šuma pov. 10000 m² upisane u zk. ul. br. 120 k.o. Piskavica sa 1/1 dijela.

Nasljednice i ustupile su svoje nasljedne dijelove koji se prihvatio kako svog, tako i ustupljenih mu dijelova, pa mu je sud uručio naknadno pronađenu imovinu u cijelosti u smislu člana 139. Zakona o vanparničnom postupku.

Sudija:

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu Banja Luka 15 dana po prijemu istog, putem ovog suda.

3.10.13 ZAPISNIK O ROČIŠTU U OSTAVINSKOM POSTUPKU, KADA POSTOJI
TESTAMENT

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-53/99

ZAPISNIK O RASPRAVI

od 2.3.1999. godine

Sastavljen u Osnovnom sudu u Banjoj Luci u ostavinskom postupku iza pok.
iz Laktaša.

OD SUDA PRISUTNI:

Sudija:

Zapisničar:

Konstatuje se da su na ročište pristupili nasljednici , i , djeca ostavioca.

N a s l j e d n i c i

Nasljednici saglasno izjavljuju da je nasljedni red pravilno naveden u smrtovnici. Sud utvrđuje da su nasljednici iza pok. , sina , iz Laktaša nasljednici I nasljednog reda, i to:

1. , rođ. , kćerka ostavioca, domaćica, iz Riječana,
2. , rođ. , kćerka ostavioca, domaćica iz Jakupovaca,
3. , sin ostavioca, radnik, iz Laktaša, ul. Alekse Šantića broj 20.

I m o v i n a

Nasljednici saglasno izjavljuju da je ostavilac u času smrti bio vlasnik kuće, gospodarskih objekata i okućnice u Laktašima, vlasnik vinograda u Riječanima, te vlasnik poljoprivrednog zemljišta takođe u Riječanima. Uvidom u zk. izvotke priložene u spis od strane zemljišno-knjižnog odjeljenja ovog suda, utvrđuje se da ostavinsku imovinu čine:

- k.č. br. 205 u naravi kuća, gospodarski objekti i okućnica, pov. 1200 m2 upisana u zk. ul. br. 35 k.o. Laktaši sa 1/1 dijela,
- k.č. br. 38 u naravi vinograd pov. 7500 m2 upisan u zk.ul.br. 40 k.o. Riječani sa 1/2 dijela,

- k.č. br. 39 u naravi oranica pov. 10000 m2 upisana u zk.ul.br. 41 k.o. Riječani sa 1/2 dijela. Druge imovine ostavilac nije imao.

Nasljednik izjavi da je ostavilac sačinio testament 1997. godine koji je predan na čuvanje kod suda.

Pribavlja se testament koji je pohranjen u sudski trezor pod brojem Pi-25/97.

U prisustvu nasljednika sudija pregleda koverat na kojem piše testament, te konstatuje da je koverat zapečaćen, te da nije oštećen pečat, niti je koverat otvaran. Nakon toga sudija otvara koverat bez povrede pečata i u kovertu je nađen testament pok. iz Laktaša. Pismeno nosi naziv testament koji je pisan na arak papiru hemiskom olovkom, pisanim slovima. Testament počinje riječima

"Cjelokupnu svoju imovinu ostavljam..." a završava riječima "... niti se nalazio u zabludi". Na testametu je naznačeno da je sačinjen u Laktašima 20.5.1997. godine. U testamentu nije ništa ispravljano, brisano i dodavano.

Testament je napisao i potpisao svojeručno .

Sud donosi

R J E Š E N J E

Proglašava se testament iz Laktaša sačinjen u Laktašima 20.5.1997. godine.

Svjedoci proglašenja testameta su nasljednici, i Na originalu testameta se stavlja zabilješka da je proglašen i isti se ostavlja na čuvanje u sudskom depozitu, a ovjeren prepis testameta se zadržava u spisu.

Nakon toga sud upoznaje nasljednike da načinom davanja izjave, a naročito na neopozivost jednom date nasljedne izjave, nakon čega nasljednici daju sljedeće

N a s l j e d n e i z j a v e

Ja, rođ. , kćerka ostavioca, domaćica iz Riječana, osporavam pravnu valjanost i istinitost testameta. Tražim da se zaostavština uruči nasljednicima po zakonskom redu nasljeđivanja. Prihvatam se nasljednog dijela.

Ja, rođ. , kći ostavioca, domaćica, iz Jakupovaca, osporavam pravnu valjanost i istinitost testameta, zahtijevam da se zaostavština uruči nasljednicima u skladu sa zakonskim redom nasljeđivanja. Prihvatam se nasljednog dijela koji mi temeljem zakona pripada.

Ja, , sin ostavioca, radnik, iz Laktaša, priznajem testament kao istinit i pravno valjan. Prihvatam se nasljeđa koje mi se ostavlja testamentom, a protivim da se zaostavština uruči nasljednicima po zakonskom redu nasljeđivanja.

Osporavam sestrama i nasljeđivanje zaostavštine po zakonskom redu nasljeđivanja, ali priznajem pravo na nužni dio.

Sud donosi

R J E Š E N J E

Prekida se ostavinski postupak iza pok. , sina iz Laktaša. Nasljednice i upućuju se da pokrenu parnicu protiv radi utvrđenja da testament ostavioca od 20.5.1997.

godine nije pravno valjan i istinit. Navedene nasljednice dužne su pokrenuti parnicu u roku od 30 dana, od dana prijema ovog rješenja. Ako nasljednici ne pokrenu parnicu u navedenom roku sud će nastaviti ostavinski postupak i odlučiti prema stanju spisa, bez obzira na zahtjeve u pogledu koji su nasljednici upućeni na parnicu.

Navedene nasljednice su dužne dostaviti sudu primjerak tužbe, kao dokaz da je parnica pokrenuta u određenom roku.

Zapisničar:

PP

Sudija:

3.10.14RJEŠENJE O PREKIDU OSTAVINSKOG POSTUPKA

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-53/99

Dana 2.3.1999. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom postupku iza pok. , sina , iz Laktaša, ul. Alekse Šantića broj 20, na ročištu od 2.3.1999. godine donio je sljedeće

R J E Š E N J E

Prekida se ostavinski postupak iza pok. , sina iz Laktaša.

Nasljednice i upućuju se da pokrenu parnicu protiv radi utvrđenja da nije punovažan i istinit testament ostavioca od 20.5.1997. godine. Navedene nasljednice dužne su da pokrenu parnicu u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja. Ako nasljednici ne pokrenu parnicu u navedenom roku sud će nastaviti ostavinski postupak i odlučiti prema stanju spisa, bez obzira na zahtjeve u pogledu koji su nasljednici upućeni na parnicu.

Navedene nasljednice su dužne da dostave primjerak tužbe, kao dokaz da je parnica pokrenuta u određenom roku.

O b r a z l o ž e n j e

Na osnovu smrtovnice Matičnog ureda iz Laktaša broj 02/12-150/99 sud je pokrenuo ostavinski postupak iza pok. , sina iz Laktaša. U krug nasljednika ulaze nasljednici I nasljednog reda, i to: , i , djeca ostavioca.

Ostavinsku imovinu čine pravo vlasništva na nekretninama upisanim u zk.ul.br. 35 k.o. Laktaši sa 1/1 dijela, zk.ul.br. 38 k.o. Riječani i zk.ul.br. 41 k.o. Riječani sa ½ dijela. Iza ostavioca je nađen testament koji je bio pohranjen kod ovog suda broj I- 25/97, kojim testamentom ostavilac ostavlja u nasljeđe cjelokupnu svoju imovinu sinu

Nasljednici i su osporile pravnu valjanost i istinitost testamenta i zatražile da se zaostavština uruči nasljednicima prema zakonskom redu nasljeđivanja.

Testamentalni nasljednik je priznao pravnu valjanost i istinitost testamenta i prihvatio se nasljeđa. Usprotivio se da se zaostavština uruči nasljednicima prema zakonskom redu nasljeđivanja.

Kako su među nasljednicima sporne činjenice od kojih zavisi njihovo pravo, to je sud temeljem člana 128, stav 1. Zakona o vanparničnom postupku ovaj postupak prekinuo. Obzirom da sporni testament ima zakonom propisanu formu, pravna pretpostavka je da je on pravno valjan, pa je sud na parnicu uputio i smatrajući njihovo pravo manje vjerovatnim u smislu člana 131 stav 1 citiranog zakona. Ukoliko navedene nasljednice ne pokrenu parnicu u navedenom roku, sud će nastaviti ostavinski postupak i odlučiti prema stanju spisa, bez obzira na zahtjeve u pogledu kojeg su nasljednici upućeni na parnicu, a u smislu člana 131. stav 3. citiranog Zakona.

Nakon iznesenog odlučeno je kao u izreci rešenja.

Sudija:

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu Banja Luka u roku od 15 dana, po prijemu istog, putem ovog suda.

3.10.15ZAPISNIK O ROČIŠTU, NAKON PREKIDA OSTAVINSKOG POSTUPKA
OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-53/99

ZAPISNIK O RASPRAVI

Sačinjen 2.5.1999. godine kod Osnovnog suda u Banjoj Luci u ostavinskom

postupku iza pok. , sina , iz Laktaša.

OD SUDA PRISUTNI:

Sudija:

Zapisničar:

Konstatuje se da su na ročište pristupili nasljednici , i

.

Nasljednice i izjavljuju da nisu pokrenule parnicu radi osporavanja punovažnosti i istinitosti testamenta iza pok. od 20.5.1997. godine, niti imaju namjeru u budućnosti pokrenuti parnicu. Traže da im se iz zaostavštine izdvoji nužni dio.

Nasljednik izjavljuje da se ne protivi izdvajanju i uručanju nužnog dijela nasljednicima i a prihvata se nasljeđa na preostaloj imovini.

Sud donosi

R J E Š E N J E

Ročište je završeno.

Zapisničar:

PP

Sudija:

RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU, PO TESTAMENTALNOM NASLJEĐIVANJU

OSNOVNI SUD U BANJOJ LUCI

BROJ: 0-53/99

Dana 2.5.1999. godine

Osnovni sud u Banjoj Luci, po sudiji , rješavajući u ostavinskom predmetu iza pok. , sina , iz Laktaša, ul. Alekse Šantića br. 20, nakon provedene ostavinske rasprave dana 2.5.1999. godine donio je sljedeće

RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU

Ostavinski postupak za raspravljanje zaostavštine iza pok. , sina , iz Laktaša, ul. Alekse Šantića br. 20, rođ. 1928. godine u Laktašima, državljanin BiH i

Republike Srpske, proglašava se završenim.

I. Zaostavštinu umrlog čine:

- pravo vlasništva na k.č. br. 205 kuća i okućnica pov. 1200 m2 upisana u zk.ul.br. 35 k.o. Laktaši sa 1/1 dijela,

- k.č. br. 38 vinograd, na strani pov. 7500 m² upisana u zk.ul.br. 40 k.o. Riječani sa 1/2 dijela,

- k.č. br. 39 oranica, krčevina, pov. 10000 m² upisana u zk.ul.br. 41 k.o. Riječani sa 1/2 dijela.

II. Njegovim nasljednikom na osnovu testamenta od 20.5.1997. god. proglašava se:

- , sin , radnik, iz Laktaša, ul. Alekse Šantića br. 20, sa 4/6 dijela,

III. Njegovim nasljednicima na osnovu zakonskog reda nasljeđivanja proglašavaju se:

1. rođ. , kći pok. , domaćica, iz Riječana sa 1/6 dijela,

2. Jaca Janjić, kći pok. Marka, domaćica, iz Jakupovaca sa 1/6 dijela.

IV. Nalaže se zemljišno-knjižnom odjeljenju ovog suda da izvrši provođenje rješenja po pravosnažnosti istog.

O b r a z l o ž e n j e

Na osnovu smrtovnice Matičnog ureda Laktaši br. 02/12-150/99 pokrenut je ostavinski postupak iza pok. iz Laktaša.

Na osnovu člana 10. Zakona o nasljeđivanju sud je utvrdio da u krug nasljednika ulazi nasljednici I nasljednog reda, i to: , i , djeca ostavioca.

Ostavinsku imovinu čine nekretnine poblize označene u izreci rješenja. Iza ostavioca je pronađen testament koji je ostavioc sačinio u Laktašima 20.05.1997. godine i predao na čuvanje kod ovog suda pod brojem Pi-25/97. Testamentom koji je testator svojeručno sastavio i potpisao, testator ostavlja cjelokupnu imovinu u nasljeđe sinu. Nasljednici i osporile su pravnu valjanost i istinitost testamenta, dok je testamentarni nasljednik priznao pravnu valjanost i istinitost testamenta.

S obzirom na to da je došlo do spora između nasljednika u vezi s pitanjem punovažnosti i istinitosti testamenta, sud je temeljem člana 128. stav 1 Zakona o vanparničnom postupku ostavinski postupak prekinuo i nasljednice i uputio na parnicu, radi utvrđenja pravne valjanosti i istinitosti testamenta smatrajući njihovo pravo manje vjerovatno.

Nasljednice i nisu obavijestile sud da su pokrenule parnični postupak pa je sud nastavio ostavinski postupak u smislu člana 131. citiranog zakona.

Na ročištu od 2.5.1999. godine nasljednice i su obavijestile sud da nisu pokrenule parnicu radi osporavanja valjanosti i istinitosti testamenta niti namjeravaju da parnicu pokrenu. Zatražile su da im sud uruči nužni nasljedni dio.

Nasljednik nije osporio nužni nasljedni dio nasljednicima i , pa im je sud uručio nužni nasljedni dio u smislu člana 29. Zakona o nasljeđivanju dok je testamentalnom

nasljedniku uručio zaostavštinu u preostalom dijelu, u smislu člana 10. citiranog Zakona u vezi sa članom 132. Zakona o vanparničnom postupku

Na osnovu iznesenog sud je odlučio kao u izreci rješenja.

Sudija:

POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Banjoj Luci u roku od 15 dana, po prijemu istog, putem ovog suda.

slučaju spora, upućivati ih na parnicu, jer je to nezavisno pravo svakog naslednika da u parnici može pobijati pravnu valjanost takvih ugovora.

Iz obrazloženja:

"Prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je ostavilac celokupnom svojom imovinom raspolagao za života predmetnim ugovorom o doživotnom izdržavanju, pa je s obzirom na prednje pravilan i zaključak prvostepenog suda da iza nje nije ostala imovina koja se može raspravljati kao zaostavština, te je odluka o obustavljanju postupka po ovoj pravnoj stvari pravilna i na zakonu zasnovana u smislu člana 113. stav

1. Zakona o vanparničnom postupku u vezi sa članom 117. Zakona o nasleđivanju SRS. Nisu osnovani navodi žalbe da je u vezi prednjeg žalioca kao učesnike trebalo pozvati u sud i upoznati ih sa navedenim ugovorom, a ovo iz razloga da to nije neophodno."

3.11 L I T E R A T U R A

- 1. *Komentari Zakona o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, Sarajevo, 2005. godine***
- 2. *Dr. Borivoje Starović: Komentar Zakona o izvršnom postupku, Intermex, Beograd 2007. godine***
- 3. *Nebojša Šarkić i Mladen Nikolić: Komentar Zakona o izvršnom postupku, Službeni glasnik, 2008. godine***
- 4. *Vukašin Ristić: Komentar Zakona o izvršnom postupku, JP Službeni glasnik SRJ, Beograd, 1999. godine***

5. ***Ivica Crnić: Izvršni postupak u praksi, Zagreb, 1993. godine***
6. ***Boris Vizner: Komentar Zakona o vlasničko pravnim odnosima, Zagreb, 1980. godine***
7. ***Meliha Powlakić: Osnovne značajke notarske službe u Federaciji BiH, Pravni savjetnik, 4/2003***
8. ***Bilteni sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH***
9. ***Bilteni Okružnog suda u Banjaluci***
10. ***Sudska praksa, Stručni informativni časopis za sudsku, upravnu i privredno-prekršajnu praksu, Privredna štampa d.o.o. Sarajevo***
11. ***Zakon o vanparničnom postupku Bosne i Hercegovine*** (“Službeni list SR BiH”, br. 10/89, od 23. marta 1989. godine), koji je u primjeni u Republici Srpskoj na osnovu člana Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava Republike Srpske.
12. ***Zakon o vanparničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*** (“Službeni list Federacije Bosne i Hercegovine”, br. 2/98, od 20. januara 1998. godine)
13. ***Zakon o parničnom postupku Republike Srpske***
14. ***Zakon o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine***

